

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-35-13

Druk nr 2655
Warszawa, 24 lipca 2014 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z projektami aktów wykonawczych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 125 § 3¹ otrzymuje brzmienie:

„§ 3¹. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, sposób wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, mając na względzie skuteczność wnoszenia pism, szczególne wymagania postępowań obsługiwanych przez ten system oraz ochronę praw osób wnoszących pisma.”;

2) w art. 126 § 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„§ 5. Pismo procesowe wniesione za pośrednictwem systemu teleinformatycznego opatruje się bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP.

§ 6. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb zakładania konta w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowania sądowe, za pomocą którego można składać pisma procesowe, z uwzględnieniem sprawności postępowania, ochrony praw stron postępowania oraz możliwości składania jednorazowo wielu pism.”;

3) art. 131¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 131¹. § 1. Sąd dokonuje doręczeń za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (doręczenie elektroniczne), jeżeli wniesiono pismo za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, ustawę z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych, ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567 i 616.

§ 2. Pismo doręczane elektronicznie uznaje się za doręczone w chwili wskazanej w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji. Art. 134 § 1 i 2 nie stosuje się. W przypadku braku takiego potwierdzenia doręczenie elektroniczne uznaje się za skuteczne po upływie 14 dni od daty zamieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym.

§ 3. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób dokonywania doręczeń elektronicznych, mając na względzie zapewnienie skuteczności doręczeń oraz ochronę praw osób, którym pisma są doręczane.”;

4) w art. 460 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zdolność sądową i procesową ma także pracodawca, chociażby nie posiadał osobowości prawnej, a w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zdolność tę ma organ rentowy i wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności.”;

5) w art. 461 § 2² otrzymuje brzmienie:

„§ 2². W sprawach, w których nie można określić właściwości sądu według przepisów poprzedzających, właściwy jest sąd, w którego okręgu ma siedzibę organ rentowy.”;

6) w art. 465 po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Pełnomocnikiem pracodawcy niebędącego osobą prawną lub przedsiębiorcą albo organu rentowego może być również jego pracownik. Pełnomocnikiem wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności może być jego członek.”;

7) w art. 476:

a) w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) ubezpieczeń społecznych,”

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się także sprawy wszczęte na skutek niewydania przez organ rentowy decyzji we właściwym terminie, a także sprawy, w których wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, sprawy o roszczenia ze stosunków prawnych między członkami otwartych funduszy emerytalnych a tymi funduszami lub ich organami oraz sprawy ze stosunków

między emerytami lub osobami uposażonymi w rozumieniu przepisów o emeryturach kapitałowych a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.”,

c) w § 4 uchyla się pkt 2,

d) w § 5 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) świadczenie z ubezpieczeń społecznych albo o emeryturę lub rentę,”;

8) w art. 477⁸ w § 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) o zasiłek chorobowy, wyrównawczy, opiekuńczy, macierzyński, pogrzebowy,”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, wypadku w drodze do pracy lub z pracy, wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, wypadku lub choroby zawodowej pozostającej w związku z czynną służbą wojskową albo służbą w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej i Służbie Celnej,”,

c) uchyla się pkt 6;

9) art. 477⁹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 477⁹. § 1. Odwołania od decyzji organów rentowych lub od orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od doręczenia decyzji lub orzeczenia.

§ 2. Organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności przekazuje niezwłocznie odwołanie wraz z aktami sprawy do sądu. Organ ten lub zespół, jeżeli uzna odwołanie w całości za słuszne, może zmienić lub uchylić zaskarżoną decyzję lub orzeczenie. W tym przypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu.

§ 3. Jeżeli w odwołaniu od decyzji organu rentowego wskazano nowe okoliczności dotyczące niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, które powstały po dniu wydania

orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, od którego nie wniesiono sprzeciwu, lub orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy nie przekazuje odwołania do sądu, lecz kieruje do lekarza orzecznika do ponownego rozpatrzenia. Organ rentowy uchyla decyzję, rozpatruje nowe okoliczności i wydaje decyzję, od której przysługuje odwołanie do sądu. Przepis ten stosuje się także wówczas, gdy nie można ustalić daty powstania wskazanych w odwołaniu nowych okoliczności.

§ 4. Przepis § 3 stosuje się odpowiednio w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników.

§ 5. Sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

§ 6. Sąd odrzuci odwołanie w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo od stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a osoba zainteresowana nie wniosła sprzeciwu od tego orzeczenia do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie jest oparte wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. Jeżeli odwołanie opiera się także na zarzucie nierozpatrzenia wniesionego po terminie sprzeciwu od tego orzeczenia, a wniesienie sprzeciwu po terminie nastąpiło z przyczyn niezależnych od osoby zainteresowanej, sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie. W takim przypadku organ rentowy kieruje sprzeciw do rozpatrzenia do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Postanowienie sądu może zapaść na posiedzeniu niejawnym. Przepis stosuje się odpowiednio w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników.

§ 7. Jeżeli organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności nie wydał decyzji lub orzeczenia w terminie dwóch miesięcy od dnia zgłoszenia roszczenia w sposób przepisany, odwołanie można wnieść w każdym czasie po upływie tego terminu.

§ 8. Ubezpieczony lub osoba odwołująca się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności może również wnieść odwołanie – z wyłączeniem odwołania, o którym mowa w § 7 – do protokołu w sądzie właściwym

do rozpoznania sprawy albo w sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania ubezpieczonego lub osoby odwołującej się.

§ 9. Sąd, do którego wniesiono odwołanie, niezwłocznie przekazuje protokół organowi lub zespołowi, który wydał zaskarżoną decyzję lub orzeczenie, chyba że sąd ten jest właściwy do jego rozpoznania. W takim przypadku przewodniczący niezwłocznie zażąda akt sprawy i nada bieg odwołaniu, przesyłając odpis protokołu organowi lub zespołowi, który wydał zaskarżoną decyzję lub orzeczenie.”;

10) w art. 477¹⁰ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Odwołanie powinno zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji lub orzeczenia, zwięzłe przedstawienie zarzutów oraz wniosków i ich uzasadnienie, podpis ubezpieczonego albo osoby odwołującej się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, albo przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika ubezpieczonego albo osoby odwołującej się.”;

11) art. 477¹¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 477¹¹. § 1. Stronami są: ubezpieczony, osoba odwołująca się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy, wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności i zainteresowany.

§ 2. Zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli zainteresowany nie bierze udziału w sprawie, sąd zawiadomi go o toczącym się postępowaniu. Postanowienie sądu może zapaść na posiedzeniu niejawnym. Zainteresowany może przystąpić do sprawy w ciągu dwóch tygodni od doręczenia zawiadomienia. Do zainteresowanego przepisu art. 174 § 1 nie stosuje się.”;

12) art. 477¹³ otrzymuje brzmienie:

„Art. 477¹³. § 1. Zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności zaskarżonego orzeczenia przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd – przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony – powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji nie ma wpływu na bieg sprawy.

§ 2. Postanowienie sądu o umorzeniu postępowania może zapaść na posiedzeniu niejawnym.”;

13) w art. 477¹⁴:

a) § 2–4 otrzymują brzmienie:

„§ 2. W przypadku uwzględnienia odwołania sąd zmienia w całości lub w części zaskarżoną decyzję organu rentowego lub zaskarżone orzeczenie wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności i orzeka co do istoty sprawy.

§ 3. Jeżeli odwołanie wniesiono w związku z niewydaniem decyzji przez organ rentowy lub niewydaniem orzeczenia przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, sąd w razie uwzględnienia odwołania zobowiązuje organ lub zespół do wydania decyzji lub orzeczenia w określonym terminie, zawiadamiając o tym organ nadrzędny, lub orzeka co do istoty sprawy. Jednocześnie sąd stwierdza, czy niewydanie decyzji przez organ rentowy nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa.

§ 4. W sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo od stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, które powstały po dniu złożenia odwołania od tej decyzji. W tym przypadku sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie. Przepis stosuje się odpowiednio w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników.”,

b) po § 4 dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. W sprawie, w której wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących niepełnosprawności, które powstały po dniu złożenia odwołania od tego orzeczenia. W tym przypadku sąd uchyla orzeczenie, przekazuje sprawę do rozpoznania zespołowi do spraw orzekania o niepełnosprawności i umarza postępowanie.”;

- 14) uchyla się art. 477¹⁶;
- 15) w art. 509¹ § 1 i 2 otrzymują brzmienie:
- „§ 1. Czynności w postępowaniu wieczystoksięgowym może wykonywać referendarz sądowy.
- § 2. Czynności w postępowaniach należących do właściwości sądów rejonowych prowadzących rejestry sądowe może wykonywać referendarz sądowy, z wyłączeniem prowadzenia rozprawy.”;
- 16) w art. 626¹ uchyla się § 5;
- 17) w art. 626² uchyla się § 2;
- 18) art. 626⁴ otrzymuje brzmienie:
- „Art. 626⁴. § 1. Notariusz, komornik sądowy oraz naczelnik urzędu skarbowego działający jako organ egzekucyjny, składa wniosek o dokonanie wpisu za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.
- § 2. Do wniosku o dokonanie wpisu składanego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego dołącza się dokumenty stanowiące podstawę wpisu w księdze wieczystej, jeżeli zostały one sporządzone w postaci elektronicznej.
- § 3. Dokumenty stanowiące podstawę wpisu w księdze wieczystej niesporządzone w postaci elektronicznej notariusz, komornik sądowy oraz naczelnik urzędu skarbowego działający jako organ egzekucyjny przesyła sądowi właściwemu do prowadzenia księgi wieczystej w terminie trzech dni od dnia złożenia wniosku o wpis.
- § 4. W przypadku wniosków składanych przez notariuszy i komorników sądowych obowiązek usunięcia braków formalnych wniosku spoczywa odpowiednio na stronie czynności notarialnej lub wierzycielu.”;
- 19) w art. 626⁶ po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:
- „§ 1¹. Chwilą wpływu wniosku o wpis złożonego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego jest godzina, minuta i sekunda zamieszczenia wniosku w systemie.”;
- 20) w art. 626⁷ § 2 otrzymuje brzmienie:
- „§ 2. Niezwłocznie po zarejestrowaniu wniosku w dzienniku ksiąg wieczystych zamieszcza się w odpowiednim dziale księgi wieczystej informację o wniosku jako wzmiankę o wniosku. Wzmianka o wniosku złożonym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zamieszczana jest automatycznie z chwilą zamieszczenia wniosku w systemie.”;

21) w art. 626⁸:

a) § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Rozpoznając wniosek o wpis w księdze wieczystej, sąd z urzędu bada zgodność danych wskazanych we wniosku z danymi wynikającymi z systemów prowadzących ewidencje powszechnych numerów identyfikacyjnych, chyba że istnieją przeszkody faktyczne uniemożliwiające dokonanie takiego sprawdzenia.

§ 4. Rozpoznając wniosek o zmianę oznaczenia nieruchomości w księdze wieczystej, sąd ponadto dokonuje z urzędu sprawdzenia danych wskazanych we wniosku i ujawnionego w księdze wieczystej oznaczenia nieruchomości z danymi katastru nieruchomości, chyba że istnieją przeszkody faktyczne uniemożliwiające dokonanie takiego sprawdzenia.”,

b) § 8 otrzymuje brzmienie:

„§ 8. Podpisany przez sędziego lub referendarza sądowego wpis do księgi wieczystej uważa się za dokonany z chwilą jego zapisania w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych.”,

c) uchyla się § 9,

d) po § 10 dodaje się § 11 w brzmieniu:

„§ 11. Czynności związane z zakładaniem i prowadzeniem ksiąg wieczystych dokonywane są w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych.”;

22) w art. 626¹⁰ po § 1 dodaje się § 1¹ i 1² w brzmieniu:

„§ 1¹. Zrzeczenia się zawiadomienia można dokonać w akcie notarialnym dotyczącym czynności, z którą wiąże się wpis.

§ 1². Na wniosek uczestnika postępowania zawarty w akcie notarialnym zawiadomienie o wpisie doręcza się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, na konto wskazane w tym systemie. W przypadku wskazania danych o koncie uniemożliwiających skuteczne doręczenie, wniosek pozostawia się bez realizacji.”;

23) w art. 897 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W celu zajęcia wierzytelności, której zabezpieczenie jest ujawnione przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru, komornik jednocześnie z zawiadomieniem i wezwaniem dłużników w myśl art. 896, składa do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wnioski o dokonanie w niej wpisu o zajęciu lub o złożeniu tego wniosku do zbioru dokumentów.”;

24) art. 898 otrzymuje brzmienie:

„Art. 898. Jeżeli do zabezpieczenia zajętej wierzytelności wymagany jest wpis w księdze wieczystej, komornik odbierze dłużnikowi dokumenty potrzebne do dokonania tego wpisu i złoży wniosek o wpis na rzecz dłużnika oraz o jednoczesne ujawnienie zajęcia.”;

25) art. 924 otrzymuje brzmienie:

„Art. 924. § 1. Jednocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania komornik składa do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wniosek o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub o złożenie wniosku do zbioru dokumentów, wraz z odpisem wezwania do zapłaty.

§ 2. W przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego komornik składa wniosek o wykreślenie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub o usunięcie wniosku o wszczęcie egzekucji ze zbioru dokumentów. Obowiązek uzupełnienia braków formalnych wniosku spoczywa na komorniku.”;

26) w art. 927:

a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1,

b) dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1, komornik składa do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wniosek o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o przyłączeniu się wierzyciela do egzekucji lub o złożenie wniosku do zbioru dokumentów.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 90 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli organowi egzekucyjnemu jest wiadomo, że zajęta wierzytelność jest zabezpieczona przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru dokumentów, składa on do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wniosek o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o zajęciu wierzytelności lub o złożenie tego wniosku do zbioru dokumentów. Do wniosku organu egzekucyjnego dołącza się odpis tytułu wykonawczego.”;

---

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 855, 1342 i 1529, z 2013 r. poz. 1289 oraz z 2014 r. poz. 379 i 567.

2) w art. 110c § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Równocześnie z wysłaniem zobowiązanemu wezwania, o którym mowa w § 2, organ egzekucyjny składa do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wnioski o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub składa wnioski do zbioru dokumentów.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2013 r. poz. 707, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Księgi wieczyste zakłada i prowadzi się dla nieruchomości.”;

2) w art. 24:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1¹ w brzmieniu:

„1¹. Dla gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste oraz dla znajdującego się na tym gruncie budynku lub innego urządzenia, które stanowi odrębny od gruntu przedmiot własności, prowadzi się wspólną księgę wieczystą.”,

b) uchyla się ust. 3;

3) art. 25¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 25¹. 1. Księgi wieczyste są zakładane i prowadzone w systemie teleinformatycznym.

2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób zakładania oraz prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym, uwzględniając strukturę księgi wieczystej określoną w art. 25.”;

4) w art. 27 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Organ prowadzący kataster nieruchomości zapewni nieodpłatnie sądom prowadzącym księgi wieczyste, w celu sprawdzenia oznaczenia nieruchomości, bezpośredni dostęp do bazy danych katastru nieruchomości poprzez zintegrowany system informacji o nieruchomościach.”;

5) art. 36¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 36¹. 1. Akta ksiąg wieczystych przechowuje się w sądzie.

2. Akta księgi wieczystej może przeglądać, w obecności pracownika sądu, osoba mająca interes prawny oraz notariusz.

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 830, 941, 1289 i 1641.

3. Nie wydaje się dokumentów znajdujących się w aktach ksiąg wieczystych, jeżeli dokumenty te stanowią podstawę wpisu. Dokumenty znajdujące się w aktach księgi wieczystej można wydać, jeżeli nie stanowiły one podstawy wpisu.

4. Odpisy dokumentów znajdujących się w aktach ksiąg wieczystych wydaje się na żądanie osób mających interes prawny lub na żądanie sądu, prokuratora, notariusza, organu administracji rządowej oraz jednostki samorządu terytorialnego.”;

6) uchyla się art. 36²;

7) art. 36³ otrzymuje brzmienie:

„Art. 36³. 1. Minister Sprawiedliwości utrzymuje centralną bazę danych ksiąg wieczystych stanowiącą ogólnokrajowy zbiór ksiąg wieczystych prowadzonych w systemie teleinformatycznym.

2. Minister Sprawiedliwości zapewnia bezpieczeństwo centralnej bazy danych ksiąg wieczystych, oraz ochronę przed nieuprawnionym dostępem osób trzecich, zniszczeniem oraz utratą danych.”;

8) w art. 36⁴:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Centralna Informacja wydaje na wniosek odpisy ksiąg wieczystych, wyciągi z ksiąg wieczystych oraz zaświadczenia o zamknięciu ksiąg wieczystych.”,

b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. Centralna Informacja umożliwia, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, przeglądanie ksiąg wieczystych.

6. Każdy, kto zna numer księgi wieczystej, może bezpłatnie przeglądać księgę wieczystą za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.”,

c) ust. 16 otrzymuje brzmienie:

„16. Centralna Informacja umożliwia organom prowadzącym kataster nieruchomości, dla nieruchomości z określonej miejscowości, gminy lub powiatu, w celu weryfikacji zgodności danych ewidencji gruntów i budynków z danymi zawartymi w księgach wieczystych bezpłatne pozyskiwanie, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, danych zawartych w dziale pierwszym i drugim ksiąg wieczystych, bez prawa udostępniania osobom trzecim.”;

9) uchyla się art. 58¹ i art. 58².

Art. 4. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 164) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 § 2, 2¹ i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Jeżeli wniosek o wpis do księgi wieczystej, o którym mowa w art. 92 § 4, podlega opłacie sądowej, notariusz pobiera od wnioskodawcy tę opłatę oraz wskazuje we wniosku o wpis do księgi wieczystej wysokość pobranej opłaty sądowej. Notariusz uzależnia sporządzenie aktu notarialnego oraz objęcie wnioskiem o wpis do księgi wieczystej żądania dokonania w księdze wieczystej także innego wpisu związanego z czynnością notarialną, od uprzedniego uiszczenia przez strony należnej opłaty sądowej. Pobraną opłatę sądową notariusz przekazuje właściwemu sądowi rejonowemu.

§ 2¹. Jeżeli wnioskodawca, o którym mowa w § 2, został zwolniony od kosztów sądowych od wniosku o dokonanie wpisu do księgi wieczystej, notariusz wskazuje we wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej, że opłata sądowa nie została pobrana i załącza prawomocne postanowienie sądu w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych do dokumentów stanowiących podstawę wpisu w księdze wieczystej, które przesyła do sądu prowadzącego księgę wieczyste.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób pobierania i uiszczania oraz sposób i termin przekazywania sądom należności, o których mowa w § 2, a także ich zwrotu oraz sposób prowadzenia ewidencji przez notariusza i czas jej przechowywania, uwzględniając łatwość uiszczenia opłat i przekazywania ich sądom oraz szczególność ewidencji oraz konieczność zapewnienia jej trwałości.”;

2) po art. 41 dodaje się art. 41a w brzmieniu:

„Art. 41a. § 1. Krajowa Rada Notarialna na podstawie informacji przekazywanych przez izby notarialne, prowadzi w systemie teleinformatycznym listę notariuszy oraz zastępców notariuszy, która zawiera: imię i nazwisko, właściwą izbę notarialną, datę i numer wpisu na listę notariuszy oraz zastępców notariuszy lub datę wykreślenia z niej, a także informacje o zawieszeniu w czynnościach zawodowych.

§ 2. Krajowa Rada Notarialna zapewnia sądom prowadzącym księgę wieczyste dostęp do listy, o której mowa w § 1, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego w celu automatycznej weryfikacji notariuszy i zastępców notariuszy.

§ 3. Krajowa Rada Notarialna zapewnia Ministrowi Sprawiedliwości dostęp do listy, o której mowa w § 1, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, minimalną funkcjonalność oraz warunki organizacyjno-techniczne funkcjonowania dla systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 1, uwzględniając zgodność z minimalnymi wymaganiami i sposobem stwierdzania zgodności oprogramowania, określonymi na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235) oraz zapewnienie bezpieczeństwa danych i ich ochrony przed nieuprawnionym ujawnieniem i dostępem.”;

3) w art. 79 po pkt 8 dodaje się pkt 8a w brzmieniu:

„8a) składa wnioski o dokonanie wpisu do księgi wieczystej;”;

4) w art. 92:

a) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli akt notarialny zawiera przeniesienie, zmianę lub zrzeczenie się prawa ujawnionego w księdze wieczystej albo ustanowienie prawa, które może być ujawnione w księdze wieczystej bądź obejmuje czynność przenoszącą własność nieruchomości, chociażby dla tej nieruchomości nie była prowadzona księga wieczysta, notariusz sporządzający akt notarialny niezwłocznie po dokonaniu czynności, nie później niż w dniu sporządzenia aktu, składa wniosek o dokonanie wpisu w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Na żądanie strony czynności notarialnej, wniosek zawiera żądanie dokonania w księdze wieczystej także innego wpisu związanego z czynnością notarialną.”,

b) po § 4 dodaje się § 4¹ w brzmieniu:

„§ 4¹. Złożenie wniosku przez notariusza za pośrednictwem systemu teleinformatycznego uważa się za złożenie wniosku przez stronę czynności prawnej.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 21 czerwca 1996 r. o urządach i izbach skarbowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1267, z późn. zm.⁵⁾) w art. 5 po ust. 11 dodaje się ust. 12 w brzmieniu:

„12. W celu automatycznej weryfikacji naczelników urzędów skarbowych oraz zastępców naczelników urzędów skarbowych minister właściwy do spraw finansów publicznych zapewnia sądom prowadzącym księgi wieczyste, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, dostęp do listy naczelników urzędów skarbowych oraz

---

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 183, poz. 1538, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 127, poz. 858.

zastępców naczelników urzędów skarbowych, która zawiera: imię i nazwisko, właściwość naczelnika lub zastępcy naczelnika oraz datę powołania na stanowisko.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.⁶⁾) w art. 6c ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Od orzeczenia wojewódzkiego zespołu przysługuje odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 17b dodaje się art. 17c w brzmieniu:

„Art. 17c. 1. Krajowa Rada Komornicza na podstawie informacji przekazywanych przez izby komornicze prowadzi w systemie teleinformatycznym listę komorników, zastępców komorników oraz asesorów komorniczych, która zawiera: imię i nazwisko, właściwą izbę komorniczą, datę i numer wpisu na listę lub datę wykreślenia z niej oraz informacje o zawieszeniu w czynnościach zawodowych.

2. Krajowa Rada Komornicza zapewnia sądom prowadzącym księgi wieczyste dostęp do listy komorników, zastępców komorników oraz asesorów komorniczych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego w celu automatycznej weryfikacji komorników, zastępców komorników oraz asesorów komorniczych.”;

2) po art. 40 dodaje się art. 40a w brzmieniu:

„Art. 40a. 1. Komornik pobiera od wierzyciela opłatę sądową od składanego w postępowaniu egzekucyjnym wniosku o wpis w księdze wieczystej i wskazuje we wniosku o wpis w księdze wieczystej wysokość pobranej opłaty sądowej. Komornik uzależnia złożenie wniosku o wpis w księdze wieczystej od uprzedniego uiszczenia przez wierzyciela należnej opłaty sądowej. Pobraną opłatę sądową komornik przekazuje właściwemu sądowi rejonowemu.

2. Jeżeli wierzyciel został zwolniony od kosztów sądowych od wniosku o wpis w księdze wieczystej, komornik jest zobowiązany wskazać we wniosku o wpis w księdze wieczystej, że opłata sądowa nie została pobrana, i przesłać do sądu

---

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244, Nr 291, poz. 1707, z 2012 r. poz. 986 i 1456, z 2013 r. poz. 73, 675, 791, 1446 i 1645 oraz z 2014 r. poz. 598.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 759 i 1544 oraz z 2013 r. poz. 829 i 513.

z dokumentami, stanowiącymi podstawę wpisu, prawomocne postanowienie sądu w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób pobierania i uiszczania oraz sposób i termin przekazywania sądom należności, o których mowa w ust. 1, a także ich zwrotu oraz sposób prowadzenia ich ewidencji przez komornika i czas przechowywania jej, uwzględniając łatwość uiszczenia opłat i przekazywania ich sądom oraz szczegółowość ewidencji oraz konieczność zapewnienia jej trwałości.”;

3) w art. 85 w ust. 1 pkt 19 otrzymuje brzmienie:

„19) współpraca z sądem prowadzącym elektroniczne postępowanie upominawcze w zakresie prowadzenia i aktualizowania listy komorników, zasad potwierdzania danych do weryfikacji podpisu elektronicznego dla komorników, umożliwiających dostęp do elektronicznych tytułów wykonawczych i ich weryfikację oraz z sądem prowadzącym postępowanie wieczystoksięgowe w zakresie identyfikacji komorników.”.

Art. 8. 1. Do ksiąg wieczystych zamkniętych, dawnych ksiąg wieczystych i ksiąg wieczystych, których treść nie została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 3 niniejszej ustawy, w brzmieniu dotychczasowym.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy księgi wieczyste, prowadzone w systemie informatycznym, stają się księgami wieczystymi prowadzonymi w systemie teleinformatycznym.

3. Jeżeli po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy w sądzie prowadzącym księgę wieczystą znajduje się księga wieczysta założona lub urządzona po dniu 1 stycznia 1947 r., która nie została przeniesiona do struktury księgi prowadzonej w systemie teleinformatycznym, prezes sądu zarządza przeniesienie przez ten sąd jej treści do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym, stosując przepisy dotychczasowe.

4. Do prostowania błędów powstałych podczas przenoszenia treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 9. 1. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w których właściwość sądu została ustalona na podstawie art. 461 § 2² ustawy, o której mowa w art. 1

niniejszej ustawy, do prawomocnego ich zakończenia prowadzi się zgodnie z właściwością sądu ustaloną na podstawie przepisów dotychczasowych.

2. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych z udziałem zainteresowanych, wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji nie ma zastosowania art. 477¹¹ § 2 zdanie piąte w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 10. Do wniosków o wpis w księdze wieczystej nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 11. Lista, o której mowa w art. 41a § 1 ustawy, o której mowa w art. 4 niniejszej ustawy, do dnia 23 sierpnia 2016 r. obejmuje także asesorów notarialnych.

Art. 12. Traci moc ustawa z dnia 14 lutego 2003 r. o przenoszeniu treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym (Dz. U. Nr 42, poz. 363).

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 1 pkt 4–15 i art. 9, które wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest stworzenie w ramach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101 i 293), zwanej dalej „k.p.c.”, podstaw realizacji pierwszego etapu dalszej informatyzacji postępowania wieczystoksięgowego, polegającego na wprowadzeniu obowiązku inicjowania tego postępowania drogą elektroniczną przez określone podmioty. Elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe (zwane dalej „e.p.w.”) zapewni łatwiejszy i szybszy dostęp do sądu, a także sprawne załatwienie sprawy. Wprowadzenie obowiązku składania za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wniosków o wpis do księgi wieczystej oraz wniosków o założenie księgi wieczystej, pozwoli – w zakresie prostych dla systemu teleinformatycznego czynności – na stworzenie możliwości automatycznego przetwarzania danych zawartych w treści wniosku do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym, po zweryfikowaniu tych danych przez orzecznika. Składanie w ten sposób wniosków o wpis do księgi wieczystej umożliwi również automatyczne zamieszczanie wzmianek wyłączających rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych niezwłocznie po sporządzeniu aktu notarialnego, prowadzącego np. do zmiany właściciela nieruchomości, i złożeniu wniosku o wpis za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, co niewątpliwie znacznie przyczyni się do dalszego zwiększenia bezpieczeństwa obrotu nieruchomościami, np. przez utrudnienie wielokrotnej sprzedaży tej samej nieruchomości.

Celem projektowanej ustawy jest także dokonanie szeregu zmian w przepisach części I tytułu VII działu III Kodeksu postępowania cywilnego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, zmierzających, z jednej strony, do dostosowania przepisów procedury do obowiązujących przepisów prawa materialnego, z drugiej zaś, do modyfikacji instytucji procesowych, których stosowanie komplikuje rozpoznawanie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Przedmiotowy projekt ma również na celu realizację postulatu zawartego w uzasadnieniu uchwały powiększonego składu Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2011 r. (II UZP 6/11, OSNP 2012/5-6/69), której nadano moc zasady prawnej, aby wprowadzić do k.p.c. przepis umożliwiający pracodawcom i organom rentowym posiadającym zdolność sądową i procesową, ale niemającym statusu osoby

prawnej bądź przedsiębiorcy, udzielenie pełnomocnictwa procesowego pracownikom niebędącym radcami prawnymi.

Celem projektu jest ponadto wyeliminowanie istniejących w orzecznictwie i w doktrynie rozbieżności co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych w postępowaniu przed sądem rejestrowym, związanych z niejednoznacznym brzmieniem przepisów art. 509¹ § 2 k.p.c. oraz art. 694¹ § 1 i 2 k.p.c.

Projekt przewiduje też wprowadzenie zmian, które mają na celu dostosowanie używanej terminologii i przedstawionych w nich wymagań do przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.).

I. Elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe

Elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe zapewni realizację szerszego projektu „Wprowadzenie e-usług w zakresie ksiąg wieczystych”, który stanowi Zadanie nr 3 projektu „Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (nr projektu POKL.05.03.00-00-011/11). Celem szczegółowym tego projektu jest zwiększenie i ułatwienie dostępu obywateli i uprawnionych podmiotów do ksiąg wieczystych poprzez udostępnienie drogą elektroniczną informacji zawartych w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych, zwanej dalej „cbdkw”, wprowadzenie obowiązku składania wniosków o wpis drogą elektroniczną, umożliwienie automatycznego zamieszczania wzmianek wyłączających rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych, udostępnianie danych zawartych w cbdkw uprawnionym podmiotom poprzez system teleinformatyczny, a także wymiana danych z innymi podmiotami. Część z tych celów została już zrealizowana przez ustawę z dnia 24 maja 2013 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. poz. 941), natomiast druga część w zakresie obowiązku składania wniosków o wpis w księdze wieczystej zostanie zrealizowana niniejszym projektem ustawy.

Niniejszy projekt porządkuje również terminologię stosowaną w ustawie o księgach wieczystych i hipotece, gdyż dostosowuje ją do ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.). W związku z koniecznością dostosowania terminologii

używanej w aktach zarówno rangi ustawowej, jak i podustawowej, regulacje, które dotyczą ksiąg wieczystych prowadzonych aktualnie w systemie informatycznym, zostaną w tym zakresie dostosowane do pojęć używanych aktualnie. W tym zakresie zmiany obejmą zarówno ustawę o księgach wieczystych i hipotece, jak i k.p.c. Zostanie w związku z powyższym zapewniona również zgodność terminologiczna z pojęciami stosowanymi przez ustawę z dnia 14 lutego 2003 r. o przenoszeniu treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym (Dz. U. Nr 42, poz. 363). Wprawdzie przepisy tej ustawy zostaną uchylone, ale na mocy przepisów przejściowych i dostosowujących zostanie zapewniony mechanizm migrowania ksiąg wieczystych, w przypadku gdyby okazało się, że odnajdzie się jakaś księga po dniu jej wejścia w życie, która nie została zmigrowana.

Projekt zakłada wprowadzenie elektronicznego postępowania wieczystoksięgowego do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego poprzez nowelizację dotychczasowych uregulowań w zakresie postępowania wieczystoksięgowego, zawartych w Rozdziale 6 Postępowanie wieczystoksięgowe, jako zbiór dodatkowych regulacji do istniejących już przepisów art. 626¹ do art. 626¹³ k.p.c., a nie jako odrębne postępowanie nieprocesowe. Jednocześnie należy podkreślić, że zaproponowane zmiany zachowują dotychczasowe standardy postępowania nieprocesowego.

Użytkownik mający uprawnienia do złożenia wniosku w e.p.w. będzie posiadał dostęp do systemu teleinformatycznego obsługującego to postępowanie. Przewiduje się, że składający wniosek będzie zobowiązany do odpowiedniego uwierzytelnienia i autoryzacji składanego wniosku. Również system teleinformatyczny zapewni rejestrację złożonych wniosków w centralnym repozytorium wniosków, niezależnie od rejestracji tych wniosków w systemach ewidencyjnych właściwego sądu. System teleinformatyczny będzie posiadał funkcjonalności pozwalające w szczególności na:

- automatyczną identyfikację księgi wieczystej/ksiąg wieczystych, do których został złożony wniosek, i weryfikację istnienia tych ksiąg w cbdkw,
- wskazanie sądu właściwego,
- zarejestrowanie wniosku w dzienniku ksiąg wieczystych (dz. kw.) wraz z datą, minutą i sekundą złożenia wniosku,
- wprowadzenie do systemu biurowości ksiąg wieczystych danych zawartych we wniosku w zakresie niezbędnym, określonym przez przepisy biurowe,

- wygenerowanie i przekazanie inicjującemu postępowanie zawiadomienia o złożeniu wniosku wraz z numerem dz. kw.,
- umożliwienie wydrukowania wniosku,
- zrealizowanie funkcjonalności dokonania automatycznego zamieszczenia wzmianki w księdze wieczystej,
- zrealizowanie funkcjonalności dokonania – w przypadku prostych dla systemu czynności – automatycznego przetwarzania danych zawartych w treści wniosku o wpis do księgi wieczystej oraz wniosku o założenie księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym po zweryfikowaniu tych danych przez orzecznika,
- zapewnienie obsługi dokumentów papierowych, przesłanych w uzupełnieniu elektronicznego wniosku.

Składający wniosek będzie posiadał konto użytkownika w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie wieczystoksięgowe. Użytkownikiem tego konta może być tylko osoba fizyczna. W pierwszym etapie wdrażania e.p.w. będzie to notariusz, komornik sądowy lub naczelnik urzędu skarbowego jako organ egzekucyjny. System obsługujący e.p.w. jest systemem centralnym, zarządzanym przez Ministra Sprawiedliwości. W ramach centralnego komponentu będą prowadzone wszelkie sprawy związane z założeniem konta, jego likwidacją, zmianą hasła itp. Samorząd notarialny i samorząd komorniczy, a także Ministerstwo Finansów będą uczestniczyć w procesie identyfikacji osób posiadających kompetencje do składania wniosków w e.p.w. System teleinformatyczny obsługujący e.p.w. będzie miał możliwość weryfikacji danych identyfikacyjnych notariusza lub komornika sądowego, a także naczelnika urzędu skarbowego jako organu egzekucyjnego w odrębnych systemach teleinformatycznych prowadzonych przez właściwe samorządy zawodowe oraz Ministra Finansów. W wyniku tak utworzonej interoperacyjności informacja o posiadaniu uprawnień zawodowych (z czym wiąże się możliwość występowania w e.p.w.) będzie znana sądowi niezwłocznie, po zweryfikowaniu uprawnień za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Wszelkie zmiany w tym zakresie (rezygnacja, zawieszenie, śmierć osoby piastującej funkcję) natychmiast będą dystrybuowane do systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie wieczystoksięgowe. Uwierzytelnianie notariusza, komornika sądowego oraz naczelnika urzędu skarbowego jako organu egzekucyjnego w systemie teleinformatycznym będzie

procesem polegającym na zweryfikowaniu zadeklarowanej tożsamości tych osób, biorących udział w wymianie danych. Uwierzytelnienie następuje po identyfikacji, czyli zadeklarowaniu swojej tożsamości przez użytkownika (np. przez podanie loginu). Zadeklarowana, ale jeszcze niezweryfikowana, tożsamość jest potwierdzana w procesie uwierzytelnienia (np. przez podanie hasła). System dokona sprawdzenia, czy osoba identyfikująca się jako notariusz lub komornik sądowy jest aktualnie w bazie danych tych korporacji prawniczych, a osoba identyfikująca się jako naczelnik urzędu skarbowego w bazie danych Ministerstwa Finansów.

Notariusz, komornik sądowy oraz naczelnik urzędu skarbowego będą podpisywali (autoryzowali) składane przez siebie pisma procesowe w e.p.w. podpisem bezpiecznym weryfikowanym ważnym kwalifikowanym certyfikatem. Wprowadzenie wyjątku od przyjętych standardów, zgodnie z którym pismo procesowe wnoszone drogą elektroniczną powinno być opatrywane podpisem elektronicznym w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy o podpisie elektronicznym, jest uzasadnione upowszechnieniem się wśród notariuszy, komorników sądowych oraz naczelników urzędów skarbowych podpisu elektronicznego weryfikowanego ważnym kwalifikowanym certyfikatem, to jest takiego, o którym mowa w art. 3 pkt 2 tej ustawy. Podpisywanie podpisem bezpiecznym weryfikowanym kwalifikowanym certyfikatem nie będzie elementem uwierzytelniania notariusza, komornika sądowego lub naczelnika urzędu skarbowego, lecz elementem autoryzacji pism procesowych w e.p.w. O fakcie złożenia wniosku inicjujący postępowanie będzie powiadomiony poprzez przesłanie na jego konto użytkownika potwierdzenia złożenia wniosku oraz potwierdzenia zamieszczenia wzmianki w księdze wieczystej. Następnie zostanie on poinformowany, w drodze doręczenia elektronicznego, o numerze dz. kw.

Zasady zakładania i obsługi kont użytkowników zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości wydanym na podstawie art. 125 § 6 k.p.c., zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb zakładania konta w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowania sądowe, za pomocą którego można składać pisma procesowe, z uwzględnieniem sprawności postępowania, ochrony praw stron postępowania oraz możliwości składania jednorazowo wielu pism. Przewiduje się obligatoryjne założenie kont użytkowników dla wszystkich podmiotów, które będą miały obowiązek składania wniosków za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Z uwagi na powszechne stosowanie wśród notariuszy i komorników sądowych, a także naczelników urzędów skarbowych jako organów egzekucyjnych bezpiecznych podpisów elektronicznych weryfikowanych ważnym kwalifikowanym certyfikatem, przyjmuje się, iż do założenia konta użytkownik musi posłużyć się takim właśnie podpisem. Oczywiście poza samym uwierzytelnieniem osoby, właściwy samorząd, a w przypadku naczelników urzędów skarbowych – Minister Finansów, potwierdzi istnienie kwalifikacji zawodowych w chwili zakładania konta w systemie. Konto tak założone będzie w dalszym ciągu weryfikowane przez samorzady notariuszy i komorników, a także Ministra Finansów w aspekcie jego aktualności. Tym samym istnienie samego konta użytkownika będzie niezależne od ważności podpisu elektronicznego. Identyfikacja użytkowników, hasła, zmiany hasła, założenie konta, likwidacja konta, wygaśnięcie, zawieszenie ważności konta określone zostaną w rozporządzeniu wydanym na podstawie wskazanej delegacji.

Formularz elektroniczny, za pomocą którego składany będzie wniosek o wpis w księdze wieczystej, będzie zawierał następujące moduły informacyjne:

- o księdze wieczystej (księgach wieczystych), w której ma być dokonany wpis (w szczególności pełny numer księgi wieczystej, odpowiadający informacjom identyfikacyjnym księgi wieczystej w cbdkw lub numer dz. kw. sprawy o założenie księgi wieczystej, w przypadku wniosku o wpis do księgi wieczystej, która nie została jeszcze założona),
- o podmiocie składającym wniosek,
- o uczestnikach postępowania,
- o podstawie wpisu,
- opisujący żądanie wniosku,
- o dziale (działach), w którym ma być zamieszczona wzmianka o wniosku,
- o dokumentach, które zostaną dołączone do wniosku,
- o opłacie od wniosku w e.p.w.

Zgodnie z projektem, e.p.w. będzie mogło być inicjowane w odniesieniu do ksiąg wieczystych prowadzonych – w chwili złożenia wniosku – w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 25¹ ustawy o księgach wieczystych i hipotece, zwanej dalej „u.k.w.h.” Proponowane rozwiązania będą miały zastosowanie również w przypadku wniosków o założenie księgi wieczystej w systemie

teleinformatycznym. W e.p.w. rozpoznawane będą zarówno wnioski o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości, która odłączana jest z innej księgi wieczystej, jak i wnioski o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości, dla której dotychczas nie była prowadzona księga wieczysta. W sytuacji, gdy księga wieczysta wskazana we wniosku nie zostanie znaleziona w cbdkw, inicjowanie e.p.w. nie może mieć miejsca. System teleinformatyczny poinformuje wówczas wnioskodawcę o niemożności złożenia w tym konkretnym przypadku wniosku drogą elektroniczną, a informacja z systemu nie będzie podlegała zaskarżeniu.

Projekt nakłada obowiązek inicjowania postępowania wieczystoksięgowego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego przez trzy podmioty: notariuszy, komorników sądowych i naczelników urzędów skarbowych jako organów egzekucyjnych. E.p.w. dotyczyło będzie każdego rodzaju wniosku zawartego dotychczas w akcie notarialnym i kierowanego do postępowania wieczystoksięgowego (art. 92 § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158, ze zm.)). Natomiast komornik sądowy będzie składał wnioski w e.p.w. za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, gdy przepisy k.p.c. nakazują mu złożenie wniosku o wpis w księdze wieczystej (art. 897 § 1 k.p.c., art. 898 k.p.c., art. 924 k.p.c., a także art. 927 k.p.c.). Wnioski w e.p.w. z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego będzie składał także naczelnik urzędu skarbowego występujący jako organ egzekucyjny w sytuacjach, gdy przepisy szczególne nakładają na niego obowiązek złożenia wniosku o wpis w księdze wieczystej (art. 90 i art. 110c § 3 ustawy z dnia 17 czerwca 1996 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Dz. U. z 2012 r. poz. 1015, z późn. zm.). Naczelnik urzędu skarbowego jako organ egzekucyjny obowiązany będzie do składania wniosków w e.p.w. Czynności tych będzie mógł również dokonywać zastępca naczelnika urzędu skarbowego.

Dokonując wyboru notariuszy jako podmiotów uprawnionych do inicjowania postępowania za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, kierowano się faktem, że składają oni około 45% ogółu wniosków o wpis do księgi wieczystej, co obrazują poniższe dane: wpływ spraw wieczystoksięgowych w 2011 r. ogółem ok. 3,2 mln, w tym o założenie księgi wieczystej ok. 0,5 mln, a o wpis w księdze ok. 2,7 mln, z czego notariusze złożyli ok. 1,4 mln wniosków (czyli ok. 45% wniosków).

Natomiast komornicy sądowi oraz naczelnicy urzędów skarbowych jako organy egzekucyjne składają określone w k.p.c. wnioski o wpis do księgi wieczystej (komornicy na podstawie art. 897 § 1 k.p.c., art. 898 k.p.c., art. 924 k.p.c., art. 927 k.p.c., a naczelnicy urzędów skarbowych na podstawie art. 90 i art. 110c § 3 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji). Posiadają oni przy tym zarówno infrastrukturę informatyczną, jak i podpis elektroniczny możliwy do wykorzystania na potrzeby identyfikacji w e.p.w.

Należy podkreślić, że e.p.w. będzie obligatoryjnie inicjowane przez notariusza, w przypadku gdy sporządzi on akt notarialny, który wywoła potrzebę ujawnienia nowego stanu prawnego nieruchomości w księdze wieczystej. Zasada ta, dotychczas zawarta w art. 92 § 4 ustawy – Prawo o notariacie, ulegnie zmianie poprzez przyjęcie, że w sytuacji, gdy akt notarialny zawiera przeniesienie, zmianę lub zrzeczenie się prawa ujawnionego w księdze wieczystej albo ustanowienie prawa, które może być ujawnione w księdze wieczystej bądź obejmuje czynność przenoszącą własność nieruchomości, chociażby dla tej nieruchomości nie była prowadzona księga wieczysta, notariusz sporządzający akt notarialny będzie zobowiązany niezwłocznie po dokonaniu czynności notarialnej, ale nie później niż w dniu sporządzenia aktu notarialnego, złożyć za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wniosek zawierający wszystkie dane wymagane przepisami k.p.c. (art. 92 § 4 ustawy – Prawo o notariacie). Na żądanie strony czynności notarialnej, wniosek będzie zawierał też żądanie dokonania w księdze wieczystej także innego wpisu związanego z czynnością notarialną. Notariusz będzie obowiązany przesłać z urzędu sądowi właściwemu do prowadzenia księgi wieczystej dokumenty stanowiące podstawę wpisu, w terminie 3 dni od sporządzenia aktu. W konsekwencji powyższego konieczne jest nadanie nowego brzmienia art. 626⁴ k.p.c. oraz dodanie w art. 92 § 4¹ ustawy – Prawo o notariacie stanowiącego, że złożenie wniosku przez notariusza za pośrednictwem systemu teleinformatycznego uważa się za złożenie wniosku przez stronę czynności notarialnej. Tak więc wypis aktu notarialnego nie będzie zawierał wniosku o dokonanie odpowiedniego wpisu w księdze wieczystej, a notariusz prześle sądowi wieczystoksięgowemu wypis aktu notarialnego wraz z pozostałymi dokumentami stanowiącymi podstawę wpisu w księdze wieczystej. Na podstawie art. 626⁴ § 2 do wniosku o dokonanie wpisu składanego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego notariusz (komornik sądowy lub naczelnik urzędu skarbowego działający jako organ egzekucyjny) dołączy dokumenty, stanowiące

podstawę wpisu w księdze wieczystej, jeżeli zostały sporządzone w postaci elektronicznej. Natomiast dokumenty stanowiące podstawę wpisu w księdze wieczystej niesporządzone w postaci elektronicznej notariusz, komornik sądowy oraz naczelnik urzędu skarbowego działający jako organ egzekucyjny przekazuje sądowi właściwemu do prowadzenia księgi wieczystej w terminie trzech dni od dnia złożenia wniosku o wpis.

Zaznaczyć należy, że obowiązek usunięcia braków formalnych wniosku będzie obciążał strony czynności notarialnej lub wierzyciela. Notariusz czy komornik sądowy będą umocowani tylko do złożenia odpowiedniego wniosku do sądu wieczystoksięgowego. Kwestia ta została przesądzona wprost w art. 626⁴ § 4 k.p.c. Przepis ten nie znajdzie zastosowania jedynie w przypadku wniosków składanych przez komornika na podstawie art. 924 § 2 k.p.c. W przypadku tych wniosków obowiązek usunięcia braków formalnych obciążał będzie komornika, tak jak to jest dotychczas.

E.p.w. będzie inicjowane obligatoryjnie przez komornika sądowego w zakresie wniosku o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji z nieruchomości (art. 924 k.p.c.) oraz wpisu o zajęciu wierzytelności zabezpieczonej hipoteką (art. 897 § 1 k.p.c., art. 898 k.p.c.), a także wykreślenia powyższych wpisów. Należy równocześnie wyraźnie doprecyzować, że uprawnienie komornika będzie się odnosić również do wniosku o ujawnienie przyłączenia się wierzycieli do uprzednio wszczętej egzekucji. Zakaz powtarzania czynności określony w art. 927 k.p.c. w zakresie dokonywania wpisów o przyłączeniu się kolejnych wierzycieli do egzekucji z nieruchomości powodował różną praktykę sądów prowadzących księgi wieczyste. Wprawdzie została ona ujednolicona uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2007 r. (III CZP 93/07, OSNC 2008, nr 7–8, poz. 68), w której stwierdzono, że wierzyciel, który przyłączył się do postępowania egzekucyjnego, może powołać się wobec osoby trzeciej na skutki zajęcia nieruchomości tylko wtedy, gdy dokonano w księdze wieczystej wpisu o przyłączeniu lub złożono wniosek do zbioru dokumentów, chyba że osoba trzecia wiedziała o przyłączeniu, jednak kwestię tę należy jasno i precyzyjnie przesądzić w ustawie. Wyartykułowana w tej uchwale zasada wpisu kolejnych ostrzeżeń o wszczęciu egzekucji z nieruchomości pełni nie tylko rolę ostrzeżenia o prowadzeniu egzekucji z nieruchomości, lecz pośrednio także informuje o wielkości długu, którego zaspokojenie jest celem prowadzonej egzekucji. Informacja ta nie jest bez znaczenia dla osoby decydującej się na nabycie nieruchomości mimo jej zajęcia. Zasada zaufania do ksiąg wieczystych

nakazuje, aby nie zaskakiwać nabywcy nieruchomości późniejszym przyłączeniem się do egzekucji kolejnych wierzycieli zbywcy nieruchomości i nie nakłada na nabywcę obowiązku wglądu do akt egzekucyjnych.

Uregulowania wymaga również wyraźne określenie rodzaju dokumentów załączanych do wniosku komornika sądowego i ich zawartości. W tej kwestii należy mieć na względzie treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r. (III CZP 15/09, OSNC 2010/1/10), w której stwierdzono, iż przepis art. 924 k.p.c. nie stanowi samodzielnej podstawy wpisu w księdze wieczystej wzmianki o wszczęciu egzekucji. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, iż podstawą wpisu jest odpis wezwania do zapłaty, który w wyniku nowelizacji k.p.c. nie utracił mocy dokumentu urzędowego.

W celu ujednoczenia terminologii dokonano zmiany w art. 897 § 1 k.p.c. i w art. 924 § 1 k.p.c. (zwrot „przesyła” zastąpiono wyrazem „składa”).

Projekt nie wprowadza zmian w zakresie właściwości miejscowej sądów prowadzących księgi wieczyste. Wniosek w e.p.w. może dotyczyć równocześnie żądań wpisu w wielu księgach wieczystych prowadzonych przez różne sądy. W takim przypadku system teleinformatyczny automatycznie skieruje wniosek do wszystkich tych sądów, które prowadzą wskazane we wniosku księgi wieczyste w systemie teleinformatycznym. Zaznaczyć należy, że wniosek niezłożony za pośrednictwem systemu teleinformatycznego nie wywoła skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu, o czym wnoszący pismo zostanie poinformowany.

Formularz inicjujący e.p.w. (wniosek) w praktyce będzie miał postać interaktywnego formularza dostępnego w systemie teleinformatycznym. Wniosek inicjującego e.p.w. będzie podpisywany bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym ważnym kwalifikowanym certyfikatem w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, ze zm.). Formularz wniosku będzie weryfikowany formalnie automatycznie przez system teleinformatyczny pod względem istnienia księgi wieczystej wskazanej we wniosku oraz kompletności wymaganych danych. Wniosek, który nie zostanie pozytywnie zweryfikowany, uważany będzie za niezłożony – o powyższym zostanie poinformowany składający wniosek. Jeżeli dane konieczne nie zostaną podane (np. numer księgi wieczystej albo numer księgi wieczystej nie zostanie znaleziony

w cbdkw), to system teleinformatyczny uniemożliwi złożenie tak niekompletnego wniosku. Informacja z systemu o niemożności złożenia w tym konkretnym przypadku wniosku nie będzie podlegała zaskarżeniu. Powyższe nie wyklucza możliwości wystąpienia we wniosku, który przeszedł weryfikację w ramach kompletności danych weryfikowanych przez system teleinformatyczny, braków formalnych w rozumieniu przepisów proceduralnych.

Składany drogą elektroniczną wniosek nie będzie zawierał informacji o wartości przedmiotu sporu, co odpowiadać będzie treści art. 126¹ § 1 k.p.c. W postępowaniu wieczystoksięgowym od tej wartości nie zależy bowiem ani właściwość rzeczowa sądu, ani też wysokość opłaty lub dopuszczalność środka odwoławczego. W konsekwencji powyższego, a także mając na względzie, że akt notarialny nie będzie zawierał wniosku o wpis do księgi wieczystej, uchyleniu jako zbędny podlega przepis art. 626¹ § 5 k.p.c. oraz art. 626² § 2 k.p.c.

Wniosek o wpis w księdze wieczystej złożony przez notariusza w e.p.w. będzie opłacany na dotychczasowych zasadach, tj. zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości, wydanym na podstawie art. 7 § 3 ustawy – Prawo o notariacie, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób pobierania i uiszczania oraz sposób i termin przekazywania sądom należności, o których mowa w § 2, a także ich zwrotu oraz sposób prowadzenia ewidencji przez notariusza i czas jej przechowywania, uwzględniając łatwość uiszczenia opłat i przekazywania ich sądom oraz szczegółowość ewidencji oraz konieczność zapewnienia jej trwałości. Notariusz złoży we wniosku oświadczenie, że opłata została uiszczona oraz w jakiej wysokości. System teleinformatyczny obsługujący postępowanie wieczystoksięgowe nie będzie zawierał mechanizmów sprawdzających opłaty. Kontrola uiszczenia opłat będzie dokonywana, tak jak w obecnym stanie, w systemie finansowo-księgowym sądu prowadzącego e.p.w. Sprawdzenie wysokości należnej opłaty będzie natomiast należało do orzecznika w ramach badania wymogów fiskalnych wniosku.

Analogiczne rozwiązania zostaną wprowadzone w odniesieniu do wniosków składanych przez komorników. Uregulować należy nie tylko sposób uiszczenia przez komornika sądowego opłaty sądowej, ale także kwestię pobierania takiej opłaty przez komornika od wierzyciela. Komornik będzie również upoważniony do poboru tej opłaty

od wierzyciela (tak jak to czynią notariusze). Obecnie komornicy zaliczają opłatę sądową do wydatków określonych w art. 39 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376, z późn. zm.) i na podstawie art. 40 tej ustawy wzywają wierzycieli do jej uiszczenia. Występują też poglądy, według których komornik powinien wyłącznie przesłać wniosek do sądu wieczystoksięgowego, ten zaś do uiszczenia opłaty powinien wezwać wierzyciela. W celu ujednoczenia rozbieżności praktyki jest zasadne wprowadzenie przepisu uprawniającego komornika do poboru takiej opłaty od wierzyciela i przekazania jej do sądu wieczystoksięgowego w myśl art. 40a ustawy o komornikach sądowych. Wnioski składane przez naczelników urzędów skarbowych wolne są od opłat sądowych, w związku z czym projekt nie zawiera regulacji w tym zakresie.

Jako zasadę należy przyjąć, iż wobec ograniczonego charakteru pierwszego etapu informatyzacji postępowania wieczystoksięgowego do wniosku inicjującego e.p.w. nie będą dołączane dokumenty w postaci elektronicznej. Wynika to z faktu, że koncepcja elektronicznego wypisu aktu notarialnego nie została przyjęta na tym etapie postępowania, w związku z czym większość dokumentów będących podstawą wpisu istnieje wyłącznie w postaci papierowej. Brak jest również obecnie jeszcze wypracowanych w procedurze cywilnej zasad urzędowej konwersji dokumentów istniejących w postaci papierowej na elektroniczną, a dotychczasowe doświadczenia w zakresie posługiwania się wydrukiem weryfikacyjnym (z elektronicznego postępowania upominawczego i tam przyjętej konstrukcji elektronicznej klauzuli wykonalności) nie dają się wprost zastosować na potrzeby e.p.w. Poważne problemy organizacyjne, techniczne oraz prawne związane z dołączaniem do wniosku w e.p.w. dokumentów w postaci elektronicznej przemawiają za przyjęciem na obecnym etapie, iż wniosek inicjujący e.p.w. będzie składany bez dołączenia do urzędowego formularza dokumentów stanowiących podstawę wpisu. Zostaną one przesłane w ślad za wnioskiem o wpis w postaci papierowej za pośrednictwem operatora publicznego lub innego operatora pocztowego bądź złożone osobiście na dzienniku podawczym. Wyjątkiem będzie sytuacja, gdy dokumenty mające być podstawą wpisu w księdze wieczystej zostały sporządzone w postaci elektronicznej – w takiej sytuacji składający wniosek będzie miał możliwość załączenia ich bezpośrednio do wniosku składanego poprzez system teleinformatyczny. Należy podkreślić, że chodzi tu o możliwość załączenia dokumentów w formie elektronicznej, ale tylko takich, które pierwotnie

zostały sporządzone w formie elektronicznej, a nie o takie dokumenty, które zostały sporządzone w formie tradycyjnej, papierowej i dopiero potem zostały poddane konwersji poprzez ich zeskanowanie i wytworzenie wersji elektronicznej. Takie dokumenty nie będą mogły być załączane do wniosku o wpis złożonego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Wniosek o wpis w e.p.w. będzie zatem po jego zarejestrowaniu i automatycznym wpisie wzmianki o wniosku oczekiwał na dołączenie wymaganych dokumentów. Należy mieć na uwadze, że wprowadzenie e.p.w. następować będzie w warunkach możliwego działania Zintegrowanego Systemu Informacji o Nieruchomościach (zwanego dalej „ZSIN”) ustanowionego w art. 24b ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287, z późn. zm.) oraz funkcjonowania rozporządzenia wydanego na podstawie delegacji zawartej w art. 24b ust. 4 tej ustawy. Działanie ZSIN może skutkować pojawieniem się dokumentów mających pierwotnie postać elektroniczną. Dowody w postaci elektronicznej będą przeprowadzane przez sąd prowadzący księgi wieczyste na zasadach określonych w przepisach o postępowaniu dowodowym dla dokumentów tekstowych, umożliwiających identyfikację ich wystawców. W przypadku gdy dokumenty stanowiące podstawę wpisu znajdują się w aktach księgi wieczystej, brak będzie obowiązku dołączenia ich do wniosku. W takich sytuacjach wystarczające, a zarazem konieczne będzie powołanie się na złożone w księdze wieczystej dokumenty. System teleinformatyczny zapewni stosowną formułę w tym zakresie.

Z materiałą składania wniosku w e.p.w. wiąże się problematyka kolejności wnoszenia wniosków. Kolejność ta decyduje bowiem o określeniu pierwszeństwa praw ujawnionych w księdze wieczystej. Chwilą wpływu wniosku o wpis do właściwego sądu złożonego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, zgodnie z projektowanym art. 626⁶ § 1¹ k.p.c., jest godzina, minuta i sekunda zamieszczenia wniosku w tym systemie. Dodać należy, że zgodnie z projektowanym art. 626⁷ § 2 k.p.c. niezwłocznie po zarejestrowaniu wniosku w dzienniku ksiąg wieczystych zamieszczona zostanie w odpowiednim dziale księgi wieczystej informacja o wniosku (wzmianka o wniosku). Wzmianka o wniosku złożonym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zamieszczana będzie automatycznie z chwilą zamieszczenia wniosku w tym systemie. Należy więc przyjąć, że sytuacja, o której mowa dotychczas w art. 626⁶ § 2 k.p.c. (wpływ wniosków w tej samej chwili), w przypadku wniosków

składanych drogą elektroniczną nie będzie możliwa. Zawsze jeden wniosek będzie wyprzedzał inny. Dotychczasowa regulacja była właściwa dla sytuacji, gdy przez biuro podawcze wpływały drogą pocztową dwa wnioski i konieczne było rozstrzygnięcie ich pierwszeństwa. Nie dotyczy ona jednak standardów e.p.w. z uwagi na to, że system teleinformatyczny obsługujący e.p.w. będzie odnotowywał zarówno datę dzienną, jak i minutę i sekundę, w jakiej wniosek zostanie złożony.

Z chwilą skutecznego złożenia wniosku w e.p.w., czyli z chwilą rejestracji wniosku o wpis w systemie teleinformatycznym w centralnym repozytorium wniosków, wpis do księgi wieczystej wzmianki o wniosku dokonany będzie automatycznie. Wzmianka ta jest wzmianką o wniosku w rozumieniu art. 626⁷ § 2 k.p.c. i wywołuje skutki określone w art. 8 u.k.w.h. Obecna zawartość wzmianki jest niewystarczająca z punktu widzenia informacyjnego. Treść wzmianki, poza samym numerem dz. kw., powinna zawierać rozwinięcie żądania w sposób umożliwiający odbiorcy treści samej wzmianki zorientowanie się w charakterze wzmianki i jej znaczeniu dla wyłączenia rękojmi wiary publicznej księgi wieczystej. Lista opisów wzmianki ujawnianej w księdze wieczystej w związku ze złożeniem wniosku w e.p.w. będzie zawarta w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym. Wniosek, poza dotychczasowymi elementami, będzie zawierał wskazanie, w jakim dziale (lub działach) księgi wieczystej ma być ujawniona wzmianka i to notariusz, komornik sądowy i naczelnik urzędu skarbowego określą dział, w jakim ma znaleźć się wzmianka. Wykreślenie wzmianki zamieszczonej automatycznie z chwilą złożenia wniosku w e.p.w. odbywać się będzie w warunkach określonych w dotychczasowym art. 626⁷ § 3 k.p.c.

Korespondencja w e.p.w. do uczestników postępowania wieczystoksięgowego będzie doręczana drogą tradycyjną. Zgodnie z art. 626¹⁰ § 1¹ i 1² k.p.c. strony czynności notarialnej będą mogły jednakże w akcie notarialnym dokumentującym tę czynność zrzec się doręczenia zawiadomienia o wpisie bądź też zażądać doręczenia na konto założone w systemie teleinformatycznym elektronicznego postępowania wieczystoksięgowego. Skuteczność tych dyspozycji powinna być uzależniona od wcześniejszego założenia konta w systemie teleinformatycznym i prawidłowego podania go sądowi.

Należy podkreślić, że w zakresie środków zaskarżenia projekt nie zawiera zmian, gdyż sposób wnoszenia wniosku o wpis do sądu nie wymaga zmian w ich zakresie. Środki zaskarżenia są i będą wnoszone drogą tradycyjną (odpowiednio skarga na orzeczenie referendarza, zażalenie lub apelacja).

Wniosek o dokonanie wpisu albo wnioski o założenie księgi wieczystej, złożony za pośrednictwem systemu teleinformatycznego będzie podlegał wydrukowaniu i dołączeniu do akt księgi wieczystej. Wydrukowaniu i dołączeniu do akt księgi wieczystej będą podlegały również stanowiące podstawę wpisu dokumenty w postaci elektronicznej w sytuacji, gdy dokumenty takie istnieją pierwotnie w postaci elektronicznej.

II. Zmiany w zakresie części I tytułu VII działu III Kodeksu postępowania cywilnego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania strona odwołująca się od decyzji wydanej przez organ rentowy, chyba że przepis odrębny stanowi inaczej (art. 461 § 2 k.p.c.). Oprócz odrębnego uregulowania odnoszącego się do służb mundurowych w art. 461 § 2¹ k.p.c. odrębności dotyczą także spraw, w których nie można określić właściwości sądu według wymienionych przepisów, jak również w sprawach, w których ubezpieczony zamieszkały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej otrzymuje świadczenie wypłacane przez wyznaczoną przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jednostkę organizacyjną tego Zakładu. Wtedy właściwy jest sąd, w którego okręgu siedzibę ma ten organ. W Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, zwanym dalej „ZUS”, wyznaczone zostały jednostki współpracujące z właściwymi instytucjami państw członkowskich Unii Europejskiej/Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu lub państw, z którymi Rzeczpospolitą Polską łączą umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym przy rozpatrywaniu wniosków emerytalno-rentowych na podstawie rozporządzeń unijnych stanowiących podstawę koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w państwach członkowskich Unii Europejskiej i rozpatrujące wnioski o emerytury i renty podlegające koordynacji unijnej, a także podlegające rozpoznaniu na podstawie umów międzynarodowych. Należą do nich Wydziały Realizacji Umów Międzynarodowych w następujących oddziałach ZUS:

- 1) I Oddział ZUS w Łodzi – właściwy w odniesieniu do osób posiadających wyłącznie polskie okresy ubezpieczenia zamieszkałych na Cyprze, Malcie, w Hiszpanii, Grecji, Portugalii i we Włoszech albo zamieszkałych w Polsce lub za granicą, posiadających łączne okresy ubezpieczenia polskie i zagraniczne, w tym ostatnio przebyte w tych państwach, a także właściwy w odniesieniu do Kanady i Korei Pd.;
- 2) Oddział ZUS w Nowym Sączu (Czechy, Słowacja, Australia);
- 3) Oddział ZUS w Tarnowie (Austria, Lichtenstein, Słowenia, Węgry, Szwajcaria);
- 4) Oddział w Opolu (Niemcy);
- 5) Oddział w Szczecinie (Dania, Estonia, Finlandia, Islandia, Litwa, Łotwa, Norwegia i Szwecja);
- 6) I Oddział w Warszawie (Belgia, Bułgaria, Francja, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Rumunia, Wielka Brytania, Bośnia i Hercegowina, Serbia, Chorwacja, Czarnogóra, Macedonia, USA);
- 7) Oddział w Rzeszowie (Ukraina).

Stosowanie zasady swobodnego przemieszczania się w Unii Europejskiej, a także powszechnie obserwowane zwiększenie mobilności obywateli naszego kraju i poszukiwanie przez nich zatrudnienia poza granicami Polski powoduje, że w ostatnich latach stale rośnie liczba osób legitymujących się okresami ubezpieczenia nabytymi za granicą. Arbitralny podział dokonany według kryteriów przyjętych przez ZUS skutkuje zaburzeniem, w coraz większej liczbie spraw, ogólnej zasady ustalania właściwości miejscowej sądów rozpoznających sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, będącej wyrazem szczególnej ochrony interesów ubezpieczonych. W praktyce powoduje to także wydłużenie postępowań, bowiem w sytuacji potrzeby przesłuchania świadków czy strony, często dochodzi do ich przesłuchania w drodze pomocy sądowej, z uwagi na odległość między miejscem zamieszkania strony i świadka a siedzibą sądu, tym bardziej że w tej kategorii spraw postępowanie dotyczy zwykle osób starszych bądź dotkniętych dysfunkcjami. Oczywiście jest, że w przypadku znacznej odległości między miejscem zamieszkania strony a siedzibą sądu zwiększają się także koszty procesu. Niebagatelną rolę odgrywa także nierównomierne rozłożenie liczby spraw wpływających do poszczególnych sądów, w tym i tych, które od lat borykają się z zaległościami (Warszawa, Łódź).

Należy zauważyć, że w tym zakresie został podjęta w dniu 13 lipca 2012 r. przez Sąd Najwyższy uchwała w sprawie sygn. akt III UZP 2/12. Sąd Najwyższy, rozstrzygając

pytanie prawne dotyczące tego, czy w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego o przyznaniu (odmowie przyznania) prawa do świadczenia emerytalnego lub rentowego z uwzględnieniem postanowień rozporządzeń wspólnotowych dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się w obrębie Wspólnoty, oraz rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. ustalającego sposób stosowania rozporządzenia Rady nr 1408/71 i aktualnie obowiązującego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego) właściwy miejscowo jest sąd miejsca siedziby organu rentowego jako jednostki organizacyjnej wyznaczonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do rozpoznania wniosku o przyznanie prawa (art. 461 § 2² k.p.c.), czy sąd, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania strona odwołująca się od decyzji wydanej przez organ rentowy (art. 461 § 2 k.p.c.), wskazał, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego – jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyznaczonej przez Prezesa Zakładu jako właściwej w sprawach związanych z unijną koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego o odmowie lub przyznaniu prawa do emerytury lub renty właściwy miejscowo jest sąd, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania strona odwołująca się od tej decyzji. W tym kierunku poszła też praktyka, w związku z czym jest konieczna zatem odpowiednia zmiana art. 461 § 2² k.p.c. polegająca na usunięciu z tego przepisu zapisu o właściwości miejscowej sądu, w którego okręgu siedzibę ma organ rentowy w sprawach, w których ubezpieczony zamieszkały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej otrzymuje świadczenie wypłacane przez wyznaczoną przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jednostkę organizacyjną tego Zakładu.

Zgodnie z art. 476 § 2 pkt 1 k.p.c. przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych

dotyczących ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia rodzinnego. Natomiast zgodnie z art. 476 § 5 pkt 2 lit. a k.p.c. przez użyte w dziale III określenie „ubezpieczony” rozumie się także osobę ubiegającą się o świadczenie z ubezpieczeń społecznych lub z ubezpieczenia rodzinnego albo o emeryturę lub rentę. Należy wskazać, że przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.) wyróżniają wyłącznie ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe, a art. 180 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267), zwanej dalej „k.p.a.”, stanowi, że przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy wynikające z przepisów o ubezpieczeniach społecznych, o zapatrzeniach emerytalnych i rentowych, o funduszu alimentacyjnym, a także sprawy wynikające z przepisów o innych świadczeniach wypłacanych z funduszy przeznaczonych na ubezpieczenia społeczne. Natomiast określenie „ubezpieczenie rodzinne” odnosi się obecnie do świadczeń przyznawanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456, z późn. zm.). Zgodnie z art. 2 tej ustawy świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne), zapomoga wypłacana przez gminy na podstawie art. 22a tej ustawy oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz postępowanie w tych sprawach prowadzi – zgodnie z art. 20 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych – organ właściwy, czyli wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie (art. 3 pkt 11 tej ustawy).

Sprawy określane w k.p.c. jako dotyczące ubezpieczenia rodzinnego nie są zatem sprawami z zakresu ubezpieczeń społecznych, a odwołania od decyzji w tych sprawach rozpoznawane są w trybie k.p.a. Przepisy art. 476 § 2 pkt 1 oraz § 5 pkt 2 lit. a k.p.c. wymagają zatem zmiany poprzez usunięcie pojęcia ubezpieczenia rodzinnego z definicji sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz poprzez usunięcie pojęcia świadczenia z ubezpieczenia rodzinnego z definicji ubezpieczonego.

Zgodnie z art. 476 § 3 k.p.c. przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się także sprawy wszczęte na skutek niewydania przez organ rentowy decyzji we właściwym terminie, a także sprawy, w których wniesiono odwołanie od orzeczenia

wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności, sprawy o roszczenia ze stosunków prawnych między członkami otwartych funduszy emerytalnych a tymi funduszami lub ich organami oraz sprawy ze stosunków między emerytami lub osobami uposażonymi w rozumieniu przepisów o emeryturach kapitałowych a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

Tryb orzekania o niepełnosprawności reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), która w art. 6 ust. 1 określa organy właściwe jako powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Przepis art. 6 został zmieniony z dniem 1 stycznia 2002 r. przez art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 154, poz. 1792). W wyniku opisanych zmian przepis art. 476 § 3 k.p.c. wymaga zatem zmiany poprzez zastąpienie „wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności” określeniem „wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności”.

Zgodnie z art. 476 § 4 pkt 2 k.p.c. przez organy rentowe rozumie się kolejowe jednostki organizacyjne. Stosownie do art. 117 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych przejął kolejowe jednostki organizacyjne właściwe do ustalenia i wypłaty świadczeń, działające na podstawie ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99). Kolejowe jednostki organizacyjne dokonały wypłaty świadczeń po raz ostatni w 1998 r. i przekazały ZUS dokumentację niezbędną do wypłaty świadczeń za okres od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od dnia 1 stycznia 1999 r., dokumentację wymaganą do przyznania lub przeliczania świadczeń, a także niezbędną do dokonania rozliczenia rocznego dla celów podatkowych za 1998 r. Ponadto minister właściwy do spraw transportu został zobowiązany z mocy art. 117 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do przekazania ZUS praw majątkowych i środków rzeczowych w zakresie niezbędnym do przejęcia wymienionych zadań. Przejęcie to

odbyło się w trybie określonym rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przejęcia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych kolejowych jednostek organizacyjnych właściwych do ustalenia i wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych (Dz. U. Nr 154, poz. 1013). Oznacza to, że poczynając od dnia 1 stycznia 1999 r. przepis art. 476 § 4 pkt 2 k.p.c. nie przystaje do obowiązującego stanu prawnego i wymaga pilnej zmiany przez usunięcie z definicji organu rentowego określonej w art. 476 § 4 pkt 2 k.p.c. kolejowych jednostek organizacyjnych.

Zgodnie z art. 477⁸ § 2 pkt 1, 3 i 6 k.p.c. do właściwości sądów rejonowych należą sprawy o zasiłek chorobowy, wyrównawczy, opiekuńczy, macierzyński, porodowy, pogrzebowy, rodzinny oraz o dodatki do zasiłku rodzinnego, a także m.in. o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym oraz o świadczenie z tytułu funduszu alimentacyjnego. Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456, z późn. zm.) świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego. Zasiłek porodowy został usunięty z katalogu świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, zawartego w art. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 159) przez art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych i ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 154, poz. 1791), zmieniającej tę ustawę z dniem 15 stycznia 2002 r. Powyższe zmiany nie znalazły dotychczas odzwierciedlenia w odpowiednich przepisach k.p.c. Zmiana art. 477⁸ § 2 pkt 1 k.p.c. polega więc na wyeliminowaniu z niego zapisów o zasiłku porodowym, rodzinnym oraz dodatkach do zasiłku rodzinnego.

Z katalogu spraw należących do właściwości sądów rejonowych należy także usunąć sprawy o świadczenie z tytułu funduszu alimentacyjnego (art. 477⁸ § 2 pkt 6 k.p.c.). Świadczenia z funduszu alimentacyjnego, którego dysponentem był ZUS z mocy art. 2 ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. Nr 45, poz. 200, z późn. zm.), wypłacane przez ZUS zostały zniesione w związku z art. 71 ustawy o świadczeniach rodzinnych, a sam fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji z dniem 1 maja 2004 r. Aktualnie sądy powszechne pozostają właściwe

jedynie dla rozpoznawania spraw dotyczących umorzenia należności likwidowanego Funduszu w przypadku osób, na których ciążył obowiązek alimentacyjny i tych, które bezpodstawnie pobrały świadczenia z Funduszu, bowiem jedynie te sprawy pozostały sprawami z zakresu ubezpieczeń społecznych. Właściwy do ich rozpoznania jest jednak sąd okręgowy, co wynika z art. 68 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Od dnia 1 maja 2004 r. sprawy zabezpieczenia świadczeń alimentacyjnych należnych uprawnionym należą do trybu administracyjnego. Aktualnie problematykę tę reguluje ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228, z późn. zm.). Z kolei zmiana art. 477⁸ § 2 pkt 3 k.p.c. podyktowana jest koniecznością dostosowania brzmienia przepisów k.p.c. do języka ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403). Ustawa ta posługuje się określeniem „wypadku przy pracy rolniczej”, natomiast przepis art. 477⁸ § 2 pkt 3 k.p.c. posługuje się określeniem „wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym”.

Zgodnie z brzmieniem art. 477⁹ § 2¹ i 3¹ k.p.c. oraz art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. mogą być one stosowane tylko w sprawach, w których prawo do świadczenia z ubezpieczeń społecznych uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a w których podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. Takie brzmienie wskazanych wyżej przepisów, przy uwzględnieniu ich umiejscowienia w ustawie, powoduje rozbieżności w stosowaniu tych przepisów w praktyce orzeczniczej zarówno organów rentowych, jak i sądów, albowiem w zależności od przyjętej wykładni przepisy te są albo nie są stosowane przez poszczególne organy rentowe oraz sądy do spraw o odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy lub chorób zawodowych. Celowe jest zatem dokonanie zmiany tych przepisów poprzez wyraźne wskazanie, w jakich sprawach te przepisy stosuje się. Realizacją powyższego są zmiany w art. 477⁸ § 2 pkt 3, w art. 477⁹ § 2¹ i 3¹ k.p.c. oraz w art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. W projektowanych art. 477⁹ § 3 i 5 oraz art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. zostanie więc przesądzone, iż w sprawach o odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy lub chorób zawodowych, w których podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się

wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, stosowane będą przez wszystkie organy rentowe jak i sądowe, bez wskazanych rozbieżności.

Proponuje się też dopuszczenie możliwości stosowania tych przepisów w takim samym zakresie także w sprawach o odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy w gospodarstwie rolnym. Powyższe doprowadzi do jednoznacznego ujednoczenia trybu postępowania we wszystkich sprawach, w których odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących orzeczeń lekarskich.

W projektowanym art. 477¹⁴ k.p.c. dodano § 5, w którym przesądzono możliwość stosowania mechanizmów przewidzianych w § 4 tego artykułu także w sprawach, w których wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Jako konsekwencję projektowanej zmiany art. 477⁹ § 1 i 2 k.p.c. zmieniono art. 6c ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.).

Przepis art. 477¹¹ § 1 k.p.c. stanowi, iż stronami postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych są: ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany. Zainteresowanym, stosownie do art. 477¹¹ § 2 k.p.c., jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli osoba taka nie została wezwana do wzięcia udziału w sprawie przed organem rentowym, sąd wezwie ją do udziału w postępowaniu bądź z urzędu, bądź na jej wniosek lub na wniosek jednej ze stron. Zgodnie z art. 476 § 5 pkt 2 k.p.c. „ubezpieczony” to – w pewnym uproszczeniu – osoba, która ubiega się o ustalenie istnienia bądź nieistnienia ubezpieczenia i wymiaru związanych z tym świadczeń, a zatem adresat decyzji zapadłej w wyniku rozpoznania jej wniosku. Określenie „inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja” dotyczy osoby, wobec której organ wydał decyzję bez jej wniosku, na skutek działania z urzędu. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych mamy jednak niejednokrotnie do czynienia z mnogością stron, których interesy, zarówno procesowe, jak i materialnoprawne mogą być zbieżne, ale i pozostawać ze sobą w sprzeczności. Widać to wyraźnie w sprawach, w których przedmiotem postępowania jest np. wysokość podstawy wymiaru składki (pracodawca a pracownik), prawo do zasiłku chorobowego czy odpowiedzialność osób trzecich za zobowiązania składkowe (np. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

a członkowie jej zarządu). W takich przypadkach zaskarżona decyzja jest kierowana do ubezpieczonego albo innej osoby, której praw i obowiązków dotyczy, ale jednocześnie decyzja ta swoją treścią wpływa na prawa i obowiązki podmiotu, który bez uregulowania zawartego w wymienionym przepisie nie posiadałby w postępowaniu statusu strony i nie jest adresatem decyzji. Rozwiązanie z art. 477¹¹ § 2 k.p.c. pozwala zainteresowanemu na wniesienie odwołania, gdy brał udział w postępowaniu przed organem rentowym, albo uzyskanie statusu strony w postępowaniu sądowym, gdy na skutek wadliwego stanowiska organu rentowego nie brał udziału w postępowaniu. Status zainteresowanego uzyskuje się bez potrzeby składania jakiegokolwiek wniosku. Niewezwanie przez sąd zainteresowanego do udziału w sprawie niesie daleko idący skutek procesowy, bowiem powoduje nieważność postępowania. Ustalenie, czy dana osoba jest w danej sprawie zainteresowana, jest na gruncie k.p.c. zagadnieniem kontrowersyjnym, natomiast orzecznictwo w tej sprawie jest bogate i niejednolite. Kwestia ta ma także istotne znaczenie praktyczne. Często bowiem podmiot, który wezwany został przez sąd do udziału w sprawie jako zainteresowany albo uzyskał już ten status w postępowaniu przed organem rentowym, nie jest zainteresowany przebiegiem postępowania. Ma to swoje odzwierciedlenie w sprawności postępowania, co jest najbardziej widoczne w toku spraw, których przedmiotem jest odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych za zobowiązania składkowe (art. 116 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.) w zw. z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.)), a także ustalanie podstawy wymiaru oskładkowania, w szczególności, gdy decyzje ZUS kierowane do pracodawcy zatrudniającego licznych pracowników wydane zostały na skutek postępowania kontrolnego obejmującego kilka lat działalności podmiotu. Zwłaszcza w tym drugim przypadku, gdy prawa lub obowiązki kilkudziesięciu czy nawet kilkuset osób zależą od rozstrzygnięcia, pojawiają się problemy z ustaleniem adresów, doręczeniami, zapewnieniem sprawnego przebiegu procesu albo też dochodzi do wymuszonego dzielenia sprawy, w tym nierzadko kierowania do różnych referentów, co nie jest korzystne dla jednolitości orzecznictwa, tym bardziej że może chodzić o kwestie kontrowersyjne (np. co do oceny czy dany składnik wynagrodzenia jest wyłączony z oskładkowania).

Właściwe wydaje się być więc uchylenie obowiązku wezwania zainteresowanego przez sąd z urzędu i przyjęcie koncepcji zawiadomienia z urzędu o toczącym się postępowaniu sądowym oraz pozostawienie zainteresowanemu decyzji o ewentualnym przystąpieniu do procesu. Proponuje się też wyłączyć zastosowanie przepisu art. 174 § 1 k.p.c. w stosunku do zainteresowanego, co pozwoli na prowadzenie procesu, w przypadku gdy przedmiotem zaskarżenia jest jedna decyzja obejmująca dużą liczbę pracowników. Można zastosować fakultatywne zawieszenie postępowania. Proponowane rozwiązania przyczynią się do podniesienia sprawności postępowań z jednej strony, z drugiej natomiast powinny stanowić należyte zabezpieczenie interesów osób, których prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy.

Zgodnie z art. 477¹³ k.p.c. zmiana przez organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności zaskarżonej decyzji lub orzeczenia przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd – przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądania strony – spowoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji nie ma wpływu na bieg sprawy. Celowe jest dodanie § 2 stanowiącego, że postanowienie o umorzeniu może zostać wydane na posiedzeniu niejawnym. Rozwiązanie takie nie wyklucza możliwości wyznaczenia rozprawy, w przypadku gdy zachodzi potrzeba zbadania, czy i w jakim zakresie wydana decyzja uwzględnia w całości lub części żądanie strony, ma natomiast duże znaczenie dla sprawności postępowania.

Przepis art. 477¹⁶ k.p.c. stanowi, że przepisy art. 477⁹ § 3–5 k.p.c., art. 477¹² k.p.c. oraz art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. stosuje się odpowiednio w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników. Zgodnie z tymi przepisami, jeżeli w odwołaniu od decyzji organu rentowego wskazano nowe okoliczności dotyczące niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, które powstały po dniu wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy nie przekazuje odwołania do sądu, lecz kieruje do lekarza orzecznika do ponownego rozpatrzenia. Organ rentowy uchyla poprzednią decyzję, rozpatruje nowe okoliczności i wydaje nową decyzję, od której przysługuje odwołanie do sądu. Przepis ten stosuje się także wówczas, gdy nie można ustalić daty powstania wskazanych w odwołaniu nowych okoliczności. Sąd odrzuci natomiast odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło

z przyczyn niezależnych od odwołującego się. W sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników nie jest dopuszczalne zawarcie ugody. Przepis art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. stanowi, że w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, które powstały po dniu złożenia odwołania od tej decyzji. W tym przypadku sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie. Z uwagi na to, że przepis ten w praktyce powoduje wiele wątpliwości co do zakresu jego zastosowania, proponuje się jego uchylenie i dodanie w projektowanych art. 477⁹ § 3 i 5 oraz art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. kolejnego zdania o odpowiednim stosowaniu tych przepisów w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników. Oznacza to, że wszystkie przepisy tytułu VII działu III k.p.c. będą miały zastosowanie w tego rodzaju sprawach, a jedynie przepisy art. 477⁹ § 3 i 5 oraz art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. będą stosowane odpowiednio z uwagi na to, że w ich treści jest mowa o ZUS-ie, a nie wymienia się wprost KRUS-u.

Kolejną kwestią wymagającą uregulowania jest reprezentacja procesowa pracodawcy oraz organów rentowych w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały powiększonego składu z dnia 13 października 2011 r. (II UZP 6/11, OSNP/5-6/69), której nadano moc zasady prawnej. W uchwale tej stwierdzono, iż pracownik Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, niebędący radcą prawnym, nie może być pełnomocnikiem procesowym dyrektora tego zakładu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Kodeks postępowania cywilnego w art. 87 wyczerpująco wskazuje krąg podmiotów, którym można udzielić pełnomocnictwa, wymieniając wśród nich adwokata lub radcę prawnego, a w sprawach własności przemysłowej także rzeczownika patentowego, a ponadto osobę sprawującą zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osobę pozostającą ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnika sporu, jak również rodziców, małżonka,

rodzeństwo lub zstępnych strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia. W postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, pełnomocnikiem pracownika lub ubezpieczonego może być również przedstawiciel związku zawodowego lub inspektor pracy albo pracownik zakładu pracy, w którym mocodawca jest lub był zatrudniony, a ubezpieczonego – także przedstawiciel organizacji zrzeszającej emerytów i rencistów (art. 465 § 1 k.p.c.). Zgodnie z art. 477¹¹ § 1 k.p.c. stronami w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych są: ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany. Przepis art. 476 § 4 k.p.c. zawiera definicję organu rentowego, przez który rozumie się: jednostki organizacyjne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwe do wydawania decyzji w sprawach świadczeń, Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, kolejowe jednostki organizacyjne, wojskowe organy emerytalne oraz organy emerytalne resortów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, a także inne organy wojskowe i organy resortów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, właściwe do wydawania decyzji w sprawach, o których mowa w § 2 art. 476 k.p.c. Zauważyć trzeba, że w zwykłym postępowaniu rozpoznawczym posiadanie przymiotu zdolności sądowej i procesowej Kodeks postępowania cywilnego wiąże z posiadaniem osobowości prawnej lub innych cech umożliwiających podjęcie skutecznych czynności procesowych w postępowaniu cywilnym (art. 64 k.p.c. i art. 65 k.p.c.).

Tymczasem w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych organ rentowy posiada zdolność sądową i procesową niezależnie od tego, czy posiada osobowość prawną (art. 460 § 1 k.p.c.). Wśród organów rentowych, o których stanowi art. 476 § 4 k.p.c., niektóre jednostki nie posiadają osobowości prawnej, np. oddział ZUS, Zakład Emerytalno-Rentowy MSW, czy też Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Zgodnie bowiem z art. 33 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121), osobami prawnymi są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną, zaś ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403) nie przyznaje powyższego atrybutu organowi rentowemu właściwemu w sprawach ubezpieczenia społecznego rolników. Jednostki te zatem, pomimo że mają zdolność sądową i procesową, nie mogą ustanowić pełnomocnikiem procesowym zatrudnianych przez siebie pracowników, którzy nie legitymują się

statusem radcy prawnego (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1998 r. III ZP 28/98, OSNAPiUS 1999, Nr 5, poz. 158 oraz z dnia 14 stycznia 2002 r., I PKN 607/01, OSNP 2004, Nr 3, poz. 48). Rozwiązanie to budzi zastrzeżenia, zważywszy, że jak wskazuje Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 13 października 2011 r. (sygn. akt II UZP 6/11, OSNP/5-6/69), według aktualnie obowiązujących przepisów pełnomocnikami strony mogą być osoby wykazujące się związkami funkcjonalnymi z przedmiotem sprawy, czyli takie osoby, które ze względu na ich stosunek do stron oraz ze względu na rodzaj sprawy znają jej przedmiot. Takie cechy ze względu na charakter spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych można przypisać pracownikom organu rentowego, a w przypadku wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności członkowi tego zespołu. Konieczne jest zatem wprowadzenie do k.p.c. przepisu umożliwiającego pracodawcom oraz organom rentowym posiadającym zdolność sądową i procesową, ale niemającym statusu osoby prawnej, udzielenie pełnomocnictwa procesowego pracownikom niebędącym radcami prawnymi, co realizuje projektowany art. 465 § 1¹ k.p.c.

Przepis art. 64 k.p.c. przyznaje zdolność występowania w procesie jako stronie każdej osobie fizycznej i prawnej, a także jednostkom organizacyjnym niebędącym osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną oraz organizacjom społecznym dopuszczonym do działania na podstawie obowiązujących przepisów, choćby nie posiadały osobowości prawnej. Regulacje w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przyznają zdolność sądową także innym podmiotom nieobjętym zakresem działania przepisu art. 64 k.p.c. Zgodnie z art. 460 § 1 k.p.c. zdolność sądową i procesową ma także pracodawca, chociażby nie posiadał osobowości prawnej, a w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zdolność tę ma organ rentowy. Natomiast w art. 477¹¹ § 1 k.p.c. ustawodawca wskazał, że stronami w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych są ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany. Definicja legalna „organu rentowego” zawarta jest w art. 476 § 4 k.p.c., a „ubezpieczonego” w art. 476 § 5 pkt 2 k.p.c. Wśród podmiotów tam wymienionych nie wskazuje się wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności ani też osoby odwołującej się od orzeczenia takiego zespołu, pomimo że ustawodawca, definiując w art. 476 § 3 k.p.c. pojęcie „sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych”,

zawarł w niej także sprawy, w których wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o (stopniu) niepełnosprawności.

Podstawy ustrojowe funkcjonowania wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności reguluje wskazana już wyżej ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Wydatki związane z tworzeniem i działalnością zespołów są pokrywane ze środków finansowych budżetu państwa, ale mogą być również pokrywane ze środków finansowych jednostek samorządu terytorialnego (art. 6 ust. 1a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Zespoły powiatowe powołuje i odwołuje starosta w ramach zadań z zakresu administracji rządowej (art. 6a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), natomiast wojewoda powołuje i odwołuje wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (art. 6a ust. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), przewodniczącego zespołu i jego członków (§ 18 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328, z późn. zm.)).

Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności nie są osobami prawnymi ani też jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, zatem nie posiadają zdolności sądowej. Nie zostały one też wymienione w art. 460 k.p.c. i art. 477¹¹ § 1 k.p.c. zawierających odstępstwa od ogólnej zasady określającej podmioty posiadające zdolność sądową i procesową w tej kategorii spraw. Problem ten – z uwagi na umieszczenie w definicji sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych także sprawy, w której wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności – był dotychczas w orzecznictwie marginalizowany. Jednakże niekonsekwencja ustawodawcy powoduje, że to Skarb Państwa, reprezentowany przez wojewodę, jest stroną postępowania sądowego w sprawie z odwołania od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Skoro bowiem orzekanie o niepełnosprawności jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, finansowanym ze środków budżetu państwa, a jednostki organizacyjne tworzone do wykonywania tych zadań powoływane są przez wojewodę, będącego organem administracji rządowej w województwie, do którego właściwości należą wszystkie sprawy z zakresu

administracji rządowej w województwie niezastrzeżone w odrębnych ustawach do właściwości innych organów tej administracji i który reprezentuje Skarb Państwa, w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych ustawach, to stroną pozwaną w sprawach o orzekanie o niepełnosprawności pozostaje Skarb Państwa. Reprezentantem Skarbu Państwa w takiej sytuacji może być wojewoda, z uwagi na domniemanie jego kompetencji przysługujących mu w zakresie tworzenia wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności należy zatem wymienić w art. 460 k.p.c. wśród podmiotów, którym przyznaje się zdolność sądową i procesową. Zmiana ta jest tym bardziej uzasadniona, gdy się zważy, że zdolność sądową nadano pozostałym organom, od których decyzji administracyjnej przysługuje odwołanie do sądu powszechnego, w tym zwłaszcza poszczególnym jednostkom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, co pozwala na udział w procesie określonego oddziału ZUS, który wydał zaskarżoną decyzję, bez konieczności pozywania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w Warszawie. Dzięki takim regulacjom zapewniono bezpośrednio organom rozstrzygającym w toku postępowania administracyjnego o określonych prawach i obowiązkach skuteczny udział w postępowaniu przed sądem powszechnym zainicjowanym odwołaniem od wydawanych przez nie decyzji, bez potrzeby angażowania w proces innych przedstawicieli administracji publicznej czy samorządowej, którzy musieliby stać się reprezentantami podległych sobie bądź przez siebie nadzorowanych jednostek organizacyjnych.

Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz osobę zainteresowaną wydaniem orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności należy także wymienić jako stronę postępowania. Proponuje się odpowiednio uzupełnić przepisy k.p.c. w tym zakresie, jako konsekwencję przyjętych rozwiązań i statusu procesowego wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności.

III. Kompetencje referendarzy sądowych w postępowaniu przed sądem rejestrowym

Zgodnie z art. 2 § 2 i art. 147 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.) zadania z zakresu ochrony prawnej, inne niż wymiar sprawiedliwości, w sądach rejonowych i sądach

okręgowych wykonują także referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi. Przepis art. 47¹ k.p.c. stanowi, że referendarz sądowy może wykonywać czynności w postępowaniu cywilnym w wypadkach wskazanych w ustawie. W zakresie powierzonych mu czynności referendarz sądowy ma kompetencje sądu, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Kompetencje referendarza sądowego w postępowaniu nieprocesowym określa art. 509¹ k.p.c., stanowiący, iż może on wykonywać m.in. czynności w postępowaniu rejestrowym, z wyłączeniem prowadzenia rozprawy. Zgodnie natomiast z art. 694¹ § 1 i 2 k.p.c. przepisy zawarte w dziale VI Postępowanie rejestrowe stosuje się do postępowania w sprawach o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym (sprawach rejestrowych) oraz odpowiednio do innych postępowań rejestrowych prowadzonych przez sądy, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie występują rozbieżności co do zakresu pojęcia „postępowanie rejestrowe” zawartego w art. 509¹ § 2 k.p.c. i art. 694¹ § 1 i 2 k.p.c., generujące wątpliwości co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych w sprawach należących do właściwości sądów rejestrowych. Do kompetencji sądu rejestrowego nie należą bowiem tylko postępowania rejestrowe, a więc takie, których przedmiotem jest wpis do Krajowego Rejestru Sądowego lub do innego rejestru prowadzonego przez ten sąd, lecz także postępowania o charakterze nadzorczym i pomocniczym, jeżeli przepis szczególnie tak stanowi (tzw. kompetencje pomocnicze i nadzorcze).

W celu wyeliminowania powyższych rozbieżności interpretacyjnych jest konieczne dokonanie zmiany brzmienia art. 509¹ § 2 k.p.c. w sposób, który nie pozostawi żadnych wątpliwości, co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych. Zważywszy na wciąż rosnący zakres spraw przekazywanych do kompetencji sądu rejestrowego oraz powierzanych referendarzom sądowym, należy przyjąć, iż w postępowaniach należących do właściwości sądów rejonowych prowadzących rejestry sądowe referendarze sądowi mogą wykonywać wszystkie czynności, z wyłączeniem prowadzenia rozprawy, co odpowiadało będzie też przyjętej przez sądy rejonowe prowadzące rejestry sądowe od początku obowiązywania przepisów działu VI księgi drugiej k.p.c. celowościowej wykładni przepisów art. 509¹ § 2 k.p.c. i art. 694¹ § 1 i 2 k.p.c.

W celu ujednoczenia terminologii używanej w k.p.c. zmieniono też przepis art. 509¹ § 1 k.p.c., z tym że zmiana ta ma charakter czysto redakcyjny.

IV. Zmiany pozostałych ustaw w celu dostosowania używanej w nich terminologii i przedstawionych w nich wymagań do przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235, z późn. zm.).

W związku z koniecznością dostosowania używanej w aktach rangi ustawowej, które dotyczą ksiąg wieczystych prowadzonych w systemie informatycznym, terminologii i przedstawionych w nich wymagań do przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne odpowiednie zmiany należy wprowadzić w przepisach ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece oraz ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

W zakresie ustawy o księgach wieczystych i hipotece zmianami objęto przepisy art. 1 ust. 2, art. 25¹, art. 27 ust. 4, art. 36¹, 36² i 36³, 58¹ i 58². Zmiana terminologii w zakresie używanych systemów przez podmioty publiczne, jako systemów teleinformatycznych w art. 25¹ skutkowałą koniecznością dokonania zmiany w pozostałych przepisach ustawy o księgach wieczystych i hipotece, które posługiwały się pojęciem „księgi wieczyste”. Z uwagi na to, że przepis art. 25¹ § 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece statuuje zasadę, że księgi wieczyste są zakładane i prowadzone w systemie teleinformatycznym, za zbędne uznano dookreślanie w każdym przepisie, w którym używa się zwrotu „księgi wieczyste”, że chodzi o księgi prowadzone w tym systemie. W konsekwencji w celu zapewnienia spójności rozwiązań w ustawie o księgach wieczystych i hipotece konieczna była zmiana art. 36¹ i art. 36² w zakresie, w jakim zawarte w nich normy dotyczyły ksiąg wieczystych prowadzonych w tradycyjnej, tj. papierowej formie. Z przepisu art. 36¹ ustawy o księgach wieczystych i hipotece wyeliminowano zatem kwestie przechowywania i wydawania ksiąg wieczystych poza budynek sądu, a także przeglądania ksiąg wieczystych w obecności pracownika sądu. W tym zakresie przepisy te nie miały bowiem zastosowania do ksiąg wieczystych zakładanych i prowadzonych w systemie teleinformatycznym. Dalsze utrzymywanie tych przepisów jest bezprzedmiotowe, albowiem proces migracji ksiąg

wieczystych dobiega końca. Jego zakończenie planuje się na koniec 2014 r., a zatem przed wejściem w życie przedmiotowej ustawy.

Z tych samych względów konieczne było uchylenie przepisów art. 36² w zakresie dotyczącym wydawania odpisów ksiąg wieczystych prowadzonych w formie papierowej, a także art. 58¹ i 58².

Podkreślić natomiast należy, iż wyżej wymienione przepisy art. 36¹, 36², 58¹ i 58² – poprzez art. 8 ustawy nowelizującej – będą miały w dalszym ciągu zastosowanie w dotychczasowym brzmieniu do istniejących w postaci papierowej ksiąg wieczystych zamkniętych, dawnych ksiąg wieczystych oraz ksiąg wieczystych, których treść nie została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym.

Natomiast zmiana w art. 24 polegająca na dodaniu ust. 1¹ ma na celu wyartykułowanie w przepisach rangi ustawowej zasady, że dla gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste oraz dla znajdującego się na tym gruncie budynku lub innego urządzenia, które stanowi odrębny od gruntu przedmiot własności, prowadzi się wspólną księgę wieczystą.

Uchylenie delegacji zawartej w art. 24 ust. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece uzasadnione jest zaś faktem, iż zawarta w art. 25¹ § 2 delegacja obejmuje także zakładanie i prowadzenie ksiąg wieczystych dla lokali stanowiących odrębne nieruchomości oraz dla nieruchomości, w których wyodrębnienia dokonano.

Dokonując zmiany art. 27 ust. 4 ustawy o księgach wieczystych i hipotece doprecyzowano też, że organ prowadzący kataster nieruchomości zapewni nieodpłatnie sądom prowadzącym księgi wieczyste, dostęp do bazy danych katastru nieruchomości poprzez zintegrowany system informacji o nieruchomościach, którego utworzenie i utrzymanie nakazuje art. 24b ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287, z późn. zm.).

Dokonując zmiany art. 36³ ustawy o księgach wieczystych i hipotece w zakresie używanej w nim terminologii w celu dostosowania do wymagań do przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, usunięto z niego dotychczasowy ust. 3. Norma zawarta w ust. 3 tego artykułu miała bowiem charakter procesowy. Celowe jest zatem jej przeniesienie do Kodeksu postępowania cywilnego (art. 626⁸ § 11 projektowanej ustawy).

Zmiany w zakresie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz ustawy o urzędach i izbach skarbowych wynikają z przyjęcia zasady, iż naczelnik urzędu skarbowego, występujący jako organ egzekucyjny, będzie składał wniosek o wpis w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego i mają na celu umożliwienie jego weryfikacji sądowi wieczystoksięgowemu. Podobny charakter mają zmiany przewidziane w ustawie – Prawo o notariacie i w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji.

Zgodnie z przeprowadzonymi analizami, proces migracji ksiąg wieczystych, prowadzony na podstawie ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o przenoszeniu treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym (Dz. U. z 2003 r. Nr 42, poz. 363) ma się zakończyć z końcem 2014 r. W związku z powyższym projekt ustawy uchyla wskazaną ustawę, jednocześnie przewidując, że jeżeli po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, okaże się, że w sądzie prowadzącym księgi wieczyste znajduje się jeszcze księga wieczysta, która nie została przeniesiona do struktury księgi prowadzonej w systemie teleinformatycznym, prezes sądu zarządzi przeniesienie przez ten sąd jej treści do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym, na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 lutego 2003 r. o przenoszeniu treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym. Tak więc przepisy tej ustawy będą miały zastosowanie incydentalne, na wypadek odnalezienia księgi wieczystej, która pomimo podlegania procesowi migracji nie została przemigrowana. Nie ma potrzeby, aby na takie przypadki pisać kazuistyczne przepisy przejściowe lub dostosowujące, zwłaszcza że przewidziana procedura migracji we wskazanej ustawie była stosowana z powodzeniem i sądy posiadają już konkretne doświadczenia w tym zakresie. Uzasadnione jest więc zachowanie jej stosowania we wskazanych okolicznościach. Również do prostowania błędów powstałych podczas przenoszenia treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym będą stosowane przepisy ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o przenoszeniu treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym.

Jednocześnie proponuje się, aby do ksiąg wieczystych zamkniętych, dawnych ksiąg wieczystych i ksiąg wieczystych, których treść nie została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym, były stosowane przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu dotychczasowym. Uzasadnione

jest to oczywistym faktem, iż nie będzie do nich można zastosować przepisów dotyczących prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym, gdyż one się w tym systemie nie znajdują. Natomiast należy przewidzieć, iż może zajść konieczność dokonania czynności na wskazanych księgach przez sąd. W takim przypadku należy zagwarantować możliwość korzystania z tych ksiąg, jako że projekt nie reguluje zasad postępowania z nimi odmiennie.

Jak wyżej wskazano, projekt przewiduje dostosowanie terminologiczne obecnej ustawy o księgach wieczystych i hipotece do terminologii ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne. W związku z powyższym przepis art. 8 ust. 2 ustawy gwarantuje zasadę, że z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy księgi wieczyste, prowadzone w systemie informatycznym, stają się księgami wieczystymi prowadzonymi w systemie teleinformatycznym.

Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w których właściwość sądu została ustalona na podstawie art. 461 § 2² ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, do prawomocnego ich zakończenia, na mocy art. 9 ust. 1 ustawy będą prowadzone zgodnie z ustaloną właściwością sądu. Natomiast w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych z udziałem zainteresowanych, wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji nie będzie miał zastosowania art. 477¹¹ § 2 zdanie 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą (art. 9 ust. 2 ustawy).

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia. Natomiast przepisy art. 1 pkt 4–15 i art. 9 ustawy wejdą w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, gdyż w tym przypadku nie ma potrzeby tak długiego *vacatio legis*, które dotyczy nowego typu postępowania wieczystoksięgowego. Przyjęty 9-miesięczny okres *vacatio legis* pozwoli Ministrowi Sprawiedliwości zbudować system teleinformatyczny konieczny do obsługi postępowania wieczystoksięgowego oraz wprowadzić konieczne rozwiązania techniczne w tym zakresie. W tym też czasie Krajowa Rada Notarialna, Krajowa Rada Komornicza oraz minister właściwy do spraw finansów publicznych utworzą – każdy we własnym zakresie – listę w systemie teleinformatycznym osób uprawnionych do składania wniosków w elektronicznym postępowaniu wieczystoksięgowym.

Projekt ustawy nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), dlatego nie podlega notyfikacji ani obowiązkowi przedstawienia instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii.

Przedmiot projektowanych regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony na stronach internetowych Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad niniejszą ustawą.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Michał Królikowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu sędzia Edyta Bryzgalska – główny specjalista w Departamencie Prawa Cywilnego, Ministerstwo Sprawiedliwości tel. 22 52 12 473</p>	<p>Data sporządzenia 27.05.2014 r.</p> <p>Źródło: Expose Premiera</p> <p>Nr w wykazie prac ..... UA36</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana regulacja ma doprowadzić do dalszego usprawnienia postępowań wieczystoksięgowych. Jak wynika z raportu Doing Business, w ciągu ostatnich 3 lat udało się skrócić czas niezbędny do zarejestrowania prawa własności ze 152 do 35 dni. Projekt przewiduje nałożenie na określone podmioty obowiązku inicjowania postępowania wieczystoksięgowego drogą elektroniczną. Dokonuje się także zmian w przepisach części 1 tytułu VII działu III Kodeksu postępowania cywilnego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, zmierzających do dostosowania przepisów procedury do obowiązujących przepisów prawa materialnego oraz do modyfikacji instytucji procesowych, których stosowanie komplikuje rozpoznawanie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych. Projekt eliminuje ponadto istniejące rozbieżności co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych w postępowaniu przed sądem rejestrowym.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Celem wprowadzenia e.p.w. jest stworzenie postępowania o wpis do księgi wieczystej inicjowanego drogą elektroniczną, w którym osiągnięte zostaną korzyści dla obywateli, przedsiębiorców i sądów, przy równoczesnym zachowaniu standardów nieprocesowego postępowania sądowego, jakim jest obecne postępowanie wieczystoksięgowe. Wprowadzone zostaną w szczególności: interaktywne formularze wspierające sformułowanie i złożenie wniosku, wyłączna droga elektroniczna dla notariuszy, komorników sądowych i naczelników urzędów skarbowych działających jako organy egzekucyjne w składanych przez nich wnioskach o wpis, system teleinformatyczny umożliwiający identyfikację notariuszy, komorników i naczelników urzędów skarbowych, funkcja automatycznego zamieszczenia wzmianki o wniosku wyłączającej rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych. Celem dokonania zmian przepisów k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest dostosowanie przepisów procedury do prawa materialnego oraz usprawnienie postępowania w tej kategorii spraw. Projekt ma również na celu wyeliminowanie istniejących rozbieżności co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych w postępowaniu przed sądem rejestrowym.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Proponowane zmiany dotyczą bardzo dużej liczby przepisów procesowych, a ustawodawstwa procesowe poszczególnych państw są niezwykle zróżnicowane. Nie zachodzi zatem możliwość zwięzłego porównania projektowanych regulacji z przepisami obowiązującymi w innych krajach OECD.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
notariusze	Ok. 2300 notariuszy	Dane MS	wprowadzenie obowiązku inicjowania postępowania wieczystoksięgowego drogą elektroniczną
komornicy sądowi naczelnicy urzędów skarbowych	Ok. 1000 kancelarii komorniczych 352 urzędy skarbowe		
pracodawcy, którzy będą mogli być reprezentowani w postępowaniu sądowym przez pracownika niebędącego	W roku 2012 do sądów rejonowych wpłynęło niemal 27 tys. spraw, sądów okręgowych ok. 138 tys. spraw pierwszoinstancyjnych z zakresu ubezpieczeń	Statystyki MS	obniżenie kosztów w związku z umożliwieniem reprezentacji pracodawcy w postępowaniu sądowym przez pracownika niebędącego radcą prawnym, pośrednie poprzez poprawę

radcą prawnym	społecznych		realizacji funkcji sądów
wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	W 2013 r. do sądów wpłynęło ok. 10 000 spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych dotyczących wojewódzkich zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności	Statystyki MS	przyznanie zdolności sądowej i procesowej

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

W ramach konsultacji społecznych, projekt został przekazany do zaopiniowania Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, sądom powszechnym, Krajowej Radzie Notarialnej, Krajowej Radzie Komorniczej oraz Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych. Wyniki konsultacji społecznych omówiono w odrębnym dokumencie (raport z konsultacji publicznych).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-5)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa	BP: -3,8 UE: -7,26	BP: -1,31	BP: -1,33	BP: -0,47									BP: -6,91 UE: -7,26
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem	BP: -3,8 UE: -7,26	BP: -1,31	BP: -1,33	BP: -0,47									BP: -6,91 UE: -7,26
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania	<p>Wskazane kwoty „Wprowadzenia e-usług w zakresie ksiąg wieczystych” w ramach budżetu cz. 37 oraz budżetu cz. 15:</p> <p><u>Rok 2014</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● zaplanowano następujące zadania i kwoty: <ul style="list-style-type: none"> – § 6060 zadanie: „Wdrożenie e-usług w zakresie ksiąg wieczystych - zakup sprzętu komputerowego” – kwota 2 000 000,00 zł – § 6060 zadanie: „Wdrożenie e-usług w zakresie ksiąg wieczystych - zakup licencji i oprogramowania – kwota 500 000,00 zł – to zadanie zostało zwiększone do kwoty 1 800 000,00 zł <p><u>Rok 2015</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● realizacja umowy nr 38 z dnia 25.11.2013 r. – AMG.net – kwoty zaplanowane w budżecie na rok 2015 <p><u>Środki z budżetu cz. 37</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – § 4300 – kwota 8 655,48 zł <p><u>Środki z budżetu cz. 15</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – § 4300 – kwota 1 035 776,88 zł – § 6060 – kwota 260 760,00 zł <p><u>Rok 2016</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● realizacja umowy nr 38 z dnia 25.11.2013 r. – AMG.net – kwoty zaplanowane w budżecie na rok 2016 <p><u>Środki z budżetu cz. 37</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – § 4300 – kwota 8 655,48 zł <p><u>Środki z budżetu cz. 15</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – § 4300 – kwota 1 035 776,88 zł – § 6060 – kwota 293 355,00 zł <p><u>Rok 2017</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● realizacja umowy nr 38 z dnia 25.11.2013 r. – AMG.net – kwoty zaplanowane w budżecie na rok 2017 <p><u>Środki z budżetu cz. 37</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – § 4300 – kwota 3 606,45 zł <p><u>Środki z budżetu cz. 15</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – § 4300 – kwota 431 573,70 zł – § 6060 – kwota 32 595,00 zł <p>Wyżej wymienione koszty zostaną pokryte w ramach dotychczasowych środków zabezpieczonych w części 15 „Sądy powszechne” i w części 37 „Sprawiedliwość” i nie będą stanowiły tytułu do zwiększania budżetu części 15, jak i części 37 zarówno w roku wejścia w życie projektowanej regulacji, jak i w latach następnych.</p> <p>Ponadto, w roku 2014, w ramach POKL „Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości” na realizację całego zadania 3 - Wprowadzenia e-usług w zakresie ksiąg wieczystych, zabezpieczono kwotę 7 967 160,00 zł. Z tego na realizację umowy z firmą AMG.net zabezpieczono kwotę 6 197 540,00 zł (6 117 540,00 zł na przygotowanie systemu w zakresie e-usług i nadzór nad</p>
---------------------	--

	wytworzeniem modułów realizujących e-usługi oraz 80 000,00 zł na przeprowadzenie szkoleń i konferencji związanych z nowymi usługami). Na zakup – w drodze przetargu – sprzętu komputerowego kwotę w wysokości 1 110 000,00 zł. Na pozostałą część kwoty (659 620,00 zł) składają się głównie koszty personelu.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Należy także wskazać, że w wyniku elektroniczacji ksiąg wieczystych oczekiwane są także pewne oszczędności wynikające z elektroniczacji obiegu dokumentów (zarówno dla SFP, jak i podmiotów prywatnych) – nie jest jednak możliwe dokonanie ich szacunku. Warto jednak zauważyć, że obecnie ok. 45% ogółu wniosków o wpis do księgi wieczystej (w 2011 r. było to ok. 1,4 mln wniosków) dokonują notariusze – na których nałożony zostanie obowiązek inicjowania postępowania wieczystoksięgowego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.</p> <p>Zmiana art. 509¹ § 2 k.p.c. nie będzie skutkowałą wzrostem wydatków budżetu państwa. Zmiana tego przepisu nie prowadzi bowiem do rozszerzania kompetencji referendarzy sądowych, a jedynie eliminuje rozbieżności w interpretacji pojęcia „postępowanie rejestrowe” zawartego w art. 509¹ § 2 k.p.c. i art. 694¹ § 1 i 2 k.p.c. Zaproponowane w projekcie brzmienie art. 509¹ § 2 k.p.c. odpowiadałoby przyjętej przez sądy rejonowe prowadzące rejestry sądowe od początku obowiązywania przepisów działu VI księgi drugiej k.p.c. celowościowej wykładni przepisów art. 509¹ § 2 k.p.c. i art. 694¹ § 1 i 2 k.p.c.</p> <p>Przyznanie wojewódzkim zespołom do spraw orzekania o niepełnosprawności zdolności sądowej i procesowej nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, a tylko tych dotyczy zmiana, przewodniczącego zespołu i jego członków powołuje i odwołuje wojewoda. Wydatki związane z tworzeniem i działalnością wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności pokrywane są ze środków finansowych budżetu państwa. Proponowana zmiana nie zmienia dotychczasowych zasad finansowania tych zespołów. Proponowane rozwiązanie ma jedynie umożliwić wojewódzkiemu zespołowi do spraw orzekania o niepełnosprawności występowanie przed sądem w charakterze strony bez konieczności angażowania w postępowania sądowe bezpośrednio wojewody jako reprezentanta Skarbu Państwa.</p>

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	pracodawcy, którzy będą mogli być reprezentowani w postępowaniu sądowym przez pracownika niebędącego radcą prawnym. Rocznie do sądów wpływa ponad 165 tys. takich spraw, nie jest jednak możliwe ustalenie, w jakiej ich części projektowane zmiany będą wiązały się z oszczędnościami dla pracodawców						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu	
☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz:	
9. Wpływ na rynek pracy	
Projektowane zmiany nie będą miały wpływu na rynek pracy	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
system teleinformatyczny obsługujący e.p.w. będzie realizowany w ramach projektu „Wprowadzenie e-usług w zakresie ksiąg wieczystych”, który stanowi Zadanie nr 3 projektu „Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (nr projektu POKL.05.03.00-00-011/11)	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Po uruchomieniu systemu, 2015 r. Miernik: procent wniosków o wpis do księgi wieczystej składanych w e.p.w. przez podmioty zobowiązane. Pozostałe zmiany niezwłocznie po ich wejściu w życie.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	

Raport z konsultacji publicznych

W ramach konsultacji publicznych *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw* został przekazany do zaopiniowania Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, Krajowej Radzie Notarialnej, Krajowej Radzie Komorniczej, Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych, sądom apelacyjnym, okręgowym i rejonowym.

Uwagi do projektu zgłosili: Sądy Apelacyjne w: Białymstoku, Szczecinie, Krakowie i Gdańsku oraz Sąd Rejonowy w Częstochowie, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Krajowa Rada Sądownictwa, a także Krajowa Rada Notarialna oraz Sąd Najwyższy. Pozostałe podmioty nie zgłosiły uwag.

W uwzględnieniu uwag zgłoszonych przez sądy, które generalnie pozytywnie oceniły projekt, w szczególności w zakresie zmian w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, doprecyzowano treść przepisów art. 477⁹ § 3 i § 5 k.p.c. oraz art. 477¹⁴ k.p.c. Uchylono też przepis art. 477¹⁶ k.p.c. z uwagi na jego niejasność i niezrozumiałość. W celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych w projektowanych art. 477⁹ § 3 i § 5 oraz art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. dodano kolejne zdanie o odpowiednim stosowaniu tych przepisów w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników.

Ponadto dzieląc uwagę Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w art. 477¹⁴ dodano § 5, w którym przesądzono możliwość stosowania mechanizmów przewidzianych w § 4 tego art. także w sprawach, w których wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Nie wydaje się natomiast trafny postulat wprowadzenia analogicznego rozwiązania także do art. 477⁹ § 3 k.p.c. Orzeczenie wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności nie jest bowiem poprzedzone żadnym innym orzeczeniem, od którego przysługiwałoby odwołanie. W takiej sytuacji zastosowanie zatem znajdzie przepis art. 477⁹ § 2 k.p.c.

W uwzględnieniu uwagi Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w przepisie art. 477¹¹ § 2 k.p.c. przesądzono też wprost, iż postanowienie w przedmiocie zawiadomienia o toczącym się postępowaniu może zapaść na posiedzeniu niejawnym.

Za zasadną uznano również uwagę dotyczącą konieczności zmiany art. 6c ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jako konsekwencji projektowanej zmiany art. 477⁹ § 1 i 2 k.p.c.

Nie uwzględniono natomiast postulatu Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, aby wprowadzić do k.p.c. przepis, który przyznawałby sądowi rozpoznającemu sprawę w pierwszej instancji możliwość uchylenia wadliwej decyzji organu rentowego w przypadku nierozpoznania istoty sprawy, nieprzeprowadzenia postępowania dowodowego, względnie stwierdzenia przez sąd oczywistej niezgodności z prawem zaskarżonej decyzji. Propozycja wprowadzenia takiego przepisu została bowiem zakwestionowana w toku procedowania założeń projektu ustawy przez Sąd Najwyższy, a także Sądy Apelacyjne w: Katowicach i Łodzi. Dlatego też zrezygnowano z wprowadzenia takiej zmiany.

Nie mogła też zostać uwzględniona propozycja Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wprowadzenia do k.p.c. przepisu wyłączającego prawo do wniesienia apelacji od wyroku sądu rejonowego wydanego w sprawie odwołania od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Wprowadzenie takiej zmiany nie było bowiem przewidziane w założeniach projektu ustawy. Uwzględnienie tego postulatu musiałoby zatem zostać poprzedzone dogłębną analizą oraz wymagałoby konsultacji z podmiotami uprawnionymi, co nie jest już możliwe w ramach procedowania obecnego projektu ustawy. Podobne argumenty należy odnieść do projektowanego art. 898 k.p.c.

Na obecnym etapie procedowania projektu nie jest też możliwe uwzględnienie postulatu Sądu Apelacyjnego w Warszawie uchylenia art. 461 § 2¹ k.p.c. Dotychczas nie sygnalizowano bowiem potrzeby zmiany powołanego wyżej przepisu w kierunku analogicznym do projektowanego przepisu art. 461 § 2² k.p.c. Z tego też względu zmiana art. 461 § 2¹ k.p.c. nie była przewidziana w założeniach projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw, na podstawie których opracowano projekt ustawy. Wskazać także należy, iż na etapie procedowania projektu założeń projektu ustawy Sąd Apelacyjny w Warszawie, któremu przesłano projekt do zaopiniowania, nie zgłosił uwagi dotyczącej konieczności zmiany art. 461 § 2¹ k.p.c. Uwzględnienie uwagi Sądu Apelacyjnego w Warszawie skutkowałoby koniecznością ponownego skierowania projektu ustawy do uzgodnień

międzyresortowych i konsultacji publicznych, co znacznie opóźniłoby prace legislacyjne nad tym dokumentem.

W założeniach projektu ustawy, na podstawie których opracowany został projekt ustawy, przesądzone też kwestię podmiotów obowiązanych do składania wniosków w postępowaniu wieczystoksięgowym drogą elektroniczną. Nie można zatem zaakceptować postulatu Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, by w pierwszej fazie wdrażania projektu obowiązek składania wniosków tą drogą nałożyć wyłącznie na notariuszy, a dopiero w dalszej kolejności na komorników i naczelników urzędów skarbowych. W założeniach projektu ustawy przesądzone też termin przekazywania do sądu dokumentów papierowych. Ustalono wówczas, że termin 3 – dniowy jest terminem optymalnym i nie wydaje się uzasadnione jego skracanie.

Nie można też zaakceptować postulatu Sądu Rejonowego w Częstochowie, aby dopuścić działanie notariuszy i komorników sądowych w charakterze pełnomocników i zobowiązywać ich do usuwania braków wniosku. Koncepcja ta została bowiem odrzucona na etapie procedowania założeń projektu ustawy z uwagi na szeroką krytykę.

Nie wydaje się również właściwy postulat Sądu Rejonowego w Częstochowie, aby przyjąć, że sąd – co do zasady – nie zawiadamia o dokonany wpisie strony czynności notarialnej, a czyni to jedynie na jej wniosek. Postępowanie wieczystoksięgowe należy do postępowania cywilnego. Wpis w księdze wieczystej jest orzeczeniem i jako zasadę należy utrzymać obowiązek sądu doręczenia odpisu tego orzeczenia. Brak jest ratio legis dla wprowadzenia w tym postępowaniu wyjątku. Żadnych argumentów dla uwzględnienia tej propozycji nie przedstawia też sąd postulujący wprowadzenie takiej zmiany.

Za zbędne i niecelowe należy też uznać sugerowane przez Sąd Rejonowy w Częstochowie nałożenie na komorników obowiązku przesyłania do sądu zawiadomienia o wszczęciu egzekucji. Przepis art. 925 k.p.c. łączy bowiem chwilę zajęcia nieruchomości z doręczeniem dłużnikowi wezwania do zapłaty, a nie z zawiadomieniem go o wszczęciu egzekucji. Wezwanie do zapłaty powinno zatem być tym dokumentem, które należy dołączyć do wniosku o wpis do księgi wieczystej.

Za zasadną uznano natomiast uwagę dotyczącą konieczności utrzymania obowiązku usuwania przez komornika braków formalnych wniosków składanych w trybie art. 924 § 2

k.p.c. Dlatego też wyłączono stosowanie projektowanego art. 626⁴ § 4 k.p.c. w odniesieniu do tych wniosków.

W uwzględnieniu częściowo uwagi Sądu Apelacyjnego w Gdańsku doprecyzowano projektowany art. 40a ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, a ponadto dodano w tym przepisie zdanie stwierdzające, iż komornik powinien uzależnić złożenie wniosku o wpis w księdze wieczystej od uiszczenia przez wierzyciela należnej opłaty sądowej. Nie podzielono natomiast propozycji tego sądu, aby opłatę sądową od wskazanego wyżej wniosku zaliczyć do wydatków i zrezygnować z delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia regulującego sposób pobierania i przekazywania tej opłaty sądom. Zauważyć bowiem należy, iż w projektowanym elektronicznym postępowaniu wieczystoksięgowym opłata sądowa nie będzie uiszczana za pośrednictwem systemu teleinformatycznego jednocześnie z wnioskiem. Konieczne jest zatem uregulowanie tej kwestii w rozporządzeniu. Nie uwzględniono również postulatu likwidacji opłaty od wniosku o wykreślenie z księgi wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji albowiem taka zmiana nie była przewidziana w projekcie założeń.

Nie można też zgodzić się z uwagą Sądu Apelacyjnego w Gdańsku dotyczącą projektowanego art. 85 w ust. 1 pkt 19 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Ratio legis tego przepisu do tej pory nie było kwestionowane, a dokonywana zmiana zmierza do uzupełnienia jego treści o sądy wieczystoksięgowe.

W uwzględnieniu uwagi Sądu Apelacyjnego w Gdańsku art. 9 projektowanej ustawy uzupełniono o przepis intertemporalny rozstrzygający kwestię wniosków o wpis w księdze wieczystej złożonych i nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

Podzielając uwagę Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego oraz Sądu Rejonowego w Częstochowie w ramach porządkowania przepisów ustawy o księgach wieczystych i hipotece zmianą objęto również art. 1 ust. 2 tej ustawy.

Krajowa Rada Sądownictwa zwróciła jedynie uwagę, że przepisy związane z rozbudowaniem systemu teleinformatycznego powinny być zawarte w jednym spójnym projekcie nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego.

Za niezasadne uznano uwagi Sądu Najwyższego co do projektowanych art. 125 § 3¹ i art. 126 § 5 k.p.c. Przede wszystkim wskazać należy, że przepisy te zostały przepisane z procedowanego równocześnie drugiego *projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks*

postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (UA28). Konieczność powtórzenia w opiniowanym projekcie niektórych przepisów projektu zamieszczonego w wykazie prac legislacyjnych pod numerem UA28 uzasadniona jest faktem, iż w przypadku zakończenia procedowania opiniowanego projektu przed *projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (UA28)* nie byłoby możliwe składanie wniosków za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, a to z uwagi na brak odpowiednich przepisów ogólnych, regulujących wnoszenie pism procesowych tą właśnie drogą. W zależności od tempa prac legislacyjnych nad wskazanymi wyżej oboma projektami ustaw, powtórzone przepisy zostaną usunięte z tego projektu, który będzie procedowany wolniej. Niezależnie od powyższego, nie wydaje się konieczne dalsze rozbudowywanie wytycznych w projektowanym art. 125 § 3¹ k.p.c. Wytyczne te wydają się wystarczające dla prawidłowego skonstruowania aktu wykonawczego. W szczególności nie ma potrzeby wymieniania wśród wytycznych wymagań technicznych, jakie powinien spełniać system teleinformatyczny, bądź odsyłania do odrębnych przepisów. Kwestię wymogów, jakie powinny spełniać systemy teleinformatyczne określa bowiem ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235, z późn. zm.).

Nie wydaje się też trafna sugestia, aby przepis art. 125 § 3¹ k.p.c. pozostawić niezmienny. Przepis ten musi być bowiem spójny z przepisami regulującymi składanie wniosków w postępowaniu wieczystoksięgowym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Nie można zaakceptować postulatu dalszej liberalizacji wymagań określonych w projektowanym art. 126 § 5 k.p.c. Podpisywanie pism procesowych wnoszonych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym albo podpisem elektronicznym potwierdzonym profilem zaufanym e-PUAP w rozumieniu art. 3 pkt 15 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne powinno być regułą. Przepisy szczególne będą mogły natomiast odmiennie regulować tę kwestię (w odniesieniu do pism składanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym nadal będzie dopuszczalne posługiwanie się podpisem elektronicznym nadawanym w systemie teleinformatycznym obsługującym to postępowanie, a pisma składane przez zawodowych pełnomocników będą wymagały opatrzenia bezpiecznym podpisem elektronicznym;

w postępowaniu rejestrowym również zostaną utrzymane dotychczasowe regulacje dotyczące podpisu elektronicznego).

Nie podzielono także wątpliwości dotyczących wyłączenia stosowania art. 174 § 1 k.p.c. w stosunku do zainteresowanego.

W uwzględnieniu postulatu Sądu Najwyższego zmianą objęto natomiast przepis art. 509¹ § 1 k.p.c. Zmiana ta ma charakter czysto redakcyjny.

Za zasadne uznano też uwagi Sądu Najwyższego dotyczące projektowanego art. 41a ustawy – Prawo o notariacie oraz przepisów przejściowych i końcowych, w związku z czym zostały one uwzględnione w treści projektu.

Negatywnie odniesiono się do uwag Krajowej Rady Notarialnej dotyczących zaproponowanego w projekcie kształtu elektronicznego postępowania wieczystoksięgowego. Kwestia ta została bowiem przesądzona w założeniach projektu ustawy, na podstawie których opracowano obecny projekt. Ograniczenie informatyzacji postępowania wieczystoksięgowego jedynie do umożliwienia zamieszczania wzmianek w księdze wieczystej niweczy ideę tego postępowania. Nie do przyjęcia jest też postulat, by docelowo to notariusze dokonywali wpisu w księgach wieczystych. Stanowiłoby to rewolucyjną zmianę w zakresie prowadzenia ksiąg wieczystych. Obecnie do dokonywania wpisów w księgach wieczystych uprawnione są wyłącznie sądy, do właściwości których należy prowadzenie ksiąg wieczystych.

Nie można też zgodzić się z uwagą Krajowej Rady Notarialnej co do zbędności projektowanego art. 92 § 4¹ Prawa o notariacie. Norma ta dotyczy bowiem prawa materialnego, a projektowany art. 626⁴ k.p.c. dotyczy prawa procesowego.

Za niezasadną uznano też propozycję Krajowej Rady Notarialnej, aby wprowadzić do kodeksu postępowania cywilnego przepis przewidujący, iż sąd wieczystoksięgowy rozpoznaje wniosek złożony przez notariusza za pośrednictwem systemu teleinformatycznego po otrzymaniu dokumentów stanowiących podstawę wpisu. Projektowany art. 626⁴ § 3 k.p.c. wyraźnie stanowi, że dokumenty stanowiące podstawę wpisu w księdze wieczystej nie sporządzone w postaci elektronicznej notariusz, komornik sądowy oraz naczelnik urzędu skarbowego działający jako organ egzekucyjny przesyła sądowi właściwemu do prowadzenia księgi wieczystej w terminie trzech dni od dnia złożenia wniosku o wpis. Z kolei z niezmiennego przepisu art. 626⁸ § 2 k.p.c. wynika, że rozpoznając wniosek o wpis, sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Oczywiście jest zatem, że sąd nie może oddalić wniosku przed upływem terminu

określonego w projektowanym art. 626⁴ § 3 k.p.c. W tej sytuacji zamieszczenie przepisu o treści zaproponowanej przez Krajową Radę Notarialną należało uznać za zbędne i niecelowe.

W uwzględnieniu uwagi Krajowej Rady Notarialnej zrezygnowano z uregulowania w odrębnej jednostce redakcyjnej kwestii przesyłania w ślad za wnioskiem wypisu aktu notarialnego. Wypis aktu notarialnego mieści się bowiem w pojęciu dokumentów stanowiących podstawę wpisu. Obowiązek jego przesłania wynikał zatem będzie z art. 626⁴ § 3 k.p.c.

Podzielono też uwagę Krajowej Rady Notarialnej o konieczności przesądzenia wprost w przepisach, iż wnioski o dokonanie wpisu w księdze wieczystej może obejmować nie tylko żądanie wpisów wynikających bezpośrednio z dokonywanej czynności notarialnej, ale również wpisów, które wiążą się z czynnością notarialną. W uwzględnieniu tej uwagi odpowiednie zmiany wprowadzono do projektowanego art. 92 § 4 Prawa o notariacie.

Za niezasadne uznano wątpliwości co do brzmienia art. 626¹⁰ § 1² k.p.c.

Nie było też podstaw do uwzględnienia postulatu Krajowej Rady Notarialnej, aby dopuścić możliwość przeglądania za pośrednictwem systemu teleinformatycznego dokumentów w postaci elektronicznej. Nie pozwalają bowiem na to możliwości techniczne. Ponadto, obecnie nie przewiduje się prowadzenia hybrydowych akt ksiąg wieczystych. Oznacza to, że dokumenty w postaci elektronicznej będą drukowane i dołączane do akt.

W uwzględnieniu uwagi Krajowej Rady Notarialnej w art. 79 Prawa o notariacie dodano do katalogu czynności, które wykonuje notariusz, składanie wniosków o wpis do księgi wieczystej. Ponadto, przeredagowano projektowany art. 41a Prawa o notariacie.

W uwzględnieniu uwagi Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego zrezygnowano z uchylecia art. 897 § 2 i 3 k.p.c.

Do projektu zgłoszono też uwagi o charakterze technicznym i organizacyjnym. Z uwagi na to, że nie dotyczyły one materii ustawowej, brak jest podstaw do ich wyjaśniania na obecnym etapie procedowania projektu.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad *projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw* w trybie przepisów

ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa
(Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

Warszawa, dnia 13 czerwca 2014 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE - 920 - 581 - 13/14/ma/4
DPUE.920.65.2013 / 14

dot.: RM-10-35-13 z 6.06.2014 r.

Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Z up. Ministra Spraw Zagranicznych
SEKRETARZ STANU

Piotr Serafin

Do wiadomości:

Pan Marek Biernacki
Minister Sprawiedliwości

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

**w sprawie sposobu wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu
teleinformatycznego**

Na podstawie art. 125 § 3¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) systemie teleinformatycznym – rozumie się przez to system teleinformatyczny w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2013 r. poz. 1422), obsługujący postępowanie sądowe, dostępny za pomocą usług internetowych udostępnianych na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości;
- 2) bezpiecznym podpisie elektronicznym – rozumie się przez bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu albo podpis elektroniczny potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP w rozumieniu art. 3 pkt 15 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235 oraz z 2014 r. poz. 183).
- 3) użytkownika – rozumie się przez to osobę fizyczną, która jest uprawniona do uwierzytelniania się na koncie;
- 4) użytkownika masowym – rozumie się przez to użytkownika komunikującego się z sądem za pomocą przeznaczonego do tego celu własnego oprogramowania;
- 5) uwierzytelnieniu – rozumie się przez to identyfikację użytkownika na potrzeby uzyskania przez niego, w zakresie posiadanych uprawnień, dostępu do konta;
- 6) elektronicznym potwierdzeniu wniesienia pisma – rozumie się przez to zestaw danych jednoznacznie wskazujący wnoszone pismo, użytkownika, który je wniósł oraz datę wniesienia pisma;

---

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567 i 616.

- 7) nazwie użytkownika – rozumie się przez to jawne, niepowtarzalne dane przyporządkowane użytkownikowi;
- 8) zatwierdzeniu treści pisma – rozumie się przez to czynność użytkownika wytwarzającego pismo, powodującą brak możliwości zmiany treści pisma, oraz czynności kolejnych użytkowników oznaczające akceptację treści pisma;
- 9) elektronicznych aktach sprawy – rozumie się przez to zbiór dokumentów elektronicznych w systemie teleinformatycznym dotyczących tej samej sprawy, udostępniany uprawnionym użytkownikom za pośrednictwem ich kont.

§ 2. 1. Wniesienie pisma procesowego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego przez użytkownika niebędącego użytkownikiem masowym następuje przez:

- 1) uwierzytelnienie użytkownika;
- 2) wprowadzenie treści pisma;
- 3) dołączenie załączników, o ile są one wnoszone;
- 4) opatrzenie pisma bezpiecznym podpisem elektronicznym;
- 5) nieodwracalne zainicjowanie procedury uiszczenia opłaty sądowej za pomocą udostępnianego przez system teleinformatyczny mechanizmu zapewniającego identyfikację wnoszącego opłatę, o ile pismo podlega opłacie, a przepis szczególny nie stanowi inaczej.

2. Niezwłocznie po wniesieniu pisma, użytkownik uzyskuje z systemu teleinformatycznego elektroniczne potwierdzenie wniesienia pisma.

3. Wniesione pismo jest automatycznie umieszczane w elektronicznych aktach sprawy.

§ 3. 1. Wniesienie pisma lub pism przez użytkownika masowego następuje przez:

- 1) utworzenie pisma lub pism z wykorzystaniem własnego oprogramowania przeznaczonego do komunikacji użytkownika z systemem teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe;
- 2) dołączenie załączników, o ile są wnoszone;
- 3) uwierzytelnienie użytkownika;
- 4) wprowadzenie pisma lub pism do systemu teleinformatycznego;
- 5) opatrzenie pisma lub pism bezpiecznym podpisem elektronicznym;
- 6) nieodwracalne zainicjowanie procedury uiszczenia opłaty sądowej za pomocą udostępnianego przez system teleinformatyczny mechanizmu zapewniającego identyfikację wnoszącego opłatę, o ile pismo lub pisma podlegają opłacie.

2. Niezwłocznie po wniesieniu pisma lub pism, użytkownik uzyskuje z systemu teleinformatycznego elektroniczne potwierdzenie wniesienia pisma lub pism.

3. Wniesione pismo lub pisma są automatycznie umieszczane w elektronicznych aktach odpowiednich spraw.

4. Wymagania techniczne systemu teleinformatycznego dla dokonania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 4, są udostępniane przez sąd za pośrednictwem stron internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 4. Użytkownik będący radcą prawnym, adwokatem, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa może wnosić pisma procesowe w sposób, o którym mowa w § 2 lub § 3.

§ 5. Jeżeli do wniesienia pisma procesowego jest wymagane łączne współdziałanie więcej niż jednej osoby, po utworzeniu pisma w systemie teleinformatycznym konieczne jest także:

- 1) wskazanie przez użytkownika tworzącego pismo w systemie teleinformatycznym sposobu reprezentacji oraz nazw użytkowników, którzy są uprawnieni do łącznego działania za stronę, i zatwierdzenie treści pisma przed jego wniesieniem;
- 2) ujawnienie pisma w systemie teleinformatycznym użytkownikom wskazanym w sposób określony w pkt 1;
- 3) zatwierdzenie treści pisma przez każdego z użytkowników, o których mowa w pkt 2.

§ 6. 1. Jeżeli pismo procesowe jest wnoszone przez współuczestników sporu, do wniesienia pisma jest wymagane także wskazanie przez użytkownika tworzącego pismo w systemie teleinformatycznym nazw pozostałych współuczestników wnoszących pismo i zatwierdzenie jego treści przed jego wniesieniem.

2. Przepisy § 5 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 7. Wnoszenie pism procesowych za pośrednictwem ePUAP odbywa się według przepisów odrębnych.

§ 8. Pisma wnoszone w elektronicznym postępowaniu upominawczym nie wymagają opatrzenia bezpiecznym podpisem elektronicznym.

§ 9. W pismach wnoszonych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego użytkownik posługuje się wyłącznie znakami pisarskimi dopuszczonymi do użycia przez system teleinformatyczny, zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie informatycznym (Dz. U. poz. 1411).

§ 10. 1. W przypadku złożenia poświadczanego elektronicznie odpisu dokumentu, struktura tego odpisu zawiera wszystkie elementy treści dokumentu, nie wyłączając podpisów i innych znaków graficznych znajdujących się na dokumencie.

2. W przypadku złożenia poświadczanego elektronicznie odpisu dokumentu sporządzonego przez notariusza, struktura tego odpisu zawiera również treść poświadczenia sporządzonego przez notariusza oraz jego podpis.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ....

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

W porozumieniu:

**MINISTER ADMINISTRACJI I
CYFRYZACJI**

UZASADNIENIE

Potrzeba wydania rozporządzenia wynika z przepisu art. 125 § 3¹ Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: „k.p.c.”). Przepis ten upoważnia Ministra Sprawiedliwości, aby w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określił, w drodze rozporządzenia, sposób wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, mając na względzie skuteczność wnoszenia pism, szczególne wymagania postępowań obsługiwanych przez system teleinformatyczny oraz ochronę praw osób wnoszących pisma.

Cytowane upoważnienie ustawowe zostało zmienione ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...). Na podstawie obowiązującego poprzednio upoważnienia nie zostało wydane rozporządzenie. Wynikało to stąd, że wnoszenie pism procesowych „drogą elektroniczną” było ograniczone do tych tylko postępowań, w których przepisy szczególne przewidywały obowiązek lub uprawnienie do korzystania z tej formy komunikowania się z sądem. W praktyce dotyczyło to spraw rozpoznawanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym oraz niektórych postępowań rejestrowych, a zagadnienia te były przedmiotem odrębnych aktów wykonawczych.

Wskazana wyżej ustawa nowelizująca rozszerzyła zakres stosowania przepisów o wnoszeniu pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Przyjęto zatem, że właściwe byłoby wydanie jednego aktu wykonawczego, w którym zostanie określony sposób wnoszenia pism „drogą elektroniczną” we wszystkich postępowaniach cywilnych. W tym celu uchylono przepis upoważniający do wydania odrębnego rozporządzenia dotyczącego elektronicznego postępowania upominawczego (art. 505³¹ § 6 k.p.c.). Jedynie w odniesieniu do spraw rejestrowych będzie obowiązywał odrębny akt wykonawczy, co wiąże się z ich specyfiką.

Projektowane przepisy nawiązują do sprawdzonych reguł obowiązujących w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Przewidują jednak możliwość dołączenia załączników i pełnomocnictw do pisma wnoszonego drogą elektroniczną. Uwzględniają również konieczność posługiwania się bezpiecznym podpisem elektronicznym (pojęcie zdefiniowane w § 2 projektowanego rozporządzenia), z wyjątkiem pism wnoszonych w elektronicznym postępowaniu, w którym nadal, co do zasady, będzie wystarczający zwykły

podpis elektroniczny. Projektowane rozporządzenie odnosi się również do poświadczonych elektronicznie odpisów dokumentów. Projektowane rozporządzenie wyraźnie dopuszcza też możliwość wnoszenia pism za pośrednictwem ePUAP.

Materia objęta projektowanym rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie wymaga notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

**w sprawie trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym obsługującym
postępowanie sądowe**

Na podstawie art. 126 § 6 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa tryb zakładania konta w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) systemie teleinformatycznym – rozumie się przez to system teleinformatyczny w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2013 r. poz. 1422), obsługujący postępowanie sądowe, dostępne za pomocą usług internetowych udostępnianych na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości;
- 2) użytkownikowi – rozumie się przez to osobę fizyczną, która jest uprawniona do uwierzytelniania się na koncie;
- 3) zawodowym pełnomocniku – rozumie się przez to użytkownika będącego radcą prawnym, adwokatem, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa;
- 4) użytkownikowi masowym – rozumie się przez to użytkownika komunikującego się z sądem właściwym do prowadzenia elektronicznego postępowania upominawczego za pomocą przeznaczonego do tego celu własnego oprogramowania;
- 5) koncie – rozumie się przez to zbiór danych w systemie teleinformatycznym udostępniany użytkownikowi;

---

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567 i 616.

- 6) nazwie użytkownika – rozumie się przez to jawne, niepowtarzalne dane przyporządkowane użytkownikowi;
- 7) hasło – rozumie się przez to poufne dane umożliwiające dostęp do konta;
- 8) uwierzytelnieniu – rozumie się przez to identyfikację użytkownika na potrzeby uzyskania przez niego, w zakresie posiadanych uprawnień, dostępu do konta.

§ 3. 1. Konto zakłada się w systemie teleinformatycznym na wniosek złożony za pośrednictwem tego systemu albo na piśmie.

2. Wniosek zawiera: imię lub imiona oraz nazwisko, numer PESEL, o ile wnioskodawca go posiada, numer dokumentu tożsamości, datę i miejsce urodzenia, adres poczty elektronicznej oraz adres do korespondencji.

3. Wniosek składany przez notariusza, oprócz danych wymienionych w ust. 2, zawiera oznaczenie kancelarii notarialnej.

4. Wniosek składany przez komornika sądowego, oprócz danych wymienionych w ust. 2, zawiera oznaczenie kancelarii komornika sądowego.

5. Wniosek składany przez naczelnika urzędu skarbowego działającego jako organ egzekucyjny, oprócz danych wymienionych w ust. 2, zawiera oznaczenie właściwego urzędu skarbowego.

6. Po złożeniu wniosku wnioskodawca wskazuje nazwę użytkownika i hasło.

7. Konto jest zakładane i udostępniane po automatycznej weryfikacji imienia lub imion, nazwiska oraz numeru w zbiorze PESEL, jeśli wnioskodawca go posiada.

8. W przypadku wniosku notariusza, komornika sądowego oraz naczelnika urzędu skarbowego działającego jako organ egzekucyjny, konto jest zakładane i udostępniane po automatycznej weryfikacji imion, nazwiska oraz numeru PESEL z listą notariuszy, komorników sądowych i naczelników urzędów skarbowych, prowadzoną na podstawie odrębnych przepisów.

§ 4. Jeżeli wniosek o założenie konta składa przedstawiciel ustawowy, pełnomocnik, osoba wchodząca w skład organu strony albo osoba uprawniona do działania w imieniu strony, we wniosku należy także wskazać:

- 1) imię lub imiona i nazwisko albo nazwę strony oraz jej adres;
- 2) numer PESEL strony albo jej numer w Krajowym Rejestrze Sądowym lub innym rejestrze lub ewidencji, o ile strona go posiada;

3) podstawę i zakres umocowania do działania w imieniu strony.

§ 5. Konto założone dla notariusza i komornika sądowego w systemie teleinformatycznym umożliwiającym dostęp do centralnej bazy danych ksiąg wieczystych pełni rolę konta w systemie teleinformatycznym dla potrzeb elektronicznego postępowania wieczystoksięgowego.

§ 6. 1. W przypadku zawarcia w akcie notarialnym żądania doręczenia zawiadomienia o wpisie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, założenie konta następuje na zasadach określonych w § 3, jednakże weryfikacja tożsamości użytkownika następuje profilem zaufanym ePUAP.

2. Po założeniu konta użytkownik informowany jest o nazwie konta.

§ 7. Użytkownik ma obowiązek niezwłocznie aktualizować dane, o których mowa w § 3 ust. 2–5 i § 4, o czym jest pouczany po udostępnieniu konta.

§ 8. 1. Warunki, którym musi odpowiadać hasło, o którym mowa w § 3 ust. 6, są udostępniane przez sąd za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

2. Po założeniu i udostępnieniu konta użytkownik może zmienić hasło za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 9. 1. Jeżeli wniosek o założenie konta jest składany przez pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym albo przez radcę Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, po założeniu konta prezes sądu, na wniosek użytkownika, potwierdza uprawnienia zawodowego pełnomocnika.

2. Wniosek o potwierdzenie uprawnień zawodowego pełnomocnika zawiera:

- 1) imię i nazwisko wnioskodawcy;
- 2) nazwę użytkownika;
- 3) osnovę wniosku;
- 4) podpis wnioskodawcy.

3. We wniosku należy podać numer wpisu na listę adwokatów, radców prawnych, rzeczników patentowych lub załączyć odpis dokumentu zaświadczającego o powołaniu na radcę Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa lub o statusie prawnika zagranicznego.

4. Wniosek o potwierdzenie uprawnień zawodowego pełnomocnika jest wnoszony w postaci wydruku z systemu teleinformatycznego albo za pośrednictwem tego systemu. Wniosek wniesiony za pośrednictwem systemu teleinformatycznego jest opatrywany

bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

5. Dane zawarte we wniosku o potwierdzenie uprawnień zawodowego pełnomocnika są wprowadzane do systemu teleinformatycznego przed sporządzeniem wydruku. Wnioski w postaci dokumentów elektronicznych składane są za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

6. Potwierdzenie uprawnień zawodowego pełnomocnika jest umieszczane automatycznie w systemie teleinformatycznym.

§ 10. 1. Konto jest udostępniane użytkownikowi wyłącznie po uwierzytelnieniu.

2. Uwierzytelnienie następuje przez podanie nazwy użytkownika i hasła.

§ 11. 1. Użytkownik może przekazać innej osobie uprawnienie do dostępu do konta.

2. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w przypadku śmierci użytkownika, prezes sądu może udostępnić konto osobie uprawnionej.

3. Udostępnienie konta następuje na wniosek osoby uprawnionej. Do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające uprawnienie do dostępu do konta.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ....

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

W porozumieniu:

MINISTER ADMINISTRACJI I

CYFRYZACJI

UZASADNIENIE

Potrzeba wydania rozporządzenia wynika z przepisu art. 126 § 6 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: „k.p.c.”). Przepis ten upoważnia Ministra Sprawiedliwości, aby w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określił, w drodze rozporządzenia, tryb zakładania i udostępniania konta w systemie teleinformatycznym, mając na względzie sprawność postępowania, ochronę praw stron postępowania oraz możliwość składania jednorazowo wielu pism.

Cytowane upoważnienie ustawowe zostało zmienione ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ....). Na podstawie obowiązującego poprzednio upoważnienia zostało wydane rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym służącym do prowadzenia elektronicznego postępowania upominawczego oraz sposobu posługiwania się podpisem elektronicznym w tym postępowaniu (Dz. U. Nr 226, poz. 1830). Wskazana wyżej ustawa nowelizująca rozszerzyła zakres stosowania przepisów o wnoszeniu pism za pośrednictwem konta w systemie teleinformatycznym. Przyjęto zatem, że właściwe byłoby wydanie jednego aktu wykonawczego, w którym zostanie określony sposób wnoszenia pism „drogą elektroniczną” we wszystkich postępowaniach cywilnych. Jedynie w odniesieniu do spraw rejestrowych będą obowiązywały odrębne regulacje, co wiąże się ze specyfiką tych spraw.

Projektowane przepisy nawiązują do sprawdzonych reguł obowiązujących w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Określają one zakres informacji, które powinny być zawarte we wniosku o założenie konta, tryb składania tego wniosku oraz przewidują obowiązek weryfikacji podanych danych. To samo odnosi się do potwierdzenia uprawnień zawodowych pełnomocników procesowych. Przepisy określają też zagadnienia dotyczące udostępniania konta.

Materia objęta projektowanym rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie wymaga notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

w sprawie trybu i sposobu dokonywania doręczeń elektronicznych

Na podstawie art. 131¹ § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) systemie teleinformatycznym – rozumie się przez to system teleinformatyczny w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2013 r. poz. 1422), obsługujący postępowanie sądowe, dostępny za pomocą usług internetowych, udostępnianych na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości;
- 2) użytkownika – rozumie się przez to osobę fizyczną będącą użytkownikiem konta, która jest adresatem pisma;
- 3) koncie – rozumie się przez to zbiór danych w systemie teleinformatycznym udostępniany użytkownikowi;
- 4) uwierzytelnieniu – rozumie się przez to identyfikację użytkownika na potrzeby uzyskania przez niego, w zakresie posiadanych uprawnień, dostępu do konta;
- 5) odbiorze korespondencji – rozumie się przez to pierwsze uwierzytelnienie użytkownika, po zamieszczeniu doręczanego pisma w elektronicznych aktach sprawy, chyba że zapoznanie się z treścią pisma nie było możliwe ze względów związanych bezpośrednio z funkcjonowaniem systemu teleinformatycznego;
- 6) elektronicznych aktach sprawy – rozumie się przez to zbiór dokumentów w systemie teleinformatycznym dotyczących sprawy, udostępniany uprawnionym użytkownikom za pośrednictwem ich kont;
- 7) pismo – rozumie się przez to dane z systemu teleinformatycznego obejmujące treść pisma procesowego lub sądowego.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567 i 616.

§ 2. Doręczenie pisma za pośrednictwem systemu teleinformatycznego następuje przez umieszczenie tego pisma w systemie teleinformatycznym w sposób umożliwiający użytkownikowi zapoznanie się z jego treścią za pośrednictwem konta.

§ 3. 1. Po odebraniu pisma albo po upływie 14 dni od dnia jego umieszczenia w systemie teleinformatycznym w celu doręczenia, w elektronicznych aktach sprawy automatycznie jest umieszczane potwierdzenie odbioru korespondencji.

2. Potwierdzenie odbioru korespondencji zawiera: oznaczenie doręzonego pisma, datę jego doręczenia i użytkownika, któremu doręczono pismo albo datę umieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym w celu doręczenia z oznaczeniem doręzonego pisma.

§ 4. Pisma doręzonego albo uznanego za doręczone nie usuwa się z systemu teleinformatycznego. Użytkownik ma dostęp do tego pisma za pośrednictwem konta.

§ 5. Użytkownik może wskazać, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, użytkowników uprawnionych do odbioru pism, a także zmienić takie wskazanie.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ....

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

W porozumieniu:

**MINISTER ADMINISTRACJI I
CYFRYZACJI**

UZASADNIENIE

Potrzeba wydania rozporządzenia wynika z przepisu art. 131¹ § 3 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: „k.p.c.”). Przepis ten upoważnia Ministra Sprawiedliwości, aby w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określił, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób dokonywania doręczeń elektronicznych, mając na względzie zapewnienie skuteczności doręczeń oraz ochronę praw osób, którym pisma są doręczane.

Cytowane upoważnienie ustawowe zostało zmienione ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...). Na podstawie obowiązującego poprzednio upoważnienia zostało wydane rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie trybu doręczeń elektronicznych w elektronicznym postępowaniu upominawczym (Dz. U. Nr 226, poz. 1831). Wskazana wyżej ustawa nowelizująca rozszerzyła zakres stosowania przepisów o doręczeniach elektronicznych. Przyjęto zatem, że właściwe byłoby wydanie jednego aktu wykonawczego, w którym zostanie określony tryb doręczeń elektronicznych we wszystkich postępowaniach cywilnych. Jedynie w odniesieniu do spraw rejestrowych będą obowiązywały odrębne regulacje, co wiąże się ze specyfiką tych spraw.

Projektowane przepisy nawiązują do sprawdzonych reguł obowiązujących w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Określają one czynności zmierzające do doręczenia pisma, sposób dokumentowania odbioru pisma oraz późniejsze udostępnianie pisma doręczonego lub uznanego za doręczone.

Materia objęta projektowanym rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie wymaga notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym

Na podstawie art. 25¹ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2013 r. poz. 707, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa sposób zakładania oraz prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) księdze wieczystej – należy przez to rozumieć księgę wieczystą prowadzoną w systemie teleinformatycznym;
- 2) dotychczasowej księdze wieczystej – należy przez to rozumieć księgę wieczystą, której treść nie została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym;
- 3) adnotacji – należy przez to rozumieć: wzmiankę o wniosku, o skardze na orzeczenie referendarza sądowego, o apelacji i o skardze kasacyjnej, wzmiankę o wszczęciu postępowania z urzędu, wykonanie orzeczenia sądu w wyniku rozpoznania środka zaskarżenia oraz inne zapisy o charakterze czynności technicznej;
- 4) wniosku o wpis – należy przez to rozumieć także zawiadomienie syndyka, sędziego-komisarza i inne przewidziane w przepisach szczególnych;
- 5) EGIB – należy przez to rozumieć ewidencję gruntów i budynków;

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 830, 941, 1289 i 1641.

6) RZHLZ – należy przez to rozumieć rejestr zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych.

§ 3. 1. Akta księgi wieczystej zakłada się z chwilą założenia księgi wieczystej.

2. Do akt księgi wieczystej załącza się wszelkie dokumenty i inne pisma dotyczące danej księgi wieczystej w porządku chronologicznym, nadając każdej karcie kolejny numer według zasad biurowości sądowej.

3. Do akt księgi wieczystej dołącza się w niezbędnym zakresie dokumenty należące do zaginionej lub zniszczonej dotychczasowej księgi wieczystej lub części takiej księgi, które zostały odnalezione, oraz zbiór dokumentów, jeżeli był prowadzony dla tej nieruchomości.

4. Jeżeli przedmiotem wniosku są wpisy w dwu lub więcej księgach wieczystych, wniosek wraz z dokumentami załącza się do akt jednej z tych ksiąg.

5. Wniosek o odłączenie części nieruchomości załącza się wraz z dokumentami do akt księgi wieczystej, do której przenosi się odłączoną część nieruchomości.

§ 4. 1. Akta księgi wieczystej prowadzi się w twardych teczkach, na których zamieszcza się:

- 1) nazwę sądu, nazwę gminy (miasta), numer repertorium księgi wieczystej i numer tomu akt księgi wieczystej, jeżeli składają się one z więcej niż jednego tomu;
- 2) napis „grunt oddany w użytkowanie wieczyste”, jeżeli księga wieczysta jest prowadzona dla takiego gruntu;
- 3) napis „lokal nr ... wyodrębniony z nieruchomości wpisanej w księdze wieczystej nr ...”, jeżeli księga wieczysta jest prowadzona dla lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość;
- 4) napis „księga wieczysta prowadzona dla nieruchomości wspólnej”, jeżeli księga wieczysta jest prowadzona dla nieruchomości, z której są wyodrębniane lokale stanowiące odrębną nieruchomość;
- 5) napis „spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu (nazwa spółdzielni)”, jeżeli księga wieczysta jest prowadzona dla takiego prawa.

2. Na okładce akt księgi wieczystej zamieszcza się notatkę o czynnościach, o których mowa w § 3 ust. 3.

Dział II

Oznaczenie i struktura księgi wieczystej

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 5. 1. Księga wieczysta zawiera cztery działy, podzielone na rubryki i pola. Rubryki i pola mogą być podzielone odpowiednio na podrubryki i podpola.

2. Pole księgi wieczystej oznacza się niepowtarzalnym numerem składającym się z czterech części określających odpowiednio: dział księgi wieczystej, rubrykę, podrubrykę i numer kolejny pola w ramach podrubryki. Jeżeli dana rubryka nie jest podzielona na podrubryki, trzecią częścią numeru jest cyfra „0”.

3. Podpola danego pola oznacza się kolejnymi literami alfabetu.

4. W takiej samej strukturze przechowuje się w systemie informatycznym także dane dotyczące oznaczenia księgi wieczystej.

§ 6. 1. W przypadku gdy zachodzi konieczność wpisania w pojedynczym polu więcej niż jednego elementu wpisu lub adnotacji, pole to powtarza się w strukturze księgi wieczystej tyle razy, ile jest elementów wpisu lub adnotacji, tak aby każdy z tych elementów został wpisany w osobnym polu.

2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy zachodzi potrzeba wpisania w strukturę księgi wieczystej więcej niż jednego elementu wpisu lub adnotacji, dla których przewidziano w tej strukturze odrębne pole.

3. Pola, w których nie dokonuje się wpisu, pozostawia się niewypełnione.

4. Przepisy ust. 1 i 3 stosuje się odpowiednio do rubryk, podrubryk i podpól, z tym że w przypadku działów III i IV w strukturze księgi wieczystej powtarza się zestaw rubryk składających się na strukturę działu księgi wieczystej.

§ 7. Każdy dział księgi wieczystej zawiera rubrykę „wzmianka w księdze wieczystej”, oznaczoną odpowiednio: 1.1 w dziale I-O, 1.10 w dziale I-Sp, 2.1 w dziale II, 3.1 w dziale III i 4.1 w dziale IV, obejmującą odpowiednio pola:

- 1) „wzmianka”: 1.1.0.1 w dziale I-O, 1.10.0.1 w dziale I-Sp, 2.1.0.1 w dziale II, 3.1.0.1 w dziale III, 4.1.0.1 w dziale IV – wzmianka o: wniosku, skardze na orzeczenie referendarza sądowego, apelacji, skardze kasacyjnej lub wszczęciu postępowania z urzędu, obejmująca dane, o których mowa w § 70;
- 2) „chwila zamieszczenia”: 1.1.0.2 w dziale I-O, 1.10.0.2 w dziale I-Sp, 2.1.0.2 w dziale II, 3.1.0.2 w dziale III, 4.1.0.2 w dziale IV – data, godzina i minuta zamieszczenia wzmianki w księdze wieczystej;

- 3) „chwila wykreślenia”: 1.1.0.3 w dziale I-O, 1.10.0.3 w dziale I-Sp, 2.1.0.3 w dziale II, 3.1.0.3 w dziale III, 4.1.0.3 w dziale IV – data, godzina i minuta wykreślenia wzmianki w księdze wieczystej;
- 4) „omówienie wykreślenia”: 1.1.0.4 w dziale I-O, 1.10.0.4 w dziale I-Sp, 2.1.0.4 w dziale II, 3.1.0.4 w dziale III, 4.1.0.4 w dziale IV – podstawa wykreślenia lub przyczyna usunięcia wzmianki w księdze wieczystej.

§ 8. Dopuszczalne jest zamieszczenie więcej niż jednego elementu, zgodnie z § 6 ust. 1 i 4, w odniesieniu do rubryk: 1.1, 1.10, 2.1, 3.1, 4.1.

§ 9. 1. Działy: I-O, I-Sp, III i IV księgi wieczystej, której treść została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym, zawierają rubrykę „komentarz”, oznaczoną odpowiednio: 1.9 w dziale I-O, 1.14 w dziale I-Sp, 3.7 w dziale III i 4.7 w dziale IV, składającą się z jednego pola „komentarz do migracji”, odpowiednio: 1.9.0.1 w dziale I-O, 1.14.0.1 w dziale I-Sp, 3.7.0.1 w dziale III i 4.7.0.1 w dziale IV – zawierającego zamieszczone w odpowiednich podpolach:

A: wpisy lub części wpisów, ujawnione w księdze wieczystej w toku migracji, które zawierają treść nieobjętą strukturą księgi wieczystej, a także projekty wpisów przeniesione z dotychczasowej księgi wieczystej,

B: ostatni numer aktualnego lub wykreślonego wpisu w danym dziale w dotychczasowej księdze wieczystej, której treść została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym.

2. Dział II księgi wieczystej zawiera rubrykę 2.8 „komentarz”, składającą się z jednego pola 2.8.0.1 „komentarz do migracji” zawierającego w podpolu A: wpisy lub części wpisów, ujawnione w księdze wieczystej w toku migracji, które zawierają treść nieobjętą strukturą księgi wieczystej, a także projekty wpisów przeniesione z dotychczasowej księgi wieczystej.

Rozdział 2

Oznaczenie księgi wieczystej

§ 10. Oznaczenie księgi wieczystej jest podzielone na rubryki: (0.1) – informacje podstawowe, (0.2) – dane o założeniu księgi wieczystej, (0.3) – dane o zamknięciu księgi wieczystej, (0.4) – podstawa zmiany.

§ 11. Rubryka 0.1 „informacje podstawowe” obejmuje następujące pola:

- 1) 0.1.0.1 „numer księgi” – numer księgi wieczystej, na który składają się: czteroznakowy kod wydziału ksiąg wieczystych sądu rejonowego, w którym księga została założona, numer według repertorium ksiąg wieczystych oraz cyfra kontrolna. Poszczególne elementy numeru oddziela się znakiem ”/”. Oznaczenia kodów wydziałów ksiąg wieczystych sądów rejonowych określa załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) 0.1.0.2 „oznaczenie wydziału” – oznaczenie wydziału właściwego do prowadzenia księgi wieczystej, podane w odpowiednich podpolach:

A: nazwa sądu,

B: siedziba sądu,

C: kod wydziału,

D: numer wydziału,

E: nazwa wydziału;

- 3) 0.1.0.3 „typ księgi” – napis wskazujący na rodzaj nieruchomości lub prawa, dla którego jest prowadzona księga wieczysta:
  - a) dla nieruchomości gruntowej odpowiednio: „nieruchomość gruntowa”, „grunt oddany w użytkowanie wieczyste”, „grunt oddany w użytkowanie wieczyste i budynek stanowiący odrębną nieruchomość”, „grunt oddany w użytkowanie wieczyste i urządzenie stanowiące odrębną nieruchomość”, „grunt oddany w użytkowanie wieczyste, budynek i urządzenie stanowiące odrębną nieruchomość”,
  - b) dla nieruchomości budynkowej: „budynek stanowiący odrębną nieruchomość”,
  - c) dla nieruchomości lokalowej: „lokal stanowiący odrębną nieruchomość”,
  - d) dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu: „spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu”.

§ 12. Rubryka 0.2 „dane o założeniu księgi wieczystej” obejmuje następujące pola:

- 1) 0.2.0.1 „stan w czasie założenia” – wskazanie, że założenie księgi wieczystej następuje:
  - dla nieruchomości, dla której nie była prowadzona księga wieczysta,
  - dla nieruchomości, dla której był prowadzony zbiór dokumentów,
  - dla nieruchomości, dla której prowadzona była księga wieczysta dawna,
  - dla nieruchomości, dla której prowadzona była dotychczasowa księga wieczysta, która zaginęła lub uległa zniszczeniu,
  - w wyniku odłączenia części nieruchomości z innej księgi wieczystej,
  - w wyniku wyodrębnienia lokalu.

Przepis stosuje się odpowiednio do spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu;

- 2) 0.2.0.2 „chwila zapisania księgi” – data, godzina i minuta pierwszego zapisu księgi wieczystej w urządzeniach centralnej bazy danych ksiąg wieczystych;
- 3) 0.2.0.3 „chwila ujawnienia księgi” – data, godzina i minuta pierwszego ujawnienia treści księgi wieczystej po zakończeniu migracji; dla księgi wieczystej założonej w systemie informatycznym chwila ujawnienia księgi wieczystej jest zgodna z chwilą zapisania księgi wieczystej wpisaną w polu 0.2.0.2 „chwila zapisania księgi”;
- 4) 0.2.0.4 „data założenia dotychczasowej księgi wieczystej” – data założenia księgi wieczystej, której treść została przeniesiona z dotychczas ustalonych wzorów do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym.

§ 13. Rubryka 0.3 „dane o zamknięciu księgi wieczystej” obejmuje następujące pola:

- 1) 0.3.0.1 „chwila zamknięcia księgi” – data, godzina i minuta zapisu zamknięcia księgi wieczystej, w przypadku odłączenia całości nieruchomości do innej księgi wieczystej, zgodna z datą przyłączenia nieruchomości do tej księgi;
- 2) 0.3.0.2 „podstawa zamknięcia księgi” – przyczyna zamknięcia księgi wieczystej.

§ 14. Rubryka 0.4 „podstawa zmiany” obejmuje jedno pole 0.4.0.1 „podstawa zmiany”, przeznaczone na wskazanie przyczyny dokonania zmiany w polach odpowiednio: 0.1.0.3 „typ księgi”, 0.2.0.1 „stan w czasie założenia” i 0.2.0.4 „data założenia dotychczasowej księgi wieczystej”, składających się na oznaczenie księgi wieczystej.

§ 15. W rubryce 0.4 „podstawa zmiany” w polu 0.4.0.1 „podstawa zmiany” jest dopuszczalne zamieszczenie więcej niż jednego elementu, zgodnie z § 6 ust. 1 i 4.

Rozdział 3

Struktura działu I księgi wieczystej

§ 16. Dział I księgi wieczystej składa się z działu I-O „Oznaczenie nieruchomości” i działu I-Sp „Spis praw związanych z własnością”.

§ 17. 1. Dział I-O księgi wieczystej jest podzielony na rubryki: (1.2) – numer nieruchomości, (1.3) – położenie, (1.4) – oznaczenie, (1.5) – obszar, (1.6) – zgodność z danymi ewidencji gruntów i budynków.

2. Rubryka 1.4 „oznaczenie” jest podzielona na podrubryki: 1.4.1 – działka ewidencyjna, 1.4.2 – budynek, 1.4.3 – urządzenie, 1.4.4 – lokal.

§ 18. Rubryka 1.2 „numer nieruchomości” obejmuje jedno pole 1.2.0.1 „numer bieżący nieruchomości”, w którym wpisuje się kolejny numer nieruchomości ujawnianej w księdze wieczystej. Zmiana numeru bieżącego nieruchomości następuje tylko w przypadku odłączania lub przyłączania części nieruchomości.

§ 19. W rubryce 1.3 „położenie” wpisuje się dane określające położenie nieruchomości gruntowej, budynkowej, lokalowej oraz dane o położeniu lokalu lub budynku, do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu.

§ 20. Rubryka 1.3 „położenie” obejmuje następujące pola:

- 1) 1.3.0.1 „numer porządkowy” – kolejny numer położenia nieruchomości;
- 2) 1.3.0.2 „województwo” – nazwa województwa, w którym jest położona nieruchomość lub w którym jest położony lokal lub budynek, do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu;
- 3) 1.3.0.3 „powiat” – nazwa powiatu, w którym jest położona nieruchomość lub w którym jest położony lokal lub budynek, do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu; w gminie mającej status miasta na prawach powiatu pole pozostawia się niewypełnione;
- 4) 1.3.0.4 „gmina” – nazwa gminy lub gminy mającej status miasta na prawach powiatu, w której jest położona nieruchomość lub w której jest położony lokal lub budynek, do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu;
- 5) 1.3.0.5 „miejscowość” – nazwa miejscowości, w której jest położona nieruchomość lub w której jest położony lokal lub budynek, do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu;
- 6) 1.3.0.6 „dzielnica” – nazwa dzielnicy, w której jest położona nieruchomość lub w której jest położony lokal lub budynek, do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu.

§ 21. W rubryce 1.4 „oznaczenie” wpisuje się:

- 1) w podrubryce 1.4.1 dane o oznaczeniu działek ewidencyjnych składających się na nieruchomość;
- 2) w podrubryce 1.4.2 dane o oznaczeniu usytuowanych na nieruchomości budynków: budynków stanowiących odrębną nieruchomość albo budynków, z których wyodrębniono lokale stanowiące odrębną nieruchomość, albo budynków, w których

znajdują się lokale, do których przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, albo budynków, do których przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu;

- 3) w podrubryce 1.4.3 dane o oznaczeniu usytuowanych na nieruchomości urządzeń stanowiących odrębną własność;
- 4) w podrubryce 1.4.4 dane o oznaczeniu lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość lub do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu.

§ 22. Rubryka 1.4 „oznaczenie” obejmuje:

- 1) w podrubryce 1.4.1 „działka ewidencyjna” następujące pola:
  - a) 1.4.1.1 „identyfikator działki” – identyfikator obiektów bazy danych ewidencyjnych, o którym mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454),
  - b) 1.4.1.2 „numer działki” – numer działki ewidencyjnej zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków,
  - c) 1.4.1.3 „obręb ewidencyjny” – podane w odpowiednich podpolach:
A: numer obrębu lub
B: nazwa obrębu,
w którym jest położona działka ewidencyjna zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków,
  - d) 1.4.1.4 „położenie” – wskazanie numeru porządkowego położenia zapisanego w polu 1.3.0.1 „numer porządkowy”, odpowiedniego dla położenia działki ewidencyjnej,
  - e) 1.4.1.5 „ulica” – nazwa ulicy (alei, placu), przy której jest położona działka ewidencyjna w miejscowościach, w których ulice (aleje, place) są oznaczone nazwami, zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków,
  - f) 1.4.1.6 „sposób korzystania” – oznaczenie rodzaju użytku gruntowego dla działki ewidencyjnej; jeżeli w skład działki wchodzi użytki z grupy użytków gruntowych „grunty zabudowane i zurbanizowane”, wpisuje się właściwy rodzaj użytku, a w pozostałych przypadkach wpisuje się użytek gruntowy o największej powierzchni,
  - g) 1.4.1.7 „odłączenie” – podane w odpowiednich podpolach:
A: numer księgi wieczystej, do której została przyłączona działka ewidencyjna odłączona z danej księgi wieczystej,

B: obszar działki podlegającej odłączeniu,

h) 1.4.1.8 „przyłączenie” – podane w odpowiednich podpolach:

A: numer księgi wieczystej, z której została odłączona działka ewidencyjna do danej księgi wieczystej,

B: obszar działki podlegającej przyłączeniu, także w przypadku, gdy podpole A nie zostało wypełnione,

i) 1.4.1.9 „numer księgi zaginionej, zniszczonej, dawnej, zbioru dokumentów” – podane w odpowiednich podpolach:

A: numer księgi zaginionej,

B: numer księgi zniszczonej,

C: numer księgi dawnej, która utraciła moc prawną,

D: oznaczenie zbioru dokumentów;

2) w podrubryce 1.4.2 „budynek” następujące pola:

a) 1.4.2.1 „identyfikator budynku” – identyfikator obiektu bazy danych ewidencyjnych określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego

i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków,

b) 1.4.2.2 „identyfikator działki” – identyfikator działki ewidencyjnej, wskazany w polu 1.4.1.1 „identyfikator działki”, na której jest usytuowany budynek,

c) 1.4.2.3 „położenie” – wskazanie numeru porządkowego położenia zapisanego w polu 1.3.0.1 „numer porządkowy”, odpowiedniego dla położenia budynku,

d) 1.4.2.4 „dane adresowe” – podane w odpowiednich podpolach:

A: nazwa ulicy (alei, placu), przy której jest usytuowany budynek, zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków,

B: numer porządkowy, którym został oznaczony budynek, zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków,

e) 1.4.2.5 „liczba kondygnacji” – łączna liczba kondygnacji nadziemnych i podziemnych w budynku, zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków, a jeżeli różne części budynku mają różną liczbę kondygnacji, wpisuje się najwyższą liczbę kondygnacji danego rodzaju,

f) 1.4.2.6 „liczba samodzielnych lokali” – liczba samodzielnych lokali w budynku, z którego mają być wyodrębnione,

- g) 1.4.2.7 „powierzchnia użytkowa budynku” – łączne pole powierzchni użytkowej lokali w budynku wraz z pomieszczeniami przynależnymi do lokali,
  - h) 1.4.2.8 „przeznaczenie budynku” – oznaczenie funkcji użytkowej budynku zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków,
  - i) 1.4.2.9 „dalszy opis budynku” – w przypadku gdy budynek jest usytuowany na więcej niż jednej nieruchomości – numery wszystkich ksiąg wieczystych dla tych nieruchomości,
  - j) 1.4.2.10 „nieruchomość, na której jest usytuowany budynek” – jeżeli budynek jest odrębnym od gruntu przedmiotem własności, innym niż związany z użytkowaniem wieczystym gruntu, lub do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, podane w odpowiednich podpolach:
    - A: numer księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, na której jest usytuowany budynek, lub
    - B: w razie braku takiej księgi – numer obrębu,
    - C: w razie braku takiej księgi – numer działki ewidencyjnej, na której jest położony budynek,
  - k) 1.4.2.11 „odrębność” – wskazanie, czy budynek stanowi odrębną nieruchomość, czy część składową nieruchomości, dla której jest prowadzona księga wieczysta,
  - l) 1.4.2.12 „odłączenie” – numer księgi wieczystej, do której został przyłączony budynek odłączony z danej księgi wieczystej, zgodnie z danymi zapisanymi w polu 1.4.1.7 „odłączenie”,
  - m) 1.4.2.13 „przyłączenie” – numer księgi wieczystej, z której został odłączony budynek do danej księgi wieczystej, zgodnie z danymi zapisanymi w polu 1.4.1.8 „przyłączenie”,
  - n) 1.4.2.14 „informacja o wyodrębnionych lokalach” – podane w odpowiednich podpolach:
    - A: numer lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość,
    - B: numer księgi wieczystej założonej dla wyodrębnionego lokalu,
  - o) 1.4.2.15 „części wspólne po wyodrębnieniu lokali” – części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali;
- 3) w podrubryce 1.4.3 „urządzenie” następujące pola:
- a) 1.4.3.1 „identyfikator działki” – identyfikator działki ewidencyjnej, wskazany w polu 1.4.1.1 „identyfikator działki”, na której jest usytuowane urządzenie,

- b) 1.4.3.2 „położenie” – wskazanie numeru porządkowego położenia zapisanego w polu 1.3.0.1 „numer porządkowy”, odpowiedniego dla położenia urzędnika,
  - c) 1.4.3.3 „opis” – opis urzędnika ujawnionego w księdze wieczystej; jeżeli opis polega na odesłaniu do dokumentu objętego treścią wpisu, dla wszystkich urzędów opisanych w dokumencie wypełnia się jedną podrubrykę,
  - d) 1.4.3.4 „odłączenie” – numer księgi wieczystej, do której zostało przyłączone urządzenie odłączone z danej księgi wieczystej, zgodnie z danymi zapisanymi w polu 1.4.1.7 „odłączenie”,
  - e) 1.4.3.5 „przyłączenie” – numer księgi wieczystej, z której zostało odłączone urządzenie do danej księgi wieczystej, zgodnie z danymi zapisanymi w polu 1.4.1.8 „przyłączenie”;
- 4) w podrubryce 1.4.4 „lokal” następujące pola:
- a) 1.4.4.1 „identyfikator lokalu” – identyfikator obiektu bazy danych ewidencyjnych określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków,
  - b) 1.4.4.2 „ulica” – nazwa ulicy (alei, placu), przy której jest usytuowany budynek, w którym jest położony lokal, zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków,
  - c) 1.4.4.3 „numer budynku” – numer porządkowy, którym został oznaczony budynek, w którym jest położony lokal, zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków,
  - d) 1.4.4.4 „numer lokalu” – numer porządkowy, którym został oznaczony lokal, zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków,
  - e) 1.4.4.5 „przeznaczenie lokalu” – oznaczenie funkcji użytkowej lokalu, zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków,
  - f) 1.4.4.6 „opis lokalu” – podane w odpowiednich podpolach:
    - A: rodzaj izby,
    - B: liczba izb wchodzących w skład lokalu,
  - g) 1.4.4.7 „opis pomieszczeń przynależnych” – podane w odpowiednich podpolach:
    - A: rodzaj pomieszczenia,
    - B: liczba pomieszczeń przynależnych do lokalu,
  - h) 1.4.4.8 „kondygnacja” – oznaczenie kondygnacji, na której jest usytuowane główne wejście do lokalu,
  - i) 1.4.4.9 „przyłączenie” – numer księgi wieczystej, z której lokal został wyodrębniony do danej księgi wieczystej,

j) 1.4.4.10 „nieruchomość zabudowana budynkiem” – dla lokalu, do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, podane w odpowiednich podpolach:

A: numer księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości zabudowanej budynkiem stanowiącym własność spółdzielni lub

B: w razie braku takiej księgi – numer obrębu,

C: w razie braku takiej księgi – numer działki ewidencyjnej, na której jest położony budynek,

k) 1.4.4.11 „odrębność” – wskazanie, czy lokal stanowi odrębną nieruchomość, czy stanowi przedmiot spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

§ 23. Rubryka 1.5 „obszar” obejmuje jedno pole 1.5.0.1 „obszar”, w którym wpisuje się odpowiednio obszar nieruchomości gruntowej stanowiący sumę pól powierzchni działek ewidencyjnych albo pole powierzchni użytkowej lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość wraz z powierzchnią pomieszczeń przynależnych, albo pole powierzchni użytkowej lokalu, do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, wraz z powierzchnią pomieszczeń przynależnych.

§ 24. W rubryce 1.6 „zgodność z danymi ewidencji gruntów i budynków” wpisuje się wynik badania zgodności danych zapisanych w księdze wieczystej z danymi ewidencji gruntów i budynków.

§ 25. Rubryka 1.6 „zgodność z danymi ewidencji gruntów i budynków” obejmuje następujące pola:

1) 1.6.0.1 „zgodność” – znacznik weryfikacji danych wpisanych w dziale I-O księgi wieczystej z danymi zawartymi w ewidencji gruntów i budynków (Z – zgodny, N – niezgodny, B – brak możliwości sprawdzenia zgodności);

2) 1.6.0.2 „chwila sprawdzenia” – data, godzina i minuta ostatniego sprawdzenia zgodności danych zawartych w księdze wieczystej z danymi ewidencji gruntów i budynków;

3) 1.6.0.3 „wersja bazy EGiB” – data ostatniej aktualizacji stanu bazy danych EGiB, z którą jest dokonywana weryfikacja danych wpisanych w dziale I-O.

§ 26. W dziale I-O jest dopuszczalne zamieszczenie więcej niż jednego elementu, zgodnie z § 6 ust. 1 i 4, w odniesieniu do:

1) rubryki: 1.3;

2) podrubryk: 1.4.1, 1.4.2, 1.4.3;

- 3) pól: 1.4.1.4, 1.4.1.5, 1.4.2.2, 1.4.2.3, 1.4.2.4, 1.4.2.9, 1.4.2.10, 1.4.2.13, 1.4.2.14, 1.4.3.1, 1.4.3.2, 1.4.3.5, 1.4.4.6, 1.4.4.7, 1.4.4.9, 1.4.4.10;
- 4) podpól: 1.4.1.9A, 1.4.1.9B, 1.4.1.9C, 1.4.1.9D.

§ 27. 1. Dział I-Sp „Spis praw związanych z własnością” składa się z rubryki (1.11) – spis praw.

2. Rubryka 1.11 „spis praw” jest podzielona na podrubryki: 1.11.1 – spis praw związanych z własnością, 1.11.2 – prawo użytkowania wieczystego, 1.11.3 – opis spółdzielni mieszkaniowej.

§ 28. Podrubryka 1.11.1 „spis praw związanych z własnością” obejmuje pola:

- 1) 1.11.1.1 „numer prawa” – kolejny numer prawa ujawnianego w dziale I-Sp księgi wieczystej;
- 2) 1.11.1.2 „napis” – napis w brzmieniu:
  - a) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego”,
  - b) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego i własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość”,
  - c) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego i urządzenia stanowiącego odrębny przedmiot własności”,
  - d) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego, własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość i urządzenia stanowiącego odrębny przedmiot własności”;
- 3) 1.11.1.3 „rodzaj prawa” – rodzaj ujawnianego prawa związanego z własnością nieruchomości, prawem użytkowania wieczystego lub spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu;
- 4) 1.11.1.4 „treść prawa” – treść prawa, o którym mowa w pkt 3, innego niż własność, użytkowanie wieczyste, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, chyba że treść prawa została ujawniona w polu 3.4.1.2 „treść wpisu” księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości obciążonej prawem;
- 5) 1.11.1.5 „księga powiązana” – dla prawa związanego z własnością nieruchomości ujawnionego w dziale III innej księgi wieczystej, podane w odpowiednich podpolach:

A: numer tej księgi wieczystej,

B: kolejny numer wpisu, pod którym w polu 3.2.0.1 „numer wpisu” księgi wieczystej wskazanej w podpolu A zostało ujawnione prawo;

6) 1.11.1.6 „udział związany” – jeżeli prawem, o którym mowa w pkt 3, jest własność lub prawo użytkowania wieczystego innej nieruchomości, ujawnia się w odpowiednich podpolach:

A: wielkość udziału w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali, lub

B: wielkość udziału w nieruchomości wspólnej, którą stanowi prawo użytkowania wieczystego oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali,

C: numer księgi wieczystej, w której ujawniono udział,

D: numer udziału w prawie, pod którym w polu 2.3.0.1 „numer udziału w prawie” księgi wieczystej, wskazanej w podpolu C, został ujawniony udział właściciela lokalu w nieruchomości wspólnej;

7) 1.11.1.7 „rodzaj zmiany” – opisanie zmian dokonanych we wpisie prawa z powołaniem pól, których zmiana dotyczy.

§ 29. Podrubryka 1.11.2 „prawo użytkowania wieczystego” obejmuje następujące pola:

1) 1.11.2.1 „okres użytkowania” – termin, do kiedy zostało ustanowione prawo użytkowania wieczystego;

2) 1.11.2.2 „sposób korzystania” – sposób korzystania z nieruchomości wynikający z umowy o oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste.

§ 30. Podrubryka 1.11.3 „opis spółdzielni mieszkaniowej” obejmuje następujące pola:

1) pole: 1.11.3.1 „nazwa spółdzielni mieszkaniowej” – nazwa spółdzielni mieszkaniowej, w której jest ustanowione spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu;

2) pole: 1.11.3.2 „siedziba spółdzielni mieszkaniowej” – siedziba spółdzielni mieszkaniowej, w której jest ustanowione spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu;

3) pole: 1.11.3.3 „REGON spółdzielni mieszkaniowej” – numer identyfikacyjny REGON spółdzielni mieszkaniowej, w której jest ustanowione spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu.

§ 31. W dziale I-Sp jest dopuszczalne zamieszczenie więcej niż jednego elementu, zgodnie z § 6 ust. 1 i 4, w odniesieniu do:

1) podrubryki: 1.11.1;

2) pól: 1.11.1.5, 1.11.1.6, 1.11.1.7.

Rozdział 4

Struktura działu II księgi wieczystej

§ 32. 1. Dział II „Własność” jest podzielony na rubryki: (2.2) – właściciel, (2.3) – właściciel wyodrębnionego lokalu, (2.4) – użytkownik wieczysty, (2.5) – uprawniony.

2. Rubryka 2.2 „właściciel” jest podzielona na podrubryki: 2.2.1 – udział, 2.2.2 – Skarb Państwa, 2.2.3 – jednostka samorządu terytorialnego (związek międzygminny), 2.2.4 – inna osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, 2.2.5 – osoba fizyczna.

3. Rubryka 2.4 „użytkownik wieczysty” jest podzielona na podrubryki: 2.4.1 – napis, 2.4.2 – udział, 2.4.3 – Skarb Państwa, 2.4.4 – jednostka samorządu terytorialnego (związek międzygminny), 2.4.5 – inna osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, 2.4.6 – osoba fizyczna.

4. Rubryka 2.5 „uprawniony” jest podzielona na podrubryki: 2.5.1 – udział, 2.5.2 – Skarb Państwa, 2.5.3 – jednostka samorządu terytorialnego (związek międzygminny), 2.5.4 – inna osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, 2.5.5 – osoba fizyczna.

§ 33. W podrubrykach odpowiednio: 2.2.1, 2.4.2, 2.5.1 „udział” oznacza się udział w prawie do nieruchomości lub udział w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu.

§ 34. W rubryce 2.2 „właściciel” wpisuje się osobę właściciela lub współwłaściciela.

§ 35. Rubryka 2.2 „właściciel” obejmuje:

- 1) w podrubryce 2.2.1 „udział” następujące pola:
  - a) 2.2.1.1 „numer udziału w prawie” – kolejny numer udziału w prawie własności (współwłasności) nieruchomości,
  - b) 2.2.1.2 „wielkość udziału” – wielkość udziału Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub związku międzygminnego, innej osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną lub osoby fizycznej w prawie własności (współwłasności) nieruchomości,
  - c) 2.2.1.3 „rodzaj wspólności” – jeżeli prawo przysługuje kilku podmiotom wspólnie – rodzaj wspólności, w której udziały nie są oznaczone;
- 2) w podrubryce 2.2.2 „Skarb Państwa” następujące pola:

szczególne dane identyfikujące organ reprezentujący Skarb Państwa, osobę prawną, której powierzono wykonywanie praw Skarbu Państwa, lub państwową jednostkę

organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której oddano nieruchomości w trwały zarząd lub zarząd:

- a) 2.2.2.1 „udział w prawie” – wskazanie udziału w prawie własności (współwłasności) nieruchomości, określonego w polu 2.2.1.1 „numer udziału w prawie”,
  - b) 2.2.2.2 „nazwa” – nazwa organu reprezentującego Skarb Państwa, osoby prawnej, której powierzono wykonywanie praw Skarbu Państwa, lub państwowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której oddano nieruchomości w trwały zarząd lub zarząd,
  - c) 2.2.2.3 „siedziba” – siedziba osoby prawnej, której powierzono wykonywanie praw Skarbu Państwa, lub państwowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której oddano nieruchomości w trwały zarząd lub zarząd,
  - d) 2.2.2.4 „REGON” – numer identyfikacyjny REGON osoby prawnej, której powierzono wykonywanie praw Skarbu Państwa, lub państwowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której oddano nieruchomości w trwały zarząd lub zarząd,
  - e) 2.2.2.5 „rola instytucji” – wskazanie roli instytucji poprzez wpisanie: organ reprezentujący Skarb Państwa, osoba prawna, której powierzono wykonywanie praw Skarbu Państwa, lub państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której oddano nieruchomości w trwały zarząd lub zarząd;
- 3) w podrubryce 2.2.3 „jednostka samorządu terytorialnego (związek międzygminny)” następujące pola:
- szczegółowe dane identyfikujące jednostkę samorządu terytorialnego lub związek międzygminny:
- a) 2.2.3.1 „udział w prawie” – wskazanie udziału w prawie własności (współwłasności) nieruchomości, określonego w polu 2.2.1.1 „numer udziału w prawie”,
  - b) 2.2.3.2 „nazwa” – nazwa jednostki samorządu terytorialnego lub jej związku,
  - c) 2.2.3.3 „siedziba” – siedziba jednostki samorządu terytorialnego lub jej związku,
  - d) 2.2.3.4 „REGON” – numer identyfikacyjny REGON jednostki samorządu terytorialnego lub jej związku,
- szczegółowe dane identyfikujące samorządową jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której oddano nieruchomości w trwały zarząd:

- e) 2.2.3.5 „nazwa uprawnionego” – nazwa samorządowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której oddano nieruchomości w trwały zarząd,
  - f) 2.2.3.6 „siedziba uprawnionego” – siedziba samorządowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której oddano nieruchomości w trwały zarząd,
  - g) 2.2.3.7 „REGON uprawnionego” – numer identyfikacyjny REGON samorządowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której oddano nieruchomości w trwały zarząd;
- 4) w podrubryce 2.2.4 „inna osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną” następujące pola:
szczegółowe dane identyfikujące osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną:
- a) 2.2.4.1 „udział w prawie” – wskazanie udziału w prawie własności (współwłasności) nieruchomości, określonego w polu 2.2.1.1 „numer udziału w prawie”,
  - b) 2.2.4.2 „nazwa” – nazwa osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną, a w przypadku przedsiębiorcy – firma,
  - c) 2.2.4.3 „siedziba” – siedziba osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną,
  - d) 2.2.4.4 „REGON” – numer identyfikacyjny REGON osoby prawnej, jeżeli przepisy odrębne przewidują nadanie jej numeru,
  - e) 2.2.4.5 „stan przejściowy” – w upadłości, w likwidacji lub w organizacji;
- 5) w podrubryce 2.2.5 „osoba fizyczna” następujące pola:
szczegółowe dane identyfikujące osobę fizyczną:
- a) 2.2.5.1 „udział w prawie” – wskazanie udziału w prawie własności (współwłasności) nieruchomości, określonego w polu 2.2.1.1 „numer udziału w prawie”,
  - b) 2.2.5.2 „imię pierwsze” – pierwsze imię,
  - c) 2.2.5.3 „imię drugie” – drugie imię,
  - d) 2.2.5.4 „nazwisko / pierwszy człon nazwiska złożonego” – nazwisko lub pierwszy człon nazwiska złożonego,
  - e) 2.2.5.5 „drugi człon nazwiska złożonego” – drugi człon nazwiska złożonego,
  - f) 2.2.5.6 „imię ojca” – imię ojca,
  - g) 2.2.5.7 „imię matki” – imię matki,

- h) 2.2.5.8 „PESEL” – numer ewidencyjny PESEL osoby fizycznej, chyba że odrębne przepisy nie przewidują nadawania tego numeru.

§ 36. W rubryce 2.3 „właściciel wyodrębnionego lokalu” wpisuje się właściciela lub współwłaściciela lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość.

§ 37. Rubryka 2.3 „właściciel wyodrębnionego lokalu” jest podzielona na pola:

- 1) 2.3.0.1 „numer udziału w prawie” – kolejny numer udziału właściciela lokalu w nieruchomości wspólnej;
- 2) 2.3.0.2 „napis” – odpowiednio jak w polu: 2.4.1.1 „napis”;
- 3) 2.3.0.3 „wielkość udziału” – podana w odpowiednim podpolu:
A: wielkość udziału w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali, lub
B: wielkość udziału w nieruchomości wspólnej, którą stanowi prawo użytkowania wieczystego oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali;
- 4) 2.3.0.4 „numer księgi” – numer księgi wieczystej prowadzonej dla lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość;
- 5) 2.3.0.5 „numer lokalu” – numer wpisany w podpolu A pola 1.4.2.16 księgi wieczystej, o której mowa w pkt 4.

§ 38. W rubryce 2.4 „użytkownik wieczysty” wpisuje się osobę użytkownika wieczystego lub współużytkownika wieczystego.

§ 39. 1. Przy dokonywaniu wpisów w rubryce 2.4 „użytkownik wieczysty” użytkownika wieczystego (współużytkownika wieczystego) ujawnia się w polach odpowiednich do pól rubryki 2.2 „właściciel”, o których mowa w § 35, z uwzględnieniem ust. 2.

2. Podrubryka 2.4.1 „napis” obejmuje jedno pole 2.4.1.1 „napis” – napis w brzmieniu:

- 1) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego”;
- 2) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego i własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość”;
- 3) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego i urządzenia stanowiącego odrębny przedmiot własności”;
- 4) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego, własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość i urządzenia stanowiącego odrębny przedmiot własności”.

§ 40. W rubryce 2.5 „uprawniony” wpisuje się osobę uprawnionego lub współuprawnionego z tytułu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

§ 41. Przy dokonywaniu wpisów w rubryce 2.5 „uprawniony” uprawnionego z tytułu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu ujawnia się odpowiednio w polach analogicznych do pól rubryki 2.2 „właściciel”, o których mowa w § 35.

§ 42. W dziale II jest dopuszczalne zamieszczenie więcej niż jednego elementu, zgodnie z § 6 ust. 1 i 4, w odniesieniu do:

- 1) rubryki: 2.3;
- 2) podrubryk: 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.2.5, 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4, 2.4.5, 2.4.6, 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3, 2.5.4, 2.5.5;
- 3) pól: 2.2.2.1, 2.2.3.1, 2.2.4.1, 2.2.5.1, 2.4.3.1, 2.4.4.1, 2.4.5.1, 2.4.6.1, 2.5.2.1, 2.5.3.1, 2.5.4.1, 2.5.5.1.

Rozdział 5

Struktura działu III księgi wieczystej

§ 43. 1. Dział III „Prawa, roszczenia i ograniczenia” jest podzielony na rubryki: (3.2) – numer wpisu, (3.3) – napis, (3.4) – treść wpisu.

2. Rubryka 3.4 „treść wpisu” jest podzielona na podrubryki: 3.4.1 – treść prawa, roszczenia, ograniczenia, ostrzeżenia, 3.4.2 – Skarb Państwa, 3.4.3 – jednostka samorządu terytorialnego (związek międzygminny), 3.4.4 – inna osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, 3.4.5 – osoba fizyczna, 3.4.6 – wskazanie innej nieruchomości.

§ 44. Rubryka 3.2 „numer wpisu” obejmuje jedno pole 3.2.0.1 „numer wpisu”, w którym wpisuje się oznaczenie kolejnego wpisu w dziale III księgi wieczystej.

§ 45. Rubryka 3.3 „napis” obejmuje jedno pole 3.3.0.1 „napis”, w którym ujawnia się napis w brzmieniu:

- 1) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego”;
- 2) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego i własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość”;
- 3) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego i urządzenia stanowiącego odrębny przedmiot własności”;

- 4) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego, własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość i urządzenia stanowiącego odrębny przedmiot własności”;
- 5) „wszelkie prawa, roszczenia i ograniczenia ciężące na lokalach wyodrębnionych z nieruchomości ciężą na związanych z nimi udziałach we współwłasności lub współużytkowaniu wieczystym”.

§ 46. W rubryce 3.4 „treść wpisu” wpisuje się treść praw, roszczeń, ograniczeń w rozporządzaniu nieruchomością, osoby uprawnione według treści prawa lub roszczenia oraz treść ostrzeżeń i osoby, których roszczenie zostało przez wpis ostrzeżenia zabezpieczone.

§ 47. Rubryka 3.4 „treść wpisu” obejmuje:

- 1) w podrubryce 3.4.1 „treść prawa, roszczenia, ograniczenia, ostrzeżenia” następujące pola:
  - a) 3.4.1.1 „rodzaj wpisu” – wskazanie rodzaju dokonywanego wpisu poprzez wpisanie: ograniczone prawo rzeczowe, ograniczone prawo rzeczowe związane z inną nieruchomością, prawo osobiste, roszczenie, ostrzeżenie, ograniczenie w rozporządzaniu nieruchomością, inny wpis,
  - b) 3.4.1.2 „treść wpisu”:
    - przy wpisie ograniczonego prawa rzeczowego – ujawnia się rodzaj prawa oraz sposób i zakres wykonywania ograniczonego prawa rzeczowego,
    - przy wpisie ostrzeżenia o niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym – wymienia się prawo, przeciwko któremu jest ono skierowane, oraz osobę, której roszczenie zostało przez wpis ostrzeżenia zabezpieczone,
    - przy wpisie ostrzeżenia – ujawnia się rodzaj ostrzeżenia określony w postanowieniu sądu lub prokuratora,
    - przy wpisie roszczenia – ujawnia się treść roszczenia i wskazanie prawa, którego roszczenie dotyczy,
    - przy wpisie prawa osobistego – ujawnia się rodzaj ujawnianego prawa oraz treść prawa,
    - przy wpisie ograniczenia w rozporządzeniu nieruchomością – ujawnia się rodzaj ograniczenia i sposób ograniczenia,
    - przy innym wpisie – wymienia się rodzaj ujawnianych danych,

- c) 3.4.1.3 „przedmiot wykonywania” – jeżeli wykonywanie prawa ograniczono do części nieruchomości lub ujawnione roszczenie lub ograniczenie w rozporządzeniu nieruchomości dotyczy tylko części nieruchomości – wskazanie tej części; w przypadku nieruchomości gruntowej – według danych ewidencji gruntów i budynków,
  - d) 3.4.1.4 „pierwszeństwo” – wskazanie, że właściciel lub użytkownik wieczysty dokonał zastrzeżenia pierwszeństwa przed tym prawem lub roszczeniem wyższego lub równego z tym prawem lub roszczeniem dla innego prawa lub roszczenia,
  - e) 3.4.1.5 „prawo lub roszczenie uprawnione z pierwszeństwa” – numer lub numery prawa lub roszczenia, dla którego dokonano zastrzeżenia pierwszeństwa, wpisywane z urzędu z chwilą ujawnienia tego prawa w księdze wieczystej,
  - f) 3.4.1.6 „nieruchomość współobciążona” – podane w odpowiednich podpolach:
    - A: numer księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości współobciążonej, do której przeniesiono prawo, roszczenie, ograniczenie w rozporządzeniu nieruchomości lub ostrzeżenie,
    - B: numer wpisu, pod którym w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości współobciążonej prawem, roszczeniem, ograniczeniem lub ostrzeżeniem ujawniono to prawo, roszczenie, ograniczenie lub ostrzeżenie,
  - g) 3.4.1.7 „rodzaj zmiany” – opisanie zmian dokonanych we wpisie prawa, roszczenia, ograniczenia lub ostrzeżenia z powołaniem pól, których zmiana dotyczy;
- 2) w podrubryce: 3.4.2 – „Skarb Państwa”, 3.4.3 – „jednostka samorządu terytorialnego (związek międzygminny)”, 3.4.4 – „inna osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną”, 3.4.5 – „osoba fizyczna”:
przy dokonywaniu wpisów w powyższych podrubrykach osobę uprawnioną według treści prawa lub roszczenia lub osobę, której roszczenie zostało przez wpis ostrzeżenia zabezpieczone, ujawnia się odpowiednio w polach analogicznych do pól działu II „własność” rubryki 2.2 „właściciel”, o których mowa w § 35, z pominięciem pól odpowiednio: 2.2.2.1, 2.2.3.1, 2.2.4.1, 2.2.5.1 „udział w prawie”;
- 3) w podrubryce 3.4.6 „wskazanie innej nieruchomości” następujące pola:
- a) 3.4.6.1 „numer księgi” – numer księgi, w której ujawniono nieruchomość władnącą,

- b) 3.4.6.2 „inne informacje” – inne istotne informacje o nieruchomości wskazanej w polu 3.4.6.1 „numer księgi”.

§ 48. W dziale III jest dopuszczalne zamieszczenie więcej niż jednego elementu, zgodnie z § 6 ust. 1 i 4, w odniesieniu do:

- 1) zestawu rubryk: 3.2, 3.3, 3.4;
- 2) podrubryk: 3.4.2, 3.4.3, 3.4.4, 3.4.5, 3.4.6;
- 3) pól: 3.4.1.6, 3.4.1.7.

Rozdział 6

Struktura działu IV księgi wieczystej

§ 49. 1. Dział IV „Hipoteka” jest podzielony na rubryki: (4.2) – numer hipoteki (roszczenia), (4.3) – napis, (4.4) – treść wpisu, (4.8) – uprawnienie do rozporządzania opróżnionym miejscem hipotecznym.

2. Rubryka 4.4 „treść wpisu” jest podzielona na podrubryki: 4.4.1 – treść hipoteki (roszczenia), 4.4.2 – Skarb Państwa, 4.4.3 – jednostka samorządu terytorialnego (związek międzygminny), 4.4.4 – inna osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, 4.4.5 – osoba fizyczna.

§ 50. Rubryka 4.2 „numer hipoteki (roszczenia)” obejmuje jedno pole 4.2.0.1 „numer hipoteki (roszczenia)”, w którym wpisuje się kolejny numer hipoteki (roszczenia) ujawnianej w księdze wieczystej.

§ 51. Rubryka 4.3 „napis” obejmuje jedno pole 4.3.0.1 „napis” – napis w brzmieniu:

- 1) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego”;
- 2) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego i własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość”;
- 3) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego i urządzenia stanowiącego odrębny przedmiot własności”;
- 4) „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego, własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość i urządzenia stanowiącego odrębny przedmiot własności”;
- 5) „wszelkie prawa, roszczenia i ograniczenia ciężące na lokalach wyodrębnionych z nieruchomości ciężą na związanych z nimi udziałach we współwłasności lub współużytkowaniu wieczystym”.

§ 52. W rubryce 4.4 „treść wpisu” wpisuje się dane dotyczące hipoteki lub roszczenia o ustanowienie hipoteki oraz dane dotyczące wierzyciela hipotecznego lub dane dotyczące administratora hipoteki.

§ 53. Rubryka 4.4 „treść wpisu” obejmuje:

- 1) w podrubryce 4.4.1 „treść hipoteki (roszczenia)” następujące pola:
  - a) 4.4.1.1 „rodzaj hipoteki (roszczenia)” – wskazanie rodzaju hipoteki ujawnianej w księdze wieczystej; w przypadku roszczenia o ustanowienie hipoteki – treść roszczenia co do rodzaju hipoteki, której dotyczy roszczenie,
  - b) 4.4.1.2 „suma” – wyrażona cyframi arabskimi oznaczona suma hipoteki lub suma hipoteki, która ma być ustanowiona według treści roszczenia,
  - c) 4.4.1.3 „suma słownie” – wyrażona słownie suma hipoteki,
  - d) 4.4.1.4 „waluta sumy” – oznaczenie pieniądza, w jakim jest wyrażona hipoteka,
  - e) 4.4.1.5 „odsetki” – określenie w odpowiednich podpolach:
    - A: rodzaju odsetek,
    - B: wysokości odsetek,
  - f) 4.4.1.6 „udział” – jeżeli przedmiotem zabezpieczenia hipoteką jest udział w prawie – wskazanie numeru udziału w prawie ujawnionego w dziale II,
  - g) 4.4.1.7 „hipoteka na wierzytelności hipotecznej” – jeżeli przedmiotem zabezpieczenia hipoteką jest wierzytelność hipoteczna – wskazanie numeru hipoteki zabezpieczającej tę wierzytelność hipoteczną,
  - h) 4.4.1.8 „oznaczenie wierzytelności i stosunku prawnego” – oznaczenie wierzytelności zabezpieczonych hipoteką wynikających z określonych stosunków prawnych, określane w odpowiednich podpolach:
    - A: „Numer wierzytelności” – kolejny numer wierzytelności zabezpieczonej hipoteką,
    - B: „Wierzytelność” – oznaczenie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką,
    - C: „Stosunek prawny” – oznaczenie stosunku prawnego, z którego wynika wierzytelność zabezpieczona hipoteką,
  - i) 4.4.1.9 „termin zapłaty” – termin zapłaty zabezpieczonej wierzytelności, w przypadku kredytu – termin spłaty kredytu,
  - j) 4.4.1.10 „pierwszeństwo” – wskazanie, że:
    - właściciel, użytkownik wieczysty lub uprawniony dokonał zastrzeżenia pierwszeństwa przed hipoteką lub roszczeniem wyższego lub równego z tą hipoteką lub roszczeniem dla innego prawa lub roszczenia,

- hipotece zabezpieczającej przelaną wierzytelność przysługuje pierwszeństwo hipoteki, która zabezpieczała wierzytelność przed przelewem, ze wskazaniem numeru tej hipoteki,
  - hipoteka powstała w wyniku podziału hipoteki i przysługuje jej pierwszeństwo hipoteki podlegającej podziałowi ze wskazaniem numeru tej hipoteki,
  - hipoteka została przeniesiona na opróżnione miejsce hipoteczne i przysługuje jej pierwszeństwo hipoteki, której opróżnionym miejscem hipotecznym rozporządzono, ze wskazaniem numeru tej hipoteki,
  - hipoteka została ustanowiona na opróżnionym miejscu hipotecznym i przysługuje jej pierwszeństwo hipoteki, której opróżnionym miejscem hipotecznym rozporządzono, ze wskazaniem numeru tej hipoteki,
  - wierzycielowi hipotecznemu przysługuje roszczenie o przeniesienie jego hipoteki na miejsce opróżnione przez inną hipotekę ze wskazaniem numeru hipoteki, której miejsca hipotecznego dotyczy roszczenie,
- k) 4.4.1.11 „hipoteka lub roszczenie uprawnione z pierwszeństwa” – numer lub numery prawa lub roszczenia, dla którego dokonano zastrzeżenia pierwszeństwa, wpisywane z urzędu z chwilą ujawnienia tego prawa w księdze wieczystej,
- l) 4.4.1.12 „księga współobciążona” – podane w odpowiednich podpolach:
- A: numer księgi wieczystej, prowadzonej dla nieruchomości współobciążonej hipoteką ujawnianą w księdze wieczystej,
- B: numer, pod którym w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości współobciążonej hipoteką ujawniono tę hipotekę,
- m) 4.4.1.13 „inne informacje”:
- informacja o numerze księgi wieczystej prowadzonej przez inny wydział ksiąg wieczystych dla nieruchomości współobciążonej hipoteką łączną oraz nazwa i siedziba sądu prowadzącego tę księgę wieczystą,
  - informacje o zajęciu wierzytelności zabezpieczonej hipoteką,
  - informacje o wpisaniu hipoteki do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych,
  - informacje o zakresie zabezpieczenia poszczególnych wierzytelności w przypadku ustanowienia hipoteki na rzecz administratora hipoteki,
  - informacje o sposobie podziału hipoteki w razie podziału nieruchomości polegającego na ustanowieniu odrębnej własności lokalu lub wydzieleniu

z dotychczasowej nieruchomości odrębnej nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinnym,

- informacje o przelewie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką w przypadku przelewu jednej z kilku wierzytelności zabezpieczonych hipoteką,
- inne istotne informacje o treści hipoteki lub roszczenia lub wierzytelności zabezpieczonej hipoteką lub roszczeniem, niewymienione w żadnym z powyższych podpól i pól,

n) 4.4.1.14 „numer hipoteki w RZHLZ” – jeżeli hipoteka zabezpieczająca wierzytelność banku hipotecznego została wpisana do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych – numer, pod jakim hipoteka została wpisana w rejestrze,

o) 4.4.1.15 „rodzaj zmiany” – opisanie zmian dokonanych we wpisie hipoteki lub roszczenia o ustanowienie hipoteki z powołaniem pól, których zmiana dotyczy;

2) w podrubryce: 4.4.2 – Skarb Państwa, 4.4.3 – jednostka samorządu terytorialnego (związek międzygminny), 4.4.4 – inna osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, 4.4.5 – osoba fizyczna:

przy dokonywaniu wpisów w powyższych podrubrykach dane dotyczące wierzyciela hipotecznego lub administratora hipoteki ujawnia się odpowiednio w polach analogicznych do pól działu II „własność”, rubryki 2.2 „właściciel”, o których mowa w § 35, z pominięciem pól odpowiednio: 2.2.2.1, 2.2.3.1, 2.2.4.1, 2.2.5.1 „udział w prawie”, a w przypadku hipoteki zabezpieczającej wierzytelność banku w polu 4.4.4.1 „nazwa” wpisuje się firmę banku i określenie oddziału, w przypadku zaś hipoteki zabezpieczającej wierzytelność spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej – nazwę SKOK. W przypadku ujawnienia administratora hipoteki dodatkowo w polach 4.4.2.5., 4.4.3.7, 4.4.4.5, 4.4.5.8 „administrator hipoteki” wpisuje się informację „administrator hipoteki”.

§ 54. Rubryka 4.8 „uprawnienie do rozporządzania opróżnionym miejscem hipotecznym” obejmuje jedno pole 4.8.0.1 „uprawnienie do rozporządzania opróżnionym miejscem hipotecznym”, w którym wpisuje się uprawnienie do rozporządzania opróżnionym miejscem hipotecznym ze wskazaniem numeru hipoteki, której miejsca uprawnienie dotyczy; w przypadku częściowego opróżnienia miejsca hipotecznego dodatkowo ujawnia się część, w jakiej właścicielowi przysługuje uprawnienie do rozporządzania opróżnionym miejscem hipotecznym.

§ 55. W dziale IV jest dopuszczalne zamieszczenie więcej niż jednego elementu, zgodnie z § 6 ust. 1 i 4, w odniesieniu do:

- 1) zestawu rubryk: 4.2, 4.3, 4.4;
- 2) podrubryk: 4.4.2, 4.4.3, 4.4.4, 4.4.5;
- 3) pól: 4.4.1.6, 4.4.1.7, 4.4.1.8, 4.4.1.10., 4.4.1.12, 4.4.1.15, 4.8.0.1.

Dział III

Struktura informacji o wniosku, podstawie wpisu i adnotacji w księdze wieczystej

Rozdział 1

Struktura danych o wniosku i wpisie w księdze wieczystej

§ 56. 1. Struktura danych o wniosku i chwili wpisu lub adnotacji w księdze wieczystej składa się z jednej rubryki „dane o wniosku i chwili wpisu” – odpowiednio: 1.8 w dziale I-O, 1.13 w dziale I-Sp, 2.7 w dziale II, 3.6 w dziale III i 4.6 w dziale IV.

2. Rubryka „dane o wniosku i chwili wpisu” jest podzielona na podrubryki: „dane o wniosku” – odpowiednio 1.8.1 w dziale I-O, 1.13.1 w dziale I-Sp, 2.7.1 w dziale II, 3.6.1 w dziale III i 4.6.1 w dziale IV oraz „chwila wpisu” – odpowiednio 1.8.2 w dziale I-O, 1.13.2 w dziale I-Sp, 2.7.2 w dziale II, 3.6.2 w dziale III i 4.6.2 w dziale IV.

§ 57. W rubryce „dane o wniosku i chwili wpisu” wpisuje się dane o wniosku lub postępowaniu wszczętym z urzędu na skutek zawiadomienia sądu, organu administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego, jednostki prowadzącej ewidencję gruntów i budynków lub notariusza sporządzającego akt poświadczenia dziedziczenia oraz ujawnia się chwilę wpisu.

§ 58. Rubryka „dane o wniosku i chwili wpisu” odpowiednio: 1.8 w dziale I-O, 1.13 w dziale I-Sp, 2.7 w dziale II, 3.6 w dziale III, 4.6 w dziale IV – obejmuje:

- 1) w podrubryce „dane o wniosku” odpowiednio: 1.8.1 w dziale I-O, 1.13.1 w dziale I-Sp, 2.7.1 w dziale II, 3.6.1 w dziale III, 4.6.1 w dziale IV następujące pola:
  - a) 1.8.1.1, 1.13.1.1, 2.7.1.1, 3.6.1.1, 4.6.1.1 „chwila wpływu” – data, godzina i minuta wpływu wniosku lub wszczęcia postępowania z urzędu,
  - b) 1.8.1.2, 1.13.1.2, 2.7.1.2, 3.6.1.2, 4.6.1.2 „rodzaj dziennika” – rodzaj dziennika, w którym zarejestrowano wniosek o wpis lub w którym odnotowano wszczęcie postępowania z urzędu,

- c) 1.8.1.3, 1.13.1.3, 2.7.1.3, 3.6.1.3, 4.6.1.3 „numer dziennika” – numer wniosku z chwili dokonywania wpisu lub numer nadany postępowaniu wszczętemu z urzędu; jeżeli numer ulegał zmianie – wskazanie ostatniego numeru, pod którym było prowadzone postępowanie,
  - d) 1.8.1.4, 1.13.1.4, 2.7.1.4, 3.6.1.4, 4.6.1.4 „czy z urzędu” – wskazanie, czy numer dziennika jest numerem nadanym postępowaniu wszczętemu z urzędu,
  - e) 1.8.1.5, 1.13.1.5, 2.7.1.5, 3.6.1.5, 4.6.1.5 „numer karty akt” – numer lub numery karty akt księgi wieczystej, pod którymi znajduje się wniosek,
  - f) 1.8.1.6, 1.13.1.6, 2.7.1.6, 3.6.1.6, 4.6.1.6 „numer księgi” – numer księgi wieczystej, jeżeli wniosek dołączono do akt innej księgi wieczystej;
- 2) w podrubryce „chwila wpisu” odpowiednio: 1.8.2 w dziale I-O, 1.13.2 w dziale I-Sp, 2.7.2 w dziale II, 3.6.2 w dziale III, 4.6.2 w dziale IV pola: 1.8.2.1, 1.13.2.1, 2.7.2.1, 3.6.2.1, 4.6.2.1 „chwila wpisu” – data lub chwila dokonania wpisu, przeniesiona podczas migracji, lub data, godzina i minuta wprowadzana w momencie dokonania wpisu.

Rozdział 2

Struktura informacji o podstawie wpisu w dziale I-O księgi wieczystej

§ 59. Informacja o podstawie oznaczenia lub sprostowania oznaczenia w dziale I-O składa się z jednej rubryki (1.7) – podstawa oznaczenia (sprostowania), podzielonej na pola:

- 1) 1.7.0.1 „podstawa oznaczenia (sprostowania)” – rodzaj dokumentu ewidencji gruntów i budynków lub spółdzielni mieszkaniowej, stanowiący podstawę oznaczenia lub sprostowania oznaczenia nieruchomości w dziale I-O;
- 2) 1.7.0.2 „data sporządzenia” – data sporządzenia dokumentu będącego podstawą dokonania wpisu lub data bezpośredniego sprawdzenia;
- 3) 1.7.0.3 „nazwa organu” – nazwa organu prowadzącego ewidencję gruntów i budynków lub nazwa spółdzielni mieszkaniowej;
- 4) 1.7.0.4 „siedziba organu” – siedziba organu prowadzącego ewidencję gruntów i budynków lub spółdzielni mieszkaniowej;
- 5) 1.7.0.5 „numer karty akt” – numer lub numery karty akt, pod którymi znajduje się dokument stanowiący podstawę oznaczenia nieruchomości lub sprostowania oznaczenia nieruchomości w dziale I-O;

- 6) 1.7.0.6 „numer księgi” – numer księgi wieczystej, jeżeli dokument stanowiący podstawę oznaczenia nieruchomości lub sprostowania oznaczenia nieruchomości w dziale I-O dołączono do akt innej księgi wieczystej.

§ 60. Dopuszczalne jest zamieszczenie więcej niż jednego elementu, zgodnie z § 6 ust. 1 i 4, w odniesieniu do rubryki 1.7.

Rozdział 3

Struktura informacji o podstawie wpisu w działach I-Sp, II, III i IV księgi wieczystej

§ 61. 1. Informacja o podstawie wpisu w dziale I-Sp składa się z jednej rubryki (1.12) – „podstawa wpisu”.

2. Rubryka 1.12 „podstawa wpisu” jest podzielona na podrubryki: 1.12.1 – akt notarialny, 1.12.2 – decyzja administracyjna, 1.12.3 – orzeczenie sądu, 1.12.4 – inna podstawa.

§ 62. Rubryka 1.12 „podstawa wpisu” obejmuje:

- 1) w podrubryce 1.12.1 „akt notarialny” następujące pola:
  - a) 1.12.1.1 „tytuł aktu” – tytuł aktu notarialnego,
  - b) 1.12.1.2 „numer rep A” – numer repertorium A prowadzonego przez notariusza,
  - c) 1.12.1.3 „data sporządzenia” – data sporządzenia aktu notarialnego,
  - d) 1.12.1.4 „imię pierwsze” – imię pierwsze notariusza (zastępcy notariusza),
  - e) 1.12.1.5 „imię drugie” – imię drugie notariusza (zastępcy notariusza),
  - f) 1.12.1.6 „nazwisko / pierwszy człon nazwiska złożonego” – nazwisko lub pierwszy człon nazwiska złożonego notariusza (zastępcy notariusza),
  - g) 1.12.1.7 „drugi człon nazwiska złożonego” – drugi człon nazwiska złożonego notariusza (zastępcy notariusza),
  - h) 1.12.1.8 „siedziba” – siedziba kancelarii notarialnej,
  - i) 1.12.1.9 „numer karty akt” – numer lub numery karty akt księgi wieczystej, pod którymi znajduje się akt notarialny,
  - j) 1.12.1.10 „numer księgi” – numer księgi wieczystej, jeżeli dokument dołączono do akt innej księgi wieczystej;
- 2) w podrubryce 1.12.2 „decyzja administracyjna” następujące pola:
  - a) 1.12.2.1 „przedmiot decyzji” – określenie rodzaju decyzji, wynikającej z podstawy prawnej jej wydania,
  - b) 1.12.2.2 „numer decyzji” – numer decyzji,

- c) 1.12.2.3 „data wydania decyzji” – data wydania decyzji,
  - d) 1.12.2.4 „oznaczenie organu” – oznaczenie organu, który wydał decyzję,
  - e) 1.12.2.5 „siedziba organu” – siedziba organu, który wydał decyzję,
  - f) 1.12.2.6 „numer karty akt” – numer lub numery karty akt księgi wieczystej, pod którymi znajduje się decyzja administracyjna,
  - g) 1.12.2.7 „numer księgi” – numer księgi wieczystej, jeżeli dokument dołączono do akt innej księgi wieczystej;
- 3) w podrubryce 1.12.3 „orzeczenie sądu” następujące pola:
- a) 1.12.3.1 „rodzaj i przedmiot orzeczenia” – określenie rodzaju i przedmiotu orzeczenia,
  - b) 1.12.3.2 „sygnatura akt” – określenie sygnatury akt,
  - c) 1.12.3.3 „data wydania orzeczenia” – data wydania orzeczenia,
  - d) 1.12.3.4 „nazwa sądu” – wskazanie sądu, który wydał orzeczenie, wraz z określeniem nazwy i numeru wydziału,
  - e) 1.12.3.5 „siedziba sądu” – siedziba sądu, który wydał orzeczenie,
  - f) 1.12.3.6 „numer karty akt” – numer lub numery karty akt księgi wieczystej, pod którymi znajduje się orzeczenie sądu,
  - g) 1.12.3.7 „numer księgi” – numer księgi wieczystej, jeżeli dokument dołączono do akt innej księgi wieczystej;
- 4) w podrubryce 1.12.4 „inna podstawa” następujące pola:
- a) 1.12.4.1 „wskazanie podstawy” – szczegółowy opis dokumentu, obejmujący dane o jego treści, a jeżeli podstawą jest przepis prawa stanowiący podstawę wpisu – rodzaj i tytuł aktu prawnego oraz wskazanie miejsca ogłoszenia,
  - b) 1.12.4.2 „sygnatura” – jeżeli podstawą wpisu jest dokument opatrzony sygnaturą – wskazanie tej sygnatury, zaś w przypadku gdy podstawą wpisu jest akt prawny – powołanie numeru jednostki redakcyjnej tego aktu,
  - c) 1.12.4.3 „data wydania” – data wystawienia dokumentu, a jeżeli podstawą wpisu jest akt prawny – wskazanie daty jego uchwalenia lub wydania,
  - d) 1.12.4.4 „wystawca” – jeżeli podstawą wpisu jest dokument – wskazanie jego wystawcy, zaś w przypadku gdy podstawą wpisu jest akt prawny niebędący ustawą – wskazanie organu, który wydał ten akt,

- e) 1.12.4.5 „numer karty akt” – jeżeli podstawą wpisu jest dokument – wskazanie numeru lub numerów karty akt księgi wieczystej, pod którymi znajduje się ten dokument,
- f) 1.12.4.6 „numer księgi” – jeżeli podstawą wpisu jest dokument – wskazanie numeru księgi wieczystej, jeżeli dokument ten dołączono do akt innej księgi wieczystej.

§ 63. 1. Informacja o podstawie nabycia w dziale II składa się z jednej rubryki (2.6) – „podstawa nabycia”.

2. Rubryka 2.6 „podstawa nabycia” jest podzielona na podrubryki: 2.6.1 – akt notarialny, 2.6.2 – decyzja administracyjna, 2.6.3 – orzeczenie sądu, 2.6.4 – inna podstawa.

§ 64. Przy dokonywaniu wpisów w dziale II w rubryce „podstawa nabycia” podstawę ujawnia się odpowiednio w polach analogicznych do pól działu I-Sp „spis praw związanych z własnością”, rubryki 1.12 „podstawa wpisu”, o których mowa w § 62.

§ 65. 1. Informacja o podstawie wpisu w dziale III składa się z jednej rubryki (3.5) – „podstawa wpisu”.

2. Rubryka 3.5 „podstawa wpisu” jest podzielona na podrubryki: 3.5.1 – akt notarialny, 3.5.2 – decyzja administracyjna, 3.5.3 – orzeczenie sądu, 3.5.4 – inna podstawa.

§ 66. Przy dokonywaniu wpisów w dziale III w rubryce „podstawa wpisu” podstawę ujawnia się odpowiednio w polach analogicznych do pól działu I-Sp „spis praw związanych z własnością”, rubryki 1.12 „podstawa wpisu”, o których mowa w § 62.

§ 67. 1. Informacja o podstawie wpisu w dziale IV składa się z jednej rubryki (4.5) – „podstawa wpisu”.

2. Rubryka 4.5 „podstawa wpisu” jest podzielona na podrubryki: 4.5.1 – akt notarialny, 4.5.2 – decyzja administracyjna, 4.5.3 – orzeczenie sądu, 4.5.4 – inna podstawa.

§ 68. Przy dokonywaniu wpisów w dziale IV w rubryce „podstawa wpisu” podstawę ujawnia się odpowiednio w polach analogicznych do pól działu I-Sp „spis praw związanych z własnością”, rubryki 1.12 „podstawa wpisu”, o których mowa w § 62.

§ 69. Dopuszczalne jest zamieszczenie więcej niż jednego elementu, zgodnie z § 6 ust. 1 i 4, w odniesieniu do rubryk: 1.12, 2.6, 3.5, 4.5.

Dział IV

Operacje na księgach wieczystych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 70. Wzmianka o wniosku składa się z kodu wydziału, kolejnego numeru dziennika ksiąg wieczystych (dz. kw.), którym został oznaczony wniosek, z dodaniem dwóch końcowych cyfr danego roku i numeru żądania.

§ 71. 1. Z chwilą zarejestrowania wniosku w dziale, którego dotyczy zawarte we wniosku żądanie, odpowiednio w polach: 1.1.0.1, 1.10.0.1, 2.1.0.1, 3.1.0.1, 4.1.0.1 „wzmianka” zamieszcza się wzmiankę o wniosku.

2. Jeżeli wniosek zawiera więcej niż jedno żądanie, zamieszcza się tyle wzmianek, ile żądań zawiera wniosek.

3. Wzmiankę o wniosku o odłączenie części lub całości nieruchomości lub wyodrębnienie lokalu zamieszcza się w polu 1.1.0.1 „wzmianka” księgi, której dotyczy wniosek, a w przypadku żądania przyłączenia odłączonej części lub całości nieruchomości do już istniejącej księgi – także w polu 1.1.0.1 „wzmianka” tej księgi.

§ 72. 1. Informację o podstawie wykreślenia wzmianki zamieszcza się odpowiednio w polach: 1.1.0.4, 1.10.0.4, 2.1.0.4, 3.1.0.4, 4.1.0.4 „omówienie wykreślenia”.

2. Omyłkowo zamieszczoną wzmiankę o wniosku usuwa się ze wskazaniem odpowiednio w polu, o którym mowa w ust. 1, informacji o przyczynie jej usunięcia. W miarę potrzeby wzmiankę o wniosku zamieszcza się w sposób, o którym mowa w § 71.

§ 73. W księdze wieczystej wraz z zamieszczeniem lub wykreśleniem wzmianki o wniosku zapisuje się datę, godzinę i minutę jej zamieszczenia w polach odpowiednio: 1.1.0.2, 1.10.0.2, 2.1.0.2, 3.1.0.2, 4.1.0.2 lub wykreślenia w polach odpowiednio: 1.1.0.3, 1.10.0.3, 2.1.0.3, 3.1.0.3, 4.1.0.3.

§ 74. Przepisy § 70–73 stosuje się odpowiednio do wzmianki o wszczęciu postępowania z urzędu, o apelacji, o skardze kasacyjnej i o skardze na orzeczenie referendarza sądowego.

§ 75. 1. Wpisów lub adnotacji w księdze wieczystej dokonuje się wielkimi literami.

2. Wpisów lub adnotacji w księdze wieczystej dokonuje się z użyciem znaków pisarskich dopuszczalnych w systemie informatycznym. Wykaz znaków pisarskich

dopuszczalnych w systemie informatycznym oraz zasady wpisu danych w razie wystąpienia znaku pisarskiego niewystępującego w tablicy określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Przy dokonywaniu wpisów można posługiwać się jedynie skrótami przyjętymi w systemie informatycznym ksiąg wieczystych.

§ 76. 1. Dane dotyczące nieruchomości gruntowych i budynkowych wpisuje się w księdze wieczystej na podstawie wyrysu z mapy ewidencyjnej oraz wypisu z rejestru gruntów lub innego dokumentu sporządzonego na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

2. Jeżeli zmiana oznaczenia nieruchomości, o których mowa w ust. 1, dotyczy wyłącznie położenia nieruchomości, numeracji działek ewidencyjnych, obrębu ewidencyjnego lub sposobu korzystania z nieruchomości, podstawę wpisu w księdze wieczystej stanowi wypis z rejestru gruntów.

3. Dokumenty wymienione w ust. 1 i 2 powinny być zaopatrzone w klauzulę właściwego organu prowadzącego ewidencję gruntów i budynków stwierdzającą, że są przeznaczone do dokonywania wpisów w księgach wieczystych.

4. Oznaczenia gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste dokonuje się na podstawie dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2.

5. Jeżeli odrębna własność budynku powstała jednocześnie z oddaniem gruntu w użytkowanie wieczyste, podstawę oznaczenia budynku stanowi umowa użytkowania wieczystego i sprzedaży budynku lub decyzja administracyjna właściwego organu.

6. W przypadku gdy odrębna własność budynku i innego urządzenia powstała po oddaniu gruntu w użytkowanie wieczyste, podstawę ich oznaczenia stanowią wypis z rejestru gruntów, wypis z rejestru budynków lub wypis z kartoteki budynków oraz wyrys z mapy ewidencyjnej, zawierający usytuowanie budynku na gruncie, a także oświadczenie wnioskodawcy obejmujące dane o budynku dotyczące liczby kondygnacji, powierzchni użytkowej oraz dane dotyczące przeznaczenia budynku, o ile z powyższych dokumentów te dane nie wynikają.

§ 77. Lokal będący przedmiotem odrębnej własności oznacza się na podstawie aktu notarialnego lub orzeczenia sądu, a także wypisu z rejestru gruntów, wypisu z rejestru lokali lub wypisu z kartoteki lokali, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

§ 78. 1. Podstawą oznaczenia lokalu, do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, jest zaświadczenie o powierzchni i położeniu lokalu, wydane przez właściwą spółdzielnię mieszkaniową.

2. Podstawą oznaczenia domu jednorodzinnego, do którego przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, jest zaświadczenie o powierzchni i położeniu domu jednorodzinnego, wydane przez właściwą spółdzielnię mieszkaniową, oraz wypis z rejestru gruntów.

§ 79. Obszar nieruchomości gruntowej, powierzchnię użytkową budynku, powierzchnię użytkową lokalu wraz z powierzchnią pomieszczeń przynależnych wyraża się w jednostce miary określonej w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków.

§ 80. Sprostowanie oznaczenia nieruchomości nie wymaga wprowadzenia zmian w rubrykach obejmujących dane o podstawie oznaczenia nieruchomości i dane o wniosku.

§ 81. Jeżeli budynek lub urządzenie, które mają być przedmiotem ujawnienia w księdze wieczystej, są położone na więcej niż jednej nieruchomości, dla których są prowadzone księgi wieczyste, ujawnienia dokonuje się w każdej z ksiąg poprzez wypełnienie odpowiednio pól 1.4.2.10 lub 1.4.3.3.

§ 82. W dziale I-O w rubryce 1.6 „zgodność z danymi ewidencji gruntów i budynków” odnotowuje się wynik sprawdzenia danych wskazanych we wniosku i ujawnionego w księdze wieczystej oznaczenia nieruchomości z danymi ewidencji gruntów i budynków.

§ 83. Wpisu zmiany imion i nazwisk, firm oraz nazw i siedzib podmiotów ujawnionych w działach II, III i IV księgi wieczystej dokonuje się na podstawie dokumentów urzędowych.

§ 84. Dokonując wpisu w księdze wieczystej, na podstawie danych zawartych we wniosku i załączonych do niego dokumentach, uzupełnia się dane podmiotów ujawnionych w poszczególnych działach księgi wieczystej, w polach podrubryk „osoba fizyczna” lub „inna osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną”.

§ 85. 1. Przy dokonywaniu wpisu prawa użytkowania wieczystego wpisy właściciela nieruchomości nie ulegają zmianie.

2. W przypadku przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności wykreśla się wpis w dziale I-Sp w podrubryce 1.11.2 „prawo użytkowania wieczystego” oraz wszystkie

wpisy ujawnione w dziale II „własność” i w tym dziale w rubryce „właściciel” ujawnia się nowego właściciela pod kolejnym numerem udziału w prawie.

3. W przypadku wygaśnięcia użytkowania wieczystego wykreśla się wpis w dziale I-Sp w podrubryce 1.11.2 „prawo użytkowania wieczystego” oraz wszystkie wpisy ujawnione w dziale II „własność”, które dotyczą użytkownika wieczystego.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 i 3, we wszystkich działach księgi wieczystej usuwa się też napisy, które były zamieszczone w związku z wykreślanym wpisem.

§ 86. 1. W przypadku dokonywania wpisu prawa użytkowania wieczystego w działach księgi wieczystej, w których jest dokonywany wpis, z wyjątkiem działu I-O, ujawnia się napis „wpisy dotyczące użytkowania wieczystego” odpowiednio w polach: 1.11.1.2, 2.3.0.2, 2.4.1.1, 3.3.0.1, 4.3.0.1.

2. W przypadku ujawnienia budynku stanowiącego odrębny od gruntu przedmiot własności, napis, o którym mowa w ust. 1, uzupełnia się przez dodanie wyrazów: „i własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość”.

3. W przypadku ujawnienia urządzenia stanowiącego odrębną własność napis, o którym mowa w ust. 1, uzupełnia się przez dodanie wyrazów: „i urządzenia stanowiącego odrębny przedmiot własności”.

§ 87. W dziale II „własność” w kolejnych rubrykach „podstawa nabycia” wpisuje się wszystkie podstawy nabycia odnoszące się do ujawnienia przejścia prawa po ostatniej osobie ujawnionej.

§ 88. Jeżeli prawo przysługuje kilku osobom wspólnie, wymienia się we wpisie udział każdego ze współuprawnionych wyrażony ułamkiem zwykłym, a przy dokonywaniu kolejnego wpisu wielkość udziału w prawie przelicza się przez sprowadzenie do wspólnego mianownika.

§ 89. Wpisu dotyczącego sposobu wykonywania zarządu nieruchomością wspólną oraz oznaczenia osoby zarządcy dokonuje się w dziale III „prawa, roszczenia i ograniczenia” w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, z której wyodrębniono lokale.

§ 90. W przypadku dokonywania wpisu służebności gruntowej w dziale III „prawa, roszczenia i ograniczenia” księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości obciążonej, dokonuje się równocześnie wpisu w dziale I-Sp „spis praw związanych z własnością” księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości władnącej.

§ 91. 1. Jeżeli prawo, roszczenie, inny ciężar lub ograniczenie obciąża dwie albo więcej nieruchomości, przy każdym wpisie zaznacza się to z urzędu, wymieniając wszystkie nieruchomości obciążone.

2. W razie założenia nowej księgi wieczystej dla części obciążonej nieruchomości bądź przeniesienia części obciążonej nieruchomości do innej księgi wieczystej sąd z urzędu przenosi do współobciążenia wszystkie prawa, roszczenia, inne ciężary lub ograniczenia ciążące na nieruchomości.

3. W przypadku wykreślenia prawa, roszczenia, innego ciężaru lub ograniczenia, które wygasło względem jednej nieruchomości i zostało z niej wykreślone, sąd z urzędu ujawnia ten fakt w pozostałych księgach wieczystych prowadzonych dla współobciążonych nieruchomości.

4. Prawa, roszczenia, inne ciężary lub ograniczenia, które wygasły względem wszystkich nieruchomości obciążonych, wykreśla się z urzędu we wszystkich księgach wieczystych nieruchomości współobciążonych, mimo że został złożony wniosek o wykreślenie tylko w jednej księdze wieczystej.

5. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

§ 92. W przypadku przyłączenia się do postępowania egzekucyjnego z nieruchomości kolejnego wierzyciela dokonuje się zmiany wpisu w dziale III księgi wieczystej w sposób określony w § 96 ust. 1.

§ 93. Dokonując wpisów hipotek powstałych po dniu 19 lutego 2011 r., nie wypełnia się pól 4.4.1.5 „odsetki” oraz 4.4.1.9 „termin zapłaty”.

§ 94. 1. Jeżeli hipoteka umowna łączna została ustanowiona na nieruchomościach, dla których księgi wieczyste prowadzi więcej niż jeden sąd rejonowy, każdy z tych sądów zawiadamia pozostałe o dokonany wpisie lub o innym sposobie załatwienia wniosku.

2. Sąd, który otrzymał zawiadomienie o dokonany wpisie hipoteki umownej łącznej w księdze wieczystej, do której prowadzenia jest właściwy inny sąd rejonowy, zamieszcza w księdze wieczystej, do której prowadzenia jest właściwy, numery ksiąg wieczystych prowadzonych dla nieruchomości współobciążonych oraz nazwę i siedzibę sądu.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do wydziałów ksiąg wieczystych, o ile jest ich więcej niż jeden w danym sądzie rejonowym.

§ 95. Sprostowania usterek wpisu, o których mowa w art. 626¹³ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 102 i 293), dokonuje się niezwłocznie po ich dostrzeżeniu. Jednocześnie z wydaniem postanowienia o sprostowaniu usterek wpisu wprowadza się odpowiednie zmiany w polach oraz jeżeli sprostowanie usterek wpisu jest dokonywane w działach I-Sp, III lub IV, wskazuje się pola, których sprostowanie dotyczy, i ujawnia się, że jest to sprostowanie w polu „rodzaj zmiany”: 1.11.1.7 w dziale I-Sp, 3.4.1.7 w dziale III lub 4.4.1.15 w dziale IV.

§ 96. 1. Zmiany wpisu dokonuje się poprzez odpowiednie zmiany w polach oraz jeżeli zmiana jest dokonywana w działach I-Sp, III lub IV, poprzez wskazanie pól, których zmiana dotyczy, i ich opisanie w polu „rodzaj zmiany”: 1.11.1.7 w dziale I-Sp, 3.4.1.7 w dziale III lub 4.4.1.15 w dziale IV. Numery praw (dział I-Sp), udziałów w prawie (dział II), wpisów (dział III), hipotek (roszczeń) (dział IV) nie ulegają zmianie.

2. W przypadku częściowego wykreślenia sumy hipoteki lub roszczenia o ustanowienie hipoteki, pod tym samym numerem, w polu 4.4.1.2 „suma”, wpisuje się sumę hipoteki pozostałą po odliczeniu kwoty podlegającej wykreśleniu oraz zamieszcza się w polu 4.4.1.15 „rodzaj zmiany” opis zmiany ze wskazaniem pola, którego zmiana dotyczy.

§ 97. 1. Wykreślenia części wpisu dokonuje się poprzez zamieszczenie odpowiednio w polu „rodzaj zmiany”: 1.11.1.7 w dziale I-Sp, 3.4.1.7 w dziale III, 4.4.1.15 w dziale IV opisu wykreślenia ze wskazaniem pól, których wykreślenie dotyczy. Numery praw (dział I-Sp), udziałów w prawie (dział II), wpisów (dział III), hipotek (roszczeń) (dział IV) nie ulegają zmianie.

2. Wykreślenie wpisu polega na wykreśleniu wszystkich jego elementów z rubryk, podrubryk, pól i podpól oznaczonych numerem danego wpisu.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, usuwa się też napisy, które były zamieszczone w związku z wykreślanym wpisem.

§ 98. 1. W przypadku przelewu jednej z kilku wierzytelności zabezpieczonych hipoteką wykreśla się częściowo sumę hipoteki, wpisując w podrubryce 4.4.1. „treść hipoteki (roszczenia)” w polu 4.4.1.2. „suma” sumę hipoteki pozostałą po odliczeniu kwoty podlegającej wykreśleniu, oraz ujawnia się w polu „inne informacje” hipotekę, której suma podlega częściowemu wykreśleniu, informację o przelewie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, zamieszczać w polu 4.4.1.15 „rodzaj zmiany” opis zmiany ze wskazaniem pól, których zmiana dotyczy.

2. Hipotekę zabezpieczającą przelaną wierzytelność wpisuje się pod kolejnym numerem hipoteki, ujawniając w podrubryce 4.4.1. „treść hipoteki (roszczenia)” w polu 4.4.1.10 „pierwszeństwo” informację, że hipotece przysługuje pierwszeństwo hipoteki, która zabezpieczała wierzytelność przed przelewem, ze wskazaniem numeru tej hipoteki.

§ 99. W przypadku podziału hipoteki zabezpieczającej kilka wierzytelności wykreśla się istniejący wpis hipoteki oraz wpisuje się pod kolejnymi numerami hipotek hipoteki powstałe w wyniku podziału. W podrubrykach 4.4.1 „treść hipoteki (roszczenia)” w polach 4.4.1.10 „pierwszeństwo” wpisywanych hipotek ujawnia się informację, że hipoteki powstały w wyniku podziału hipoteki i przysługuje im pierwszeństwo hipoteki podlegającej podziałowi, ze wskazaniem numeru tej hipoteki.

§ 100. W przypadku przeniesienia hipoteki na opróżnione miejsce hipoteczne w podrubryce 4.4.1. „treść hipoteki (roszczenia)” hipoteki podlegającej przeniesieniu w polu 4.4.1.10 „pierwszeństwo” ujawnia się informację, że hipoteka została przeniesiona na opróżnione miejsce hipoteczne i przysługuje jej pierwszeństwo hipoteki, której opróżnionym miejscem hipotecznym rozporządzono, ze wskazaniem numeru tej hipoteki oraz zamieszcza się w polu 4.4.1.15 „rodzaj zmiany” opis zmiany ze wskazaniem pola, którego zmiana dotyczy.

§ 101. W przypadku ustanowienia hipoteki na opróżnionym miejscu hipotecznym wpisuje się hipotekę pod kolejnym numerem hipoteki. W podrubryce 4.4.1. „treść hipoteki (roszczenia)” ustanawianej hipoteki w polu 4.4.1.10 „pierwszeństwo” ujawnia się informację, że hipoteka została ustanowiona na opróżnionym miejscu hipotecznym i przysługuje jej pierwszeństwo hipoteki, której opróżnionym miejscem hipotecznym rozporządzono, ze wskazaniem numeru tej hipoteki.

§ 102. 1. Sąd prowadzący księgę wieczystą, w drodze adnotacji, wykonuje orzeczenie sądu odwoławczego uchylającego w całości lub w części zaskarżony wpis niebędący wykreśleniem przez wykreślenie treści ujawnionych w odpowiednich polach opisanych w dziale II rozporządzenia, a jeżeli zaskarżony wpis jest wykreśleniem – przez przywrócenie treści ujawnionych w tych polach, które zostały wykreślone zaskarżonym wpisem.

2. W razie zmiany zaskarżonego wpisu niebędącego wykreśleniem sąd prowadzący księgę wieczystą, w drodze adnotacji, wykonuje orzeczenie sądu odwoławczego przez wykreślenie treści ujawnionych w odpowiednich polach opisanych w dziale II rozporządzenia i zastąpienie ich treścią zgodną z orzeczeniem sądu odwoławczego, a jeżeli zaskarżony wpis

jest wykreśleniem – przez przywrócenie poprzedniej treści ujawnionej w tych polach, które zostały zmienione, i zastąpienie jej treścią wynikającą z orzeczenia sądu odwoławczego.

3. Do orzeczeń wydanych na skutek rozpoznania skargi na wpis dokonany przez referendarza sądowego przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 2

Zakładanie księgi wieczystej

§ 103. 1. Założenie księgi wieczystej dla nieruchomości jest dokonywane na podstawie wniosku zawierającego:

- 1) oznaczenie nieruchomości, miejsca jej położenia, obszaru oraz sposobu korzystania z nieruchomości;
- 2) wymienienie wszystkich uprawnionych, na których rzecz ma być wpisana własność, w sposób określony w § 35, oraz wskazanie ich adresów;
- 3) powołanie tytułu własności nieruchomości;
- 4) wyszczególnienie ograniczonych praw rzeczowych obciążających nieruchomość lub ograniczeń w rozporządzaniu nieruchomością albo oświadczenie wnioskodawcy, że nie wie o istnieniu takich praw lub ograniczeń.

2. Jeżeli nieruchomość była już wpisana do dotychczasowej księgi wieczystej, a księga ta zaginęła lub uległa zniszczeniu, we wniosku powinien być wskazany numer tej księgi.

3. Jeżeli dla nieruchomości był prowadzony zbiór dokumentów, wniosek powinien zawierać wskazanie numeru tego zbioru.

4. Jeżeli nieruchomość nie miała księgi wieczystej ani zbioru dokumentów, wniosek powinien zawierać odpowiednie oświadczenie w tej sprawie.

§ 104. 1. Do wniosku, o którym mowa w § 103, dołącza się dokumenty stwierdzające nabycie własności nieruchomości określonej we wniosku oraz dokumenty stanowiące podstawę oznaczenia nieruchomości.

2. Jeżeli dokument stwierdzający nabycie własności zaginął lub uległ zniszczeniu, a wnioskodawca nie ma urzędowo poświadczonego odpisu tego dokumentu, powinien powołać inne dowody stwierdzające nabycie własności nieruchomości określonej we wniosku.

3. Obowiązek dołączenia dokumentów stwierdzających nabycie własności nieruchomości nie dotyczy osób, których prawa zostały ujawnione w zbiorze dokumentów.

§ 105. 1. Założenia księgi wieczystej dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu dokonuje się na podstawie wniosku zawierającego:

- 1) oznaczenie miejsca położenia i powierzchni lokalu lub domu jednorodzinnego;
- 2) wymienienie osoby, której przysługuje to prawo, w sposób określony w § 35;
- 3) powołanie tytułu nabycia tego prawa;
- 4) wyszczególnienie ograniczonych praw rzeczowych obciążających to prawo lub ograniczeń w rozporządzaniu tym prawem albo oświadczenie wnioskodawcy, że nie wie o istnieniu takich praw lub ograniczeń.

2. Do wniosku dołącza się dokumenty stwierdzające nabycie prawa wymienionego w ust. 1 oraz dokumenty stanowiące podstawę oznaczenia lokalu lub domu jednorodzinnego, a także dokumenty stanowiące podstawę oznaczenia nieruchomości, z którą lokal lub dom jednorodzinny jest związany.

§ 106. Przepisy § 103 i 104 stosuje się odpowiednio do wniosku o założenie księgi wieczystej: dla odłączanych części nieruchomości gruntowych, dla nieruchomości gruntowych, które nie miały księgi wieczystej albo dla których dotychczasowa księga wieczysta zaginęła lub uległa zniszczeniu, przyłączanych do prowadzonej księgi wieczystej, oraz dla nieruchomości lokalowych wyodrębnianych z księgi wieczystej.

§ 107. 1. Przy zakładaniu księgi wieczystej dla nieruchomości, która nie miała księgi wieczystej albo której dotychczasowa księga wieczysta zaginęła lub uległa zniszczeniu, bierze się z urzędu pod uwagę w szczególności zbiory dokumentów, dokumenty należące do zaginionej lub zniszczonej dotychczasowej księgi wieczystej oraz zachowane części takiej księgi, a także dane z ewidencji gruntów i budynków.

2. Jeżeli zbiór dokumentów jest prowadzony przez sąd, który nie jest właściwy do założenia księgi wieczystej, sąd właściwy niezwłocznie zażąda nadesłania tego zbioru.

§ 108. 1. Zarządzone przez sąd obwieszczenie publiczne, w przypadku gdy zakładana jest księga wieczysta, a prawo własności tego, kto ma być wpisany, nie zostało dostatecznie wykazane, powinno zawierać:

- 1) oznaczenie nieruchomości w sposób określony w § 103 ust. 1 pkt 1, ust. 2–4;
- 2) wymienienie osób przypisujących sobie prawo własności, w sposób określony w § 35;
- 3) wezwanie wszystkich, którzy roszczą sobie prawo własności, ograniczone prawa rzeczowe albo prawa ograniczające możliwość rozporządzania nieruchomością, żeby w terminie wymienionym w obwieszczeniu zgłosili w sądzie swoje prawa i złożyli

potrzebne do ich wykazania dokumenty, pod rygorem pominięcia ujawnienia ich praw w zakładanej księdze wieczystej.

2. Termin wymieniony w obwieszczeniu nie może być krótszy niż jeden miesiąc i nie może być dłuższy niż trzy miesiące.

3. Obwieszczenie wywiesza się w budynku, w którym znajduje się sąd właściwy do założenia księgi wieczystej, oraz w budynku urzędu gminy, na której obszarze jest położona nieruchomość.

4. Obwieszczenie może ponadto być podane do wiadomości publicznej w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

§ 109. 1. Nie dokonuje się obwieszczeń w przypadku nieruchomości, dla której był prowadzony zbiór dokumentów określony w art. 2 i 4 dekretu z dnia 28 października 1947 r. o mocy prawnej ksiąg wieczystych na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. Nr 66, poz. 410 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668).

2. W przypadku określonym w ust. 1 założenie księgi wieczystej następuje przez wpisanie oznaczenia w dziale I-O na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków oraz przez wpisanie wszystkich praw ujawnionych w takim zbiorze.

§ 110. Przy zakładaniu księgi wieczystej wypełnia się rubryki: 0.1 „informacje podstawowe” i 0.2 „dane o założeniu księgi wieczystej” oraz dokonuje się wpisów:

- 1) dla księgi wieczystej zakładanej dla nieruchomości gruntowej i budynkowej, w działach:
  - a) w dziale I-O: w rubryce 1.2 „numer nieruchomości”, w rubryce 1.3 „położenie”, w rubryce 1.4 „oznaczenie”: w miarę potrzeby w podrubryce 1.4.1 „działka ewidencyjna”, 1.4.2 „budynek”, 1.4.3 „urządzenie” (z wyłączeniem pól: 1.4.1.7, 1.4.1.8, 1.4.2.12-1.4.2.15, 1.4.3.4, 1.4.3.5), w rubryce 1.5 „obszar”, w rubryce 1.6 „zgodność z danymi ewidencji gruntów i budynków” oraz w rubrykach 1.7 „podstawa oznaczenia (sprostowania)” i 1.8 „dane o wniosku i chwili wpisu”,
  - b) w dziale I-Sp: dla nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste w rubryce 1.11 „spis praw” w podrubryce 1.11.2 „prawo użytkowania wieczystego” oraz w rubrykach 1.12 „podstawa wpisu” i 1.13 „dane o wniosku i chwili wpisu”,
  - c) w dziale II: w rubryce 2.2 „właściciel”, a dla nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste w rubrykach 2.2 „właściciel” i 2.4 „użytkownik wieczysty” oraz w każdym z powyższych przypadków w rubrykach 2.6 „podstawa nabycia” i 2.7 „dane o wniosku i chwili wpisu”;

- 2) dla księgi wieczystej zakładanej dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w działach:
  - a) w dziale I-O: w rubryce 1.2 „numer nieruchomości”, w rubryce 1.3 „położenie”, w rubryce 1.4 „oznaczenie”: w miarę potrzeby w podrubryce 1.4.2 „budynek” lub 1.4.4 „lokal” (z wyłączeniem pól: 1.4.2.6, 1.4.2.12–1.4.2.15, 1.4.4.9), w rubryce 1.5 „obszar” oraz w rubrykach 1.7 „podstawa oznaczenia (sprostowania)” i 1.8 „dane o wniosku i chwili wpisu”,
  - b) w dziale I-Sp: w rubryce 1.11 „spis praw” w podrubryce 1.11.3 „opis spółdzielni mieszkaniowej” oraz w rubrykach 1.12 „podstawa wpisu” i 1.13 „dane o wniosku i chwili wpisu”,
  - c) w dziale II: w rubryce 2.5 „uprawniony” oraz w rubrykach 2.6 „podstawa nabycia” i 2.7 „dane o wniosku i chwili wpisu”;
- 3) dla księgi wieczystej zakładanej dla nieruchomości lokalowej – zgodnie z przepisami § 118 i 119.

§ 111. Jeżeli założenie księgi wieczystej dla nieruchomości gruntowej, dla której nie jest prowadzona księga wieczysta, następuje przez przyłączenie tej nieruchomości do istniejącej księgi wieczystej, wówczas:

- 1) pod nowym numerem bieżącym nieruchomości dokonuje się połączenia nieruchomości ujawnionej w księdze wieczystej z częścią przyłączoną;
- 2) w dziale I-O księgi wieczystej, do której następuje przyłączenie nieruchomości, uzupełnia się wpisy w rubryce 1.3 „położenie”, w rubryce 1.4 „oznaczenie” w podrubryce 1.4.1 „działka ewidencyjna” (z wyłączeniem pól 1.4.1.7 i 1.4.1.8 podpole A), dokonuje się sprostowania powierzchni nieruchomości w rubryce 1.5 „obszar”, weryfikuje się wpisy w rubryce 1.6 „zgodność z danymi ewidencji gruntów i budynków” oraz dokonuje się wpisów w rubrykach 1.7 „podstawa oznaczenia (sprostowania)” i 1.8 „dane o wniosku i chwili wpisu”;
- 3) w dziale II księgi wieczystej, do której nastąpiło przyłączenie nieruchomości, dokonuje się wpisów w rubrykach 2.6 „podstawa nabycia” i 2.7 „dane o wniosku i chwili wpisu”, odnoszących się do rubryki 2.2 „właściciel”.

Rozdział 3

Przyłączanie i odłączanie nieruchomości i ich części

§ 112. Część nieruchomości może być odłączona tylko wtedy, gdy zostaną przedstawione dokumenty stanowiące podstawę oznaczenia nieruchomości zarówno co do części odłączonej, jak i co do części pozostałej. Nie narusza to ograniczeń podziału nieruchomości określonych w przepisach szczególnych.

§ 113. Jeżeli odłącza się część nieruchomości, z której wyodrębniono lokale, w polu 1.4.4.9 „przyłączenie” księgi wieczystej prowadzonej dla wyodrębnionego lokalu dokonuje się sprostowania numeru księgi wieczystej.

§ 114. 1. W księdze wieczystej, z której jest odłączana część nieruchomości, wskazuje się części nieruchomości podlegające odłączeniu, wpisane w dziale I-O w rubryce 1.4 „oznaczenie” w podrubrykach: 1.4.1 „działka ewidencyjna”, 1.4.2 „budynek”, 1.4.3 „urządzenie”, i jednocześnie przenosi się dane wpisane we wskazanych podrubrykach oraz w rubryce 1.3 „położenie” do działu I-O zakładanej księgi wieczystej.

2. Pozostałe dane w zakładanej księdze wieczystej wpisuje się zgodnie z § 110 pkt 1.

3. W księgach wieczystych, o których mowa w ust. 1, uzupełnia się informacje o odłączeniu lub przyłączeniu w polach odpowiednio: 1.4.1.7, 1.4.1.8, 1.4.2.12, 1.4.2.13, 1.4.3.4, 1.4.3.5 oraz dokonuje się sprostowania powierzchni nieruchomości w rubryce 1.5 „obszar”.

§ 115. 1. Jeżeli odłączana część nieruchomości zostaje przyłączona do nieruchomości, dla której jest prowadzona księga wieczysta, przyłączenia dokonuje się poprzez wskazanie w księdze prowadzonej dla nieruchomości, z której następuje odłączenie części nieruchomości podlegających odłączeniu, wpisanych w dziale I-O w rubryce 1.4 „oznaczenie” w podrubrykach: 1.4.1 „działka ewidencyjna”, 1.4.2 „budynek”, 1.4.3 „urządzenie”.

2. Pod nowym numerem bieżącym nieruchomości dokonuje się połączenia nieruchomości ujawnionej w księdze wieczystej z częścią przyłączoną.

3. W księgach, z których odłącza się część nieruchomości, dokonuje się w dziale I-O wpisów w rubrykach 1.7 „podstawa oznaczenia (sprostowania)” i 1.8 „dane o wniosku i chwili wpisu”. Dodatkowo uzupełnia się dane ujawnione w tych księgach o informacje

o odłączeniu lub przyłączeniu w polach odpowiednio: 1.4.1.7, 1.4.1.8, 1.4.2.12, 1.4.2.13, 1.4.3.4, 1.4.3.5.

4. W dziale I-Sp księgi wieczystej, do której nastąpiło przyłączenie części nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste, wpisów dokonuje się w rubryce 1.11 „spis praw” w podrubryce 1.11.2 „prawo użytkowania wieczystego” oraz w rubrykach 1.12 „podstawa wpisu” i 1.13 „dane o wniosku i chwili wpisu”.

5. W dziale II księgi wieczystej, do której nastąpiło przyłączenie części nieruchomości, wpisów dokonuje się tylko w rubrykach 2.6 „podstawa nabycia” i 2.7 „dane o wniosku i chwili wpisu”, odnoszących się do rubryki 2.2 „właściciel”, a dla nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste do rubryk 2.2 „właściciel” i 2.4 „użytkownik wieczysty”.

§ 116. Jednocześnie z odłączeniem części nieruchomości w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, z której następuje odłączenie, wpisuje się pod nowym numerem bieżącym nieruchomości pozostałą w tej księdze część nieruchomości.

§ 117. 1. Przy zakładaniu nowej księgi wieczystej dla części obciążonej nieruchomości lub przy przeniesieniu części obciążonej nieruchomości do innej księgi wieczystej dokonuje się wpisów w polach 3.4.1.6 lub 4.4.1.12.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do przeniesienia praw związanych z własnością nieruchomości ujawnionych w dziale I-Sp.

§ 118. Założenie księgi wieczystej dla nieruchomości lokalowej następuje poprzez wpisanie danych o oznaczeniu księgi wieczystej w rubrykach 0.1 „informacje podstawowe” i 0.2 „dane o założeniu księgi” oraz dokonanie wpisów:

- 1) w dziale I-O: w rubryce 1.2 „numer nieruchomości”, w rubryce 1.3 „położenie”, w rubryce 1.4 „oznaczenie” w podrubryce 1.4.4 „lokal”, w rubryce 1.5 „obszar” oraz rubrykach 1.7 „podstawa oznaczenia (sprostowania)” i 1.8 „dane o wniosku i chwili wpisu”;
- 2) w dziale I-Sp: w rubryce 1.11 „spis praw” w podrubryce 1.11.1 „spis praw związanych z własnością” oraz w rubrykach 1.12 „podstawa wpisu” i 1.13 „dane o wniosku i chwili wpisu”;
- 3) w dziale II: w rubryce 2.2 „właściciel” oraz w rubrykach 2.6 „podstawa nabycia” i 2.7 „dane o wniosku i chwili wpisu”.

§ 119. 1. Jednocześnie z wyodrębnieniem lokalu w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, na której jest położony budynek, w którym jest ustanowiona odrębna własność lokalu, dokonuje się wpisów:

- 1) w dziale I-O: w podrubryce 1.4.2 „budynek” w polu 1.4.2.14 „informacja o wyodrębnionych lokalach”, w polu 1.4.2.15 „części wspólne po wyodrębnieniu lokali” oraz w rubrykach 1.7 „podstawa oznaczenia (sprostowania)” i 1.8 „dane o wniosku i chwili wpisu”,
- 2) w dziale II: w rubryce 2.3 „właściciel wyodrębnionego lokalu” w odniesieniu do właściciela wyodrębnionego lokalu oraz w rubrykach 2.6 „podstawa nabycia” i 2.7 „dane o wniosku i chwili wpisu”

oraz zamieszcza się napisy w działach III i IV w polach odpowiednio 3.3.0.1 i 4.3.0.1: „wszelkie prawa, roszczenia i ograniczenia ciężące na lokalach wyodrębnionych z nieruchomości ciężą na związanych z nimi udziałach we współwłasności lub współużytkowaniu wieczystym”.

2. Napisy, o których mowa w ust. 1, zamieszcza się w chwili dokonywania wpisu w tych działach.

§ 120. Wszelkich wpisów dotyczących wyodrębnionego lokalu i praw na tym lokalu dokonuje się wyłącznie w księgach wieczystych poszczególnych lokali.

§ 121. 1. Jeżeli w drodze czynności prawnej lub orzeczenia sądu nastąpi połączenie dwu lub więcej nieruchomości lokalowych w jeden lokal stanowiący odrębną nieruchomość, księgi wieczyste prowadzone dotychczas dla tych lokali zamyka się. Z księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, z której lokale zostały wyodrębnione, wykreśla się wpisy dotyczące tych lokali i wyodrębnia się z niej nowo utworzony lokal, dla którego zakłada się nową księgę wieczystą.

2. Jeżeli w drodze czynności prawnej lub orzeczenia sądu nastąpi podział nieruchomości lokalowej na dwa lub więcej samodzielnych lokali, księgę wieczystą prowadzoną dla tej nieruchomości lokalowej zamyka się. Z księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, z której lokal był wyodrębniony, wykreśla się wpisy dotyczące nieruchomości lokalowej, która została podzielona, i wyodrębnia się z tej księgi lokale powstałe w wyniku podziału, dla których zakłada się księgi wieczyste.

Rozdział 4

Zmiana oznaczenia księgi wieczystej

§ 122. 1. Przy ujawnianiu prawa użytkowania wieczystego zmienia się dane o oznaczeniu księgi wieczystej w rubryce 0.1 „informacje podstawowe” w polu 0.1.0.3 „typ księgi” oraz dokonuje się odpowiednich wpisów w dziale I-Sp w rubryce 1.11 „spis praw” w podrubryce 1.11.2 „prawo użytkowania wieczystego”, w dziale II w rubryce 2.4 „użytkownik wieczysty”. Oznaczenie nieruchomości nie ulega zmianie.

2. Jednocześnie ze zmianą typu księgi dokonuje się odpowiednich zmian w polach 1.11.1.2, 2.4.1.1, 2.3.0.2, 3.3.0.1, 4.3.0.1 „napis”.

§ 123. 1. Przy ujawnianiu budynku lub urządzenia na gruncie oddanym w użytkowanie wieczyste w księdze wieczystej zmienia się dane o oznaczeniu księgi wieczystej w rubryce 0.1 „informacje podstawowe” w polu 0.1.0.3 „typ księgi” oraz dokonuje się wpisów w rubrykach 1.4.2 „budynek” lub 1.4.3 „urządzenie”, pozostawiając bez zmian wpisy w rubryce „działka ewidencyjna”.

2. Jednocześnie ze zmianą typu księgi dokonuje się odpowiednich zmian w polach: 1.11.1.2, 2.4.1.1, 2.3.0.2, 3.3.0.1, 4.3.0.1 „napis”.

§ 124. Przy przekształceniu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu dotyczącego lokalu w prawo odrębnej własności lokalu w księdze wieczystej zmienia się dane o oznaczeniu w rubryce 0.1 „informacje podstawowe” w polu 0.1.0.3 „typ księgi” oraz dokonuje się w tej księdze wpisów:

- 1) w dziale I-O: w rubryce 1.4 „oznaczenie” w podrubryce 1.4.4 „lokal” w polach: 1.4.4.9 „przyłączenie” i 1.4.4.11 „odrębność” oraz w rubrykach 1.7 „podstawa oznaczenia (sprostowanie)” i 1.8 „dane o wniosku i chwili wpisu”;
- 2) w dziale I-Sp: w rubryce 1.11 „spis praw” w podrubryce 1.11.1 „spis praw związanych z własnością”, w rubrykach 1.12 „podstawa wpisu” i 1.13 „dane o wniosku i chwili wpisu” oraz wykreślenia wpisów w rubryce 1.11 „spis praw” w podrubryce 1.11.3 „opis spółdzielni mieszkaniowej”;
- 3) w dziale II: wykreślenie wpisów w rubryce 2.5 „uprawniony” i dokonanie wpisu w rubryce 2.2 „właściciel” oraz w rubrykach 2.6 „podstawa nabycia” i 2.7 „dane o wniosku i chwili wpisu”.

§ 125. Przy przekształceniu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu dotyczącego lokalu w prawo odrębnej własności w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, z której wyodrębniono lokal, dokonuje się wpisów:

- 1) w dziale I-O: w podrubryce 1.4.2 „budynek” w polu 1.4.2.14 „informacja o wyodrębnionych lokalach”, w polu 1.4.2.15 „części wspólne po wyodrębnieniu lokali” oraz w rubrykach 1.7 „podstawa oznaczenia (sprostowania)” i 1.8 „dane o wniosku i chwili wpisu”,
- 2) w dziale II: w rubryce 2.3 „właściciel wyodrębnionego lokalu” w odniesieniu do właściciela wyodrębnionego lokalu oraz w rubrykach 2.6 „podstawa nabycia” i 2.7 „dane o wniosku i chwili wpisu”

oraz zamieszcza się napisy w działach III i IV w polach odpowiednio 3.3.0.1 i 4.3.0.1: „wszelkie prawa, roszczenia i ograniczenia ciężące na lokalach wyodrębnionych z nieruchomości ciężą na związanych z nimi udziałach we współwłasności lub współużytkowaniu wieczystym”.

§ 126. Przy przekształceniu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu dotyczącego domu jednorodzinnego w prawo własności nieruchomości księga wieczysta prowadzona dla tego prawa staje się księgą wieczystą dla nieruchomości – zmiana typu księgi wieczystej następuje poprzez wpisanie nowych danych o oznaczeniu księgi wieczystej w rubryce 0.1 „informacje podstawowe” w polu 0.1.0.3 „typ księgi” oraz dokonanie w tej księdze wpisów:

- 1) w dziale I-O: w rubryce 1.4 „oznaczenie” w podrubryce 1.4.1 „działka ewidencyjna” w sposób określony w przepisach § 115 i 116, w podrubryce 1.4.2 w polu 1.4.2.11 „odrębność” oraz w rubrykach 1.7 „podstawa oznaczenia (sprostowania)” i 1.8 „dane o wniosku i chwili wpisu”;
- 2) w dziale I-Sp: wykreślenie wpisów w rubryce 1.11 „spis praw” w podrubryce 1.11.3 „opis spółdzielni mieszkaniowej”;
- 3) w dziale II: wykreślenie wpisów w rubryce 2.5 „uprawniony” i dokonanie wpisu w rubryce 2.3 „właściciel” oraz w rubrykach 2.6 „podstawa nabycia” i 2.7 „dane o wniosku i chwili wpisu”.

Rozdział 5

Zamykanie księgi wieczystej

§ 127. 1. Zamknięcia księgi wieczystej dokonuje się w razie:

- 1) całkowitego przeniesienia nieruchomości do innej księgi wieczystej;
- 2) gdy jej prowadzenie stało się bezprzedmiotowe;
- 3) gdy wynika to z orzeczenia sądu;
- 4) gdy przepisy odrębne tak stanowią.

2. Akta księgi wieczystej zamkniętej przechowuje się w archiwum dotychczasowych ksiąg wieczystych w oddzielnej części pomieszczenia.

3. Wydanie zarządzenia o usunięciu zamkniętych ksiąg wieczystych z systemu informatycznego lub zniszczeniu akt tych ksiąg jest niedopuszczalne.

§ 128. Zamknięcie księgi wieczystej następuje w formie zapisu o charakterze czynności technicznej poprzez wypełnienie pól 0.3.0.1 i 0.3.0.2 opisanych w § 13.

§ 129. Z chwilą zamknięcia księgi wieczystej zostaje wyłączona możliwość dokonania wpisu lub adnotacji w jakimkolwiek polu zamkniętej księgi wieczystej.

Dział V

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 130. Przy dokonywaniu wpisu w księdze wieczystej prowadzonej dla własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego i prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej wpisuje się zmianę typu księgi na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu. Informację o zmianie typu księgi doręcza się uprawnionemu wraz z zawiadomieniem o dokonanym wpisie.

§ 131. 1. Do założenia księgi wieczystej dla budynku odpowiadającego warunkom przewidzianym w art. 5 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279) jest niezbędne stwierdzenie właściwego organu, że budynek takim warunkom odpowiada.

2. Podstawę oznaczenia budynku, o którym mowa w ust. 1, stanowi wypis z rejestru gruntów, wypis z rejestru budynków lub wypis z kartoteki budynków oraz wyrys z mapy ewidencyjnej, zawierający usytuowanie budynku na gruncie, a także oświadczenie wnioskodawcy obejmujące dane budynku dotyczące liczby kondygnacji, powierzchni użytkowej oraz dane dotyczące przeznaczenia budynku, o ile z powyższych dokumentów te dane nie wynikają.

3. Po oddaniu właścicielowi budynku gruntu, na którym ten budynek się znajduje, w użytkowanie wieczyste księgę wieczystą prowadzoną dla budynku zamyka się, a wszystkie wpisy przenosi się do księgi wieczystej dla gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste. W razie odmowy oddania w użytkowanie wieczyste gruntu pod budynkiem zamyka się dotychczasową księgę wieczystą.

§ 132. Księgi wieczyste założone lub urządzone dla budynków stanowiących odrębne nieruchomości na podstawie przepisów o sprzedaży przez Państwo domów mieszkalnych i działek budowlanych zamyka się przy pierwszym wniosku o wpis, a wszystkie wpisy w dotychczasowej księdze wieczystej przenosi się do księgi wieczystej dla gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste.

§ 133. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ....²⁾

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

---

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie informatycznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1411), które traci moc z dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

UZASADNIENIE

Konieczność wydania nowego rozporządzenia w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym wynika ze zmiany ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, zwanej dalej „ustawą nowelizującą”, upoważnienia ustawowego zawartego w art. 25(1) ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2013 r. poz. 707, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”. Zgodnie z tym przepisem Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób zakładania oraz prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym, uwzględniając strukturę księgi wieczystej określoną w art. 25.

Dotychczas zakładanie i prowadzenie ksiąg wieczystych w systemie informatycznym regulowało rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie informatycznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1411), które traci moc z dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej.

Rozporządzenie określa: podstawy dokonywania wpisów, oznaczenie i strukturę księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym, sposób zakładania oraz prowadzenia tych ksiąg wieczystych, a także szczegółową treść i sposób dokonywania wpisów w księgach wieczystych prowadzonych w systemie teleinformatycznym. Przyjęte w rozporządzeniu regulacje stanowią w zasadzie powtórzenie przepisów zawartych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie informatycznym. Przepisy dotychczasowego rozporządzenia sprawdziły się bowiem w praktyce i nie budziły większych zastrzeżeń. Jediną zmianą merytoryczną jakiej dokonano w porównaniu z obowiązującą regulacją jest zastąpienie pojęcia „księga wieczysta prowadzona w systemie informatycznym” pojęciem „księga wieczysta prowadzona w systemie teleinformatycznym”.

Z uwagi na to, że ustawa nowelizująca wchodzi w życie z dniem ... koniecznym jest, aby z tą datą weszło w życie przedmiotowe rozporządzenie.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia

2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach Rządowego Centrum Legislacji, stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 z późn. zm.).

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

**w sprawie pobierania przez notariuszy opłat sądowych od wniosków o wpis do księgi
wieczystej**

Na podstawie art. 7 § 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 164) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób uiszczania przez strony czynności notarialnej i pobierania przez notariuszy opłat sądowych od wniosków o wpis do księgi wieczystej;
- 2) sposób i termin przekazywania sądom opłat sądowych, o których mowa w pkt 1;
- 3) sposób prowadzenia ewidencji uiszczania, pobierania i przekazywania sądom oraz zwracania opłat sądowych, o których mowa w pkt 1, zwanej dalej „ewidencją”;
- 4) sposób i termin zwrotu opłat sądowych, o których mowa w pkt 1.

§ 2. Opłatę sądową od wniosku o wpis do księgi wieczystej, zwaną dalej „opłatą”, strona czynności notarialnej uiszcza:

- 1) gotówką, do rąk notariusza;
- 2) na rachunek bankowy kancelarii notarialnej.

§ 3. 1. Zaznaczając we wniosku wysokość pobranej opłaty i powołując podstawę prawną jej określenia, notariusz wskazuje osobę wnoszącą opłatę oraz sposób uiszczenia, a także pozycję w ewidencji.

2. Jeżeli strona czynności notarialnej korzysta ze zwolnienia od kosztów sądowych od wniosku o wpis do księgi wieczystej, notariusz zaznacza to we wniosku i podaje podstawę prawną zwolnienia.

3. W przypadku uiszczenia opłaty w sposób, o którym mowa w § 2 pkt 1, na żądanie osoby uiszczającej opłatę, notariusz wydaje pokwitowanie zawierające kwotę opłaty, dane notariusza, datę i numer aktu notarialnego, w związku z którym powstał obowiązek uiszczenia opłaty.

§ 4. 1. Pobrane opłaty notariusz przekazuje, dokonując wpłaty na rachunek bankowy sądu rejonowego właściwego do rozpoznania wniosku o wpis do księgi wieczystej lub bezpośrednio w kasie tego sądu.

2. Wpłat, o których mowa w ust. 1, notariusz dokonuje do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano opłatę i złożono wniosek o wpis do księgi wieczystej.

3. Oryginał lub kopię potwierdzenia dokonanych wpłat, o których mowa w ust. 1, notariusz przekazuje w terminie 7 dni od dokonania wpłaty do sądu rejonowego, na rzecz którego dokonywana była wpłata, wraz z wykazem zawierającym następujące dane:

- 1) oznaczenie podmiotu uiszczającego opłatę;
- 2) wysokość pobranej opłaty;
- 3) numer księgi wieczystej, której dotyczy opłata, jeżeli księga ta została założona;
- 4) numer, pod którym akt notarialny został wpisany do repertorium A, oraz nazwisko notariusza, który akt sporządził.

4. W przypadku przekazywania wydruku potwierdzającego dokonanie operacji bankowej, na wydruku tym notariusz zamieszcza potwierdzoną własnoręcznym podpisem informację, że figurująca na nim kwota stanowi wpłatę, o której mowa w ust. 1.

5. W przypadku prowadzenia jednej kancelarii wspólnie przez dwóch lub więcej notariuszy, opłaty notariusze prowadzący kancelarię wpłacają łącznie.

§ 5. 1. Notariusz prowadzi ewidencję odrębnie na każdy rok kalendarzowy. Ewidencję notariusz przechowuje przez 5 lat, licząc od końca roku, w którym ewidencja została założona.

2. Ewidencja, prowadzona jako odrębna księga, powinna zawierać:

- 1) liczbę porządkową;
- 2) datę aktu notarialnego, w związku z którym powstał obowiązek uiszczenia opłaty;
- 3) numer, pod którym akt notarialny został wpisany do repertorium A;
- 4) imię i nazwisko oraz adres strony, która uiściła opłatę, a gdy uiszczającą jest osoba prawna – jej nazwę lub firmę i siedzibę oraz imię, nazwisko i adres jej przedstawiciela, który uiścił opłatę;
- 5) kwotę uiszczonej opłaty oraz nazwę sądu rejonowego, któremu opłata została przekazana, i datę przekazania opłaty;
- 6) uwagi.

3. Notariusz dokonuje w ewidencji podsumowania – oddzielnie dla każdego sądu rejonowego – pobranych opłat w okresach miesięcznych i odnotowuje w rubryce „uwagi” kwotę, datę wpłaty, okres i sąd, którego wpłata dotyczy.

§ 6. 1. Ewidencja może być zastąpiona przez repertorium A, przewidziane przepisami o prowadzeniu ksiąg notarialnych i przekazywaniu na przechowywanie dokumentów.

2. Przepisy rozporządzenia dotyczące ewidencji stosuje się odpowiednio do repertorium zastępującego ewidencję.

§ 7. 1. W razie stwierdzenia, że została uiszczona opłata, lecz do sporządzenia aktu nie doszło, notariusz niezwłocznie zwraca kwotę nienależnej opłaty osobie, która opłatę uiściła.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, notariusz odnotowuje w ewidencji w rubryce „uwagi” wysokość kwoty zwrotu, datę i sposób jej przekazania oraz dane osoby, której zwrócił opłatę.

3. W pozostałych przypadkach zwrot opłaty następuje na podstawie przepisów o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ....

UZASADNIENIE

Konieczność wydania nowego rozporządzenia w sprawie pobierania przez notariuszy opłat sądowych od wniosków o wpis do księgi wieczystej, wynika z utraty mocy – z dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw – rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 sierpnia 2001 r. w sprawie pobierania przez notariuszy opłat sądowych od wniosków o wpis do księgi wieczystej zamieszczanych w aktach notarialnych (Dz. U. Nr 90, poz. 1011, z późn. zm.).

Rozporządzenie stanowi wykonanie delegacji zawartej w art. 7 § 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 164) w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z tym przepisem Minister Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób pobierania i uiszczania oraz sposób i termin przekazywania sądom należności, a także ich zwrotu oraz sposób prowadzenia ewidencji przez notariusza i czas jej przechowywania, uwzględniając łatwość uiszczenia opłat i przekazywania ich sądom oraz szczegółowość ewidencji oraz konieczność zapewnienia jej trwałości. Rozporządzenie określa sposób uiszczania przez strony czynności notarialnej i pobierania przez notariuszy opłat sądowych od wniosków o wpis do księgi wieczystej; sposób i termin przekazywania sądom opłat sądowych, sposób prowadzenia ewidencji uiszczania, pobierania i przekazywania sądom oraz zwracania opłat sądowych, oraz sposób i termin zwrotu opłat sądowych w zasadzie w sposób identyczny jak tracące moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 27 sierpnia 2001 r. w sprawie pobierania przez notariuszy opłat sądowych od wniosków o wpis do księgi wieczystej zamieszczanych w aktach notarialnych. Regulacje te sprawdziły się bowiem w praktyce i nie sygnalizowano potrzeby ich zmiany. W projektowanym rozporządzeniu wprowadzono jedynie zmiany wynikające z faktu, że wypis aktu notarialnego nie będzie zawierał wniosku o dokonanie odpowiedniego wpisu w księdze wieczystej oraz informacji o wysokości pobranej opłaty sądowej. Wniosek o dokonanie wpisu w księdze wieczystej będzie składany przez notariusza za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Notariusz złoży we wniosku oświadczenie, że opłata została uiszczona oraz w jakiej wysokości.

Z uwagi na to, że ustawa nowelizująca wchodzi w życie z dniem ... konieczne jest aby z tą datą weszło w życie przedmiotowe rozporządzenie.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach Rządowego Centrum Legislacji, stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

**w sprawie minimalnej funkcjonalności oraz warunków organizacyjno-technicznych
funkcjonowania systemu teleinformatycznego umożliwiającego Krajowej Radzie
Notarialnej prowadzenie listy notariuszy oraz zastępców notariuszy**

Na podstawie art. 41a § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 164) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) minimalną funkcjonalność oraz;
- 2) warunki organizacyjno-techniczne funkcjonowania dla systemu teleinformatycznego w którym Krajowa Rada Notarialna prowadzi listę notariuszy oraz zastępców notariuszy, zwanych dalej „systemami”, oraz wykaz funkcjonalności systemu dla potrzeb elektronicznego postępowania wieczystoksięgowego.

§ 2. 1. System w ramach minimalnej funkcjonalności zapewnia możliwość weryfikacji uprawnień osób, których dane przechowuje, do składania pism procesowych w elektronicznym postępowaniu wieczystoksięgowym.

2. Realizując minimalną funkcjonalność, o której mowa w ust 1, system umożliwia automatyczne obsłużenie zapytania pochodzącego z systemu teleinformatycznego obsługującego elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe.

§ 3. W zakresie warunków organizacyjno-technicznych system jest zgodny z przepisami wydanymi na podstawie art. 18 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235).

§ 4. System zapewnia:

- 1) bezpieczne przechowywanie i zabezpieczanie danych;
- 2) odnotowanie każdej zmiany dotyczącej osoby, której dane przechowywane są w systemie.

§ 5. 1. Administrator systemów w zakresie niezbędnym dla właściwego działania przypisanych mu systemów opracowuje i ustanawia, wdraża i eksploatuje, monitoruje i przegląda oraz utrzymuje i doskonali systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji zapewniające poufność, dostępność i integralność informacji.

2. System zarządzania bezpieczeństwem informacji spełnia wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 18 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne dla systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ....

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie delegacji zawartej w art. 41a § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 164, z późn. zm.) w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, zwaną dalej „ustawą nowelizującą”. Zgodnie z tym przepisem Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, minimalną funkcjonalność oraz warunki organizacyjno-techniczne funkcjonowania dla systemu teleinformatycznego, w którym prowadzona jest lista notariuszy oraz zastępców notariuszy, uwzględniając zgodność z minimalnymi wymaganiami i sposobem stwierdzania zgodności oprogramowania, określonymi na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235) oraz zapewnienie bezpieczeństwa danych i ich ochrony przed nieuprawnionym ujawnieniem i dostępem.

Rozporządzenie określa minimalną funkcjonalność oraz warunki organizacyjno-techniczne funkcjonowania systemu teleinformatycznego, w którym Krajowa Rada Notarialna prowadzi listę notariuszy oraz zastępców notariuszy, zwanych dalej „systemami”, oraz wykaz funkcjonalności systemu dla potrzeb elektronicznego postępowania wieczystoksięgowego.

W rozporządzeniu zakłada się, że system w ramach minimalnej funkcjonalności zapewni możliwość weryfikacji uprawnień osób, których dane przechowuje, do składania pism procesowych w elektronicznym postępowaniu wieczystoksięgowym oraz umożliwi automatyczne obsłużenie zapytania pochodzącego z systemu teleinformatycznego obsługującego elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe. System zapewni bezpieczne przechowywanie i zabezpieczanie danych, a także odnotowanie każdej zmiany dotyczącej osoby, której dane przechowywane są w systemie.

Z uwagi na to, że ustawa nowelizująca wchodzi w życie z dniem ... koniecznym jest, aby z tą datą weszło w życie przedmiotowe rozporządzenie.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia

2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach Rządowego Centrum Legislacji, stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

**w sprawie pobierania przez komorników sądowych opłat sądowych od wniosków o wpis
do księgi wieczystej**

Na podstawie art. 40a ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób uiszczania przez wierzycieli i pobierania przez komorników opłat sądowych od wniosków o wpis do księgi wieczystej;
- 2) sposób i termin przekazywania sądom opłat sądowych, o których mowa w pkt 1;
- 3) sposób prowadzenia ewidencji uiszczania, pobierania i przekazywania sądom oraz zwracania opłat sądowych, o których mowa w pkt 1, zwanej dalej „ewidencją”;
- 4) sposób i termin zwrotu opłat sądowych, o których mowa w pkt 1.

§ 2. Opłatę sądową od wniosku o wpis do księgi wieczystej, zwaną dalej „opłatą”, wierzyciel uiszcza:

- 1) gotówką, do rąk komornika;
- 2) na rachunek bankowy kancelarii komorniczej.

§ 3. 1. Zaznaczając we wniosku wysokość pobranej opłaty i powołując podstawę prawną jej określenia, komornik wskazuje wierzyciela wnoszącego opłatę oraz sposób uiszczenia, a także pozycję w ewidencji.

2. Jeżeli wierzyciel korzysta ze zwolnienia od kosztów sądowych od wniosku o wpis do księgi wieczystej, komornik zaznacza to we wniosku i podaje podstawę prawną zwolnienia.

3. W przypadku uiszczenia opłaty w sposób, o którym mowa w § 2 pkt 1, na żądanie wierzyciela, komornik wydaje pokwitowanie zawierające kwotę opłaty, dane komornika, sygnaturę akt komorniczych, dotyczących postępowania egzekucyjnego w związku z którym składany jest wniosek o wpis do księgi wieczystej.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 759 i 1544 oraz z 2013 r. poz. 829 i 1513.

§ 4. 1. Pobrane opłaty komornik przekazuje, dokonując wpłaty na rachunek bankowy sądu rejonowego właściwego do rozpoznania wniosku o wpis do księgi wieczystej lub bezpośrednio w kasie tego sądu.

2. Wpłat, o których mowa w ust. 1, komornik dokonuje do 7-go dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono wniosek o wpis do księgi wieczystej.

3. Oryginał lub kopię potwierdzenia dokonanych wpłat, o których mowa w ust. 1, komornik przekazuje w terminie 7 dni od dokonania wpłaty do sądu rejonowego, na rzecz którego dokonywana była wpłata, wraz z wykazem zawierającym następujące dane:

- 1) oznaczenie wierzyciela uiszczającego opłatę;
- 2) wysokość pobranej opłaty;
- 3) numer księgi wieczystej, której dotyczy opłata, jeżeli księga ta została założona;
- 4) sygnaturę akt komorniczych oraz imię i nazwisko komornika.

4. W przypadku przekazywania wydruku potwierdzającego dokonanie operacji bankowej, na wydruku tym komornik zamieszcza potwierdzoną własnoręcznym podpisem informację, że figurująca na nim kwota stanowi wpłatę, o której mowa w ust. 1.

§ 5. 1. Komornik prowadzi ewidencję odrębnie na każdy rok kalendarzowy. Ewidencję komornik przechowuje przez 5 lat, licząc od końca roku, w którym ewidencja została założona.

2. Ewidencja, prowadzona jako odrębna księga, powinna zawierać:

- 1) liczbę porządkową;
- 2) sygnaturę akt komorniczych, dotyczących postępowania egzekucyjnego w związku z którym składany jest wniosek o wpis do księgi wieczystej;
- 3) imię i nazwisko oraz adres wierzyciela, który uiścił opłatę, a gdy uiszczającym jest osoba prawna – jej nazwę lub firmę i siedzibę oraz imię, nazwisko i adres jej przedstawiciela, który uiścił opłatę;
- 4) kwotę uiszczonej opłaty, nazwę sądu rejonowego, któremu opłata została przekazana, oraz datę przekazania opłaty;
- 5) uwagi.

3. Komornik dokonuje w ewidencji podsumowania – oddzielnie dla każdego sądu rejonowego – pobranych opłat w okresach miesięcznych i odnotowuje w rubryce „uwagi” kwotę, datę wpłaty, okres i sąd, którego wpłata dotyczy.

§ 6. 1. W razie stwierdzenia, że została uiszczona opłata, lecz wniosek nie został złożony, komornik niezwłocznie zwraca kwotę nienależnej opłaty wierzycielowi, który opłatę uiścił.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, komornik odnotowuje w ewidencji w rubryce „uwagi” wysokość kwoty zwrotu, datę i sposób jej przekazania oraz dane wierzyciela, któremu zwrócił opłatę.

3. W pozostałych przypadkach zwrot opłaty następuje na podstawie przepisów o kosztach sądowych.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ....

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie delegacji zawartej w art. 40a ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376, z późn. zm.) w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z tym przepisem Minister Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób pobierania i uiszczania oraz sposób i termin przekazywania sądom należności, a także ich zwrotu oraz sposób prowadzenia ewidencji przez komornika i czas jej przechowywania, uwzględniając łatwość uiszczenia opłat i przekazywania ich sądom oraz szczegółowość ewidencji oraz konieczność zapewnienia jej trwałości.

Dotychczas komornicy sądowi zaliczali opłatę sądową do wydatków określonych w art. 39 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376, z późn. zm.) i na podstawie art. 40 tej ustawy wzywali wierzycieli do jej uiszczenia. Występowały też poglądy, według których komornik powinien wyłącznie przesłać wniosek do sądu wieczystoksięgowego, ten zaś do uiszczenia opłaty powinien wezwać wierzyciela. Celem ujednoczenia rozbieżności praktyki zasadne jest wprowadzenie przepisu uprawniającego komornika do poboru takiej opłaty od wierzyciela i przekazania jej do sądu wieczystoksięgowego w myśl art. 40a ustawy o komornikach sądowych.

Uregulowania w projektowanym akcie prawnym wymaga zatem nie tylko sposób uiszczania przez komornika sądowego opłaty sądowej, ale także pobieranie takiej opłaty przez komornika od wierzyciela.

Rozporządzenie określa sposób uiszczania przez wierzycieli i pobierania przez komorników opłat sądowych od wniosków o wpis do księgi wieczystej; sposób i termin przekazywania sądom opłat sądowych, sposób prowadzenia ewidencji uiszczania, pobierania i przekazywania sądom oraz zwracania opłat sądowych, oraz sposób i termin zwrotu opłat sądowych w sposób analogiczny jak rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie pobierania przez notariuszy opłat sądowych od wniosków o wpis do księgi wieczystej.

Zgodnie z projektowanym § 2 rozporządzenia opłatę sądową od wniosku o wpis do księgi wieczystej, wierzyciel uiszcza gotówką, do rąk komornika albo na rachunek bankowy kancelarii komorniczej.

Komornik wskazuje we wniosku o wpis do księgi wieczystej wysokość pobranej opłaty oraz podstawę prawną jej określenia, a także wierzyciela wnoszącego opłatę oraz sposób uiszczenia oraz pozycję w ewidencji.

Jeżeli wierzyciel korzysta ze zwolnienia od kosztów sądowych od wniosku o wpis do księgi wieczystej, komornik zaznacza to we wniosku i podaje podstawę prawną zwolnienia.

W przypadku uiszczenia opłaty do rąk komornika, na żądanie wierzyciela, komornik wydaje pokwitowanie zawierające kwotę opłaty, dane komornika, sygnaturę akt komorniczych, dotyczących postępowania egzekucyjnego w związku z którym składany jest wniosek o wpis do księgi wieczystej.

Pobrane opłaty komornik przekazuje, dokonując wpłaty na rachunek bankowy sądu rejonowego właściwego do rozpoznania wniosku o wpis do księgi wieczystej lub bezpośrednio w kasie tego sądu.

Powyższych wpłat komornik dokonuje do 7. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono wniosek o wpis do księgi wieczystej. Oryginał lub kopię potwierdzenia dokonanych wpłat komornik przekazuje w terminie 7 dni od dokonania wpłaty do sądu rejonowego, na rzecz którego dokonywana była wpłata wraz z wykazem zawierającym dane określone w rozporządzeniu.

W rozporządzeniu zobowiązano komornika do prowadzenia ewidencji dokonywanych wpłat.

W razie stwierdzenia, że została uiszczona opłata, lecz wniosek nie został złożony, komornik obowiązany jest niezwłocznie zwrócić kwotę nienależnej opłaty wierzycielowi, który opłatę uiszczył i odnotować ten fakt w ewidencji.

Z uwagi na to, że ustawa nowelizująca wchodzi w życie z dniem ... konieczne jest aby z tą datą weszło w życie przedmiotowe rozporządzenie.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach Rządowego Centrum Legislacji, stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).